

Lámpás

A Bodoki Fodor Helytörténeti Egyesület honismereti, közművelődési és irodalmi lapja
Mezőtúr 2013/1.

LÁMPÁS

A Bodoki Fodor Helytörténeti Egyesület honismereti, közművelődési és irodalmi lapja

II. évfolyam 1. szám
2013. március

Megjelenik negyedévente.

Szerkesztő bizottság:

Berczeliné Boldog Mária
Kissné Mikes Éva
Mlinárcsek János
Dr. Nagy Éva
Szabó András
Szabóné Margittai Ágnes
Pusztai Zsolt

Felelős szerkesztő és kiadó: Szabó András

Szerkesztőség és levelezési cím:
5400 Mezőtúr, Petőfi Sándor út 5.
Telefon: 36/20/214-4756

www.bodokifodor.hu

Megjelenik
Mezőtúr Város Önkormányzata támogatásával.

Borítólappal terv: Szabó András
Grafika: Vári László

Készült 150 példányban.

Príma Nyomda és Reklámstúdió Kft.
2013.

TARTALOMJEGYZÉK

Pályi Zsuzsanna versei	4
Beajánló	5
Egy parasztgazda a senki földjéről	6
A mezőtúri Darvasi-Borsi család	9
DARVASIAK Eredet, az első nyomok	10
Fő leszármazási vonal	11
Darvasi oldalágak 1.....	14
A fő leszármazási vonal folytatása I.	16
Darvasi oldalágak 2.	17
A fő leszármazási vonal folytatása II.	18
Darvasi oldalágak 3.....	20
A fő leszármazási vonal folytatása III.	24
Darvasi oldalágak 4.	26
A fő leszármazási vonal folytatása IV.	29
1848-as nemzetőrök Heves és Külső-Szolnok vármegyében	33
Az 1848-as nemzetőrök listája.....	36
Az 1848-49-es szabadságharc centenáriuma készült alkotások Mezőtúron	59
Az 1848-as emlékmű elkészítésének körülményei	59
Három Kossuth arc a magasban	62
1848-as honvédek, nemzetőrök síremlékei városunkban	64
Szemelvények a helyi újságok halálozási rovataiból.....	67
Dr. Ádám Sándor ügyvéd mezőtúri lakos kérvénye a református egyház presbitériumához egy 1848-49-es helyi történelmi emlék fényképének elfogadása iránt:	68
Nosztalgiaztunk a régi Békében Margóval és barátaival	70
Éjszakai vendég	76
Égjen a pásztortűz!	78
Pályi Zsuzsanna versei.....	79
Olvasói észrevétel.....	80
Mezőtúr anno.....	82

PÁLYI ZSUZSANNA VERSEI

Mezőtúron született 1951-ben, első verses kötete 2012-ben jelent meg Szavak címmel.

TAVASZI RÍMEK

Most vágott fű és frissen ásott föld
illata súgja a tavaszt,
és eső után Körös-illata van
a lenge szélnek,
mely fényesre fújta az eget.

Az nem lehet,
hogyan ennyi ígéret
füstként szálljon el a levegőben,
s maradjon a szó kimondatlanul árva,
míg álmokat ringat az akácfa ága,
s engem kínrímek gyötörnek szüntelen
(hasztalan próbálok szabadulni tőlük...)

TAVASZ A TÉLLEN

A tél áprilist játszik
szédült szelekkel cicázik,
nem tudja, mit akar...
Tegnap esett, ma
szikrázva süt a nap.
Kopott hófoltok csúfolódnak,
útszéli tócsák ragyognak,
a hóvirág kikandikál
a sárból.

Hóvirágok

BEAJÁNLÓ

Kedves Olvasóink!

Köszöntjük Önöket a mezőtúri Lámpás ismét fellobbanó fényénél!
Nagyon örültünk a lap kedvező fogadtatásának és a további munkát ösztönző biztatásnak!

Ez a szám legnagyobb nemzeti ünnepünk előestéjén kerül ki a nyomdából és – több kisebb lélegzetű írás mellett – két nagy témának szentel bővebb terjedelmet. Az első fejezetben az 1948-49-es forradalom és szabadságharc hősei előtt tisztelgünk. Kiss Imréné Mikes Éva és dr. Nagy Éva együttműködésének eredményeként ismerhetjük meg a mezőtúri emlékhelyeket, a jeles eseménynek emléket állító művészeti alkotásokat. Ehhez a témakörhöz kapcsolódik Ferencz Kornél tanár úr fennmaradt írása is.

A Heves Megyei Levéltár által 1999-ben megjelentetett „1848-as nemzetőrök Heves és Külső-Szolnok vármegyében” című kiadványra támaszkodva tesszük közzé az 1848-as magyar nemzetőrség szerveződésének rövid kivonatát és a mezőtúri résztvevők teljes névsorát.

A másik nagy téma Ari Ilona családfakutató munkája. Városunkban is nagy népszerűségnek örvend a családi gyökerek felkutatása. Egyesületünk – 2013-ban – már harmadik alkalommal hirdette meg pályázatát ebben a műfajban. Az elmúlt év díjnyertes pályaművét Ari Ilona, a helyi tagozat és a szolnoki Családfakutató Klub vezetője készítette el. Munkájának elismerése, hogy a rendkívül igényes és alapos dolgot nyomtatásban – három részletben – megjelentetjük az egyesület folyóiratában. Ezzel természetesen nemcsak a szerzőt jutalmazzuk, hanem Önt is kedves olvasó, hiszen így megismerkedhet egy nagy múltú család életével és elsajátíthatja a családfakészítés módszertanát!

A kommunizmus áldozatait előtt hajtjuk meg fejünket Tóth Boldizsárné szívszorító történetével. A mezőtúri Pályi Zsuzsa tavaly megjelent Szavak című verseskötetéből válogattuk a tavaszt köszöntő verseket.

Az is szándékunk, hogy a közelmúlt jeles eseményei, köztünk élő személyiségek portréi rendszeresen kapjanak helyet lapunkban. Ennek szellemében most a Tolnai Sándorral készült riportot és a régi Béke Étteremhez kapcsolódó nosztalgia rendezvény beszámolóját olvashatják.

A szerkesztő bizottság nevében kellemes órákat kívánok a Lámpás olvasásához!

- Berczeliné Boldog Mária -

EGY PARASZTGAZDA A SENKI FÖLDJÉRŐL

Tolnai Sándor karakteres alakja Mezőtúrnak, akivel többnyire csak sétái alkalmával lehet találkozni, nem jár közösségi és társasági programokra. A telefonkönyvben parasztgazdaként jelöli magát. Első emlékeimet a rendszerváltás időszakából őrzöm róla. A Petőfi úti művelődési központ rózsaszín termében tartották a helyi kerekasztal megbeszéléseit a Mezőtúron megalakult pártok. Ő az újjáalakult Független Kisgazda-, Földmunkás és Polgári Pártot képviselte, társai voltak ebben Kávási Sanyi bácsi, Bíró András, a néhai Bagdán Bandi bácsi, Kun Imre bácsi és még jó néhányan.

Erre a beszélgetésre Szabó András elnök biztatására került sor, akinek már régebben volt szerencséje meghallgatni riportalanyunk háborús emlékeit – melyből néhány részlet Tóth Boldizsárné tematikus kötetében is megjelent – amit szerinte feltétlen meg kell osztani a kortársakkal, át kell örökíteni az utókor számára a Lámpás hasábjain is.

Tolnai úr a rá jellemző tartózkodó visszafogottsággal fogadja keresésemet, én pedig megkönnyebbüléssel veszem tudomásul, hogy „kötélnek áll”.

Amikor élete fontosabb állomásairól faggatom, emlékeztet rá, hogy maradjunk csak szívfájdalmánál-szívügyénél a II. világháborús történések általa megélt helyi eseményeinél.

Azért megtudom tőle, hogy egy mezőtúri gazdálkodó család első gyermekeként született 1933. szeptember 27-én. Általánosba a Református Népiskolába (Kossuth téri) járt, első osztályban ötvenhárman tanultak Nóbik Lajos tanító úr kezei alatt. A mellékelt fényképen őket láthatjuk az 1940-41-es tanév zárásakor. A békés gyermekeket tépázta meg a háború.

- Jól emlékszem 1944 október hatodikára. Kinn voltunk a tanyánkban – ami a Tiszaföldvári út mellett még ma is áll (Sziszkeri Patkós-tanya) – ahol délután szokatlan zajokat, lövöldözéseket, nagy durranásokat hallottunk Pusztabánréve irányából. Másnap reggel keresztapám beszólt, hogy itt vannak az oroszok. A Földvári úton tűntek fel, végeláthatatlan kocsisorban. Megjegyzem a szüleink beszélgetéséből korábban már tudtunk a háborúról, hallottuk, hogy közeledik a front, de persze nem sejtettük, hogy mi vár majd ránk. Nos az oroszok rögtön útbaejtették a mi portánkat is és bizony ki is ürítették, vittek mindent, jószágot, szerszámot, kocsit, ennivalót. Egy tehenünk az egyik rokonnál volt kihelyezve Pusztabánréve, másnap mentünk az unokatestvéremmel érte, hogy télire hazahozzuk, útközben persze találtunk puskát, lőszert, töltényeket. Akkor ott már nagy volt a félelem és a ribillió, mivel az oroszok előző nap kivégezték az állomásfőnököt és a segítségére siető Szécsi Gábor nevezetű fiatal gazdaembert, ott is vannak eltemetve. Azt hallottuk, hogy a szarvasi vasúti hidat nem robbantották fel így tudtak viszonylag gyorsan átkelni a Körösön. Pár nap múlva édesanyánkkal bejöttünk a városi házukba (apánk akkor már több éve katona volt), ami most is ott áll a Munkácsy utcában, közel a Berettyóhoz. A házukban 3 román katona állomásozott, egy tartálykocsival meg a fene tudja hány benzines hordó volt az udvarunkban (ma is rácsodálkozom, hogy nem „szálltunk el” miattuk). Mi a nagy házban voltunk, ők pedig az alsó épületben. Október 19-én elkezdtek a románok kapkodni, felpakoltak a kocsira, elhagyták a portánkat miközben sűrűn emlegették a germánokat. Nem sokkal utána erős harci zajokat hallottunk, én még „vitézkedtem” egy kicsit, de azután anyám leparancsolt a pincébe. Az éjszaka még nyugalmasan telt el, de másnapról folyamatos egybefüggő, reggeltől estig tartó lövöldözés volt. Három napon át lenn voltunk a pincénkben, csak anyám járt fel megetetni a jószágokat. Érdekességként megjegyzem, hogy a sertések nagyon féltek ebben a hangos zűrzavarban, de például a libáink nem. Miért alakult ki ez a helyzet? Az oroszok beásták magukat a Berettyó városfelőli gátjának vízfelőli oldalába. A németek pedig a Pétery útig jöttek. Mi ott laktunk a „senki földjén”, a háborús övezetben. Az oroszok oda telepítettek egy páncéltörő ágyút a mi házuk elé a másik oldalba. Ez volt a mi vesztünk, mert ezt a németek felfedezték. A repülőik nagyon alacsonyan szálltak, ezek voltak a felderítők. Elkezdte a német tüzérség lőni ezt az löveget. A hadi dolgokat ismerők tudják, hogy minden fegyvernek van szórása, tehát emiatt nemcsak a célpont sérül, hanem a környezete is. Így történt, hogy a mi házuk is és szinte minden szomszéd ház kapott találatot. A sarkunkon lévő háznak – ahol most Katona Zoltán lakik – hiányzott egy egész fala. Később a Berettyóban nagyon sok lövedéket találtak, ami ezekben a napokban hullott oda és nem robbant fel. A városparancsnokság a Mezey-féle házban

volt (Pétery Károly út 1.), az már üresen állt, mert a család korábban elmenekült Budapestre. Az út másik végén, az un. Solymosi házban pedig (most dr. Papp Sándor tulajdona) elszállásolták az orosz kommandósokat. Itt tábori konyha is működött. Az Index televízió székhelye akkoriban Szabó Zsigabácsi kocsmája volt, ott iszogattak a „vendégek”. Huszonharmadikán (vasárnap) elcsendesedtek a harcok.

- A németeknek volt itt szálláshelyük?

- Nem, ők „csak” idejöttek – vélhetően a szolnoki bázisról – három napig harcoltak a Vörös Hadsereg katonái ellen. A nagy erővel támadó gépesített német csapatok páncélosokkal jöttek, még „király tigrisük” is volt, ez olyan tank, amit nem lehetett kilőni. A németek valószínű, hogy azért jöttek vissza ide Szolnokról, hogy az Erdélyből hazatartó hadosztályuknak átvonulási folyosót biztosítsanak. Szerintem az oroszok nem elzavarták őket innen, hanem elvégezték a feladatukat és visszavonultak. A jelentős véráldozatokkal, szenvedésekkel teli háromnapos pusztító utcai harc után Mezőtúr „felszabadult”.

- Az Új Néplap az elmúlt őszi reptéri legendák nyomában járt szerte a megyében, eljutottak Önhez is. Nem is tudtam, hogy Mezőtúron valaha működött repülőtér – éltek is repülőpilóták itt – meséljen erről a Lámpás olvasóinak!

- Az egykori magyar laktanyában, a háború után is magyar repülőalakulat állomásozott néhány évig. Azért költöztek el tőlünk Kunmadarasra, mert nem tudták bővíteni a kifutópályát. Mezőtúron a háborút megelőzően is jártak híres repülősök, Murányi Jenő főhadnagy és Dinka Tibor zászlós, a legendás Puma század pilótái. A háború után Murányi Jenő a jéggyárba került gépésznak. Dinka Tibor még egy ideig a légierőnél szolgált, majd koholt vádakkal letartóztatták, halálra ítélték. Később kegyelmet kapott, s a repülőgépes növényvédő szolgálat pilótája lett. Murányi Jenő egyszer egy Foch-féle masinával még a Berettyó híd alatt is átrepült. Idekapcsolódik, hogy a háború alatt, kinn Túrtoziban működött egy ideiglenes szovjet katonai repülőtér. Sokszor láttuk, hogy gyakorlatoztatták az ejtőernyősöket.

- 1945 májusában véget ért a II. világháború. Hogyan alakult a kislány tavasza? Milyen hatással voltak ezek az események felnőtt életére?

- A háború után lassan megindult az élet. 1945 őszén ismét jártam már a Központi Iskolába. Nagyon romos állapotban volt, csak a nevelői szobában tudtunk tanulni. Otthonról vittünk különböző berendezési tárgyakat. Egyetlen tanítónk maradt: Csatári Ilona tanító néni. A többiek elmenekültek. Elárulom, hogy néha az iskola mellé is jártam, ugyanis volt egy híres kovácsmester – Fadgyas Imre bácsi – a szemközti szomszédunkban, akinek szívesen segítettem a fújtatónál, vagy kiültem a műhely küszöbjére és hallgattam vég nélküli meséit, melyekben főszerepet amerikai élményei játszották. Kétszer megtette a nagy tengeri átkelést, második alkalommal ott volt a híres Kárpátia névre keresztelt hajón, amely elsőként reagált a Titanic vészjelzéseire, illetve részt vett a mentésben. Imre bácsi a feleségével együtt átadták hajókabinjukat a vízből kimentett, félig megfagyott rászorulóknak. Napestig tudtam volna hallgatni a világlátott ember izgalmas történeteit. Gyermekeként nem volt nagy félelem bennem, fiúként vonzottak a katonás kalandok, pedig ma már tudom, hogy a halál szele ott legyeskedett körülöttünk. Felnőtt koromban szenvedélyemmé vált, hogy minél többet megtudjak a történelemtől, a politikáról. Rengeteg háborús témájú könyvet olvastam, a „Légiháború Magyarország felett” című kötetből tudtam meg, hogy Mezőtúrra 25 db B24-es, 55 tonna súlyú bombát dobott le. Ezek a repülőgépek a 15. AAF amerikai légierőhöz tartoztak.

- Arra emlékszem, hogy 2009-ben, amikor száz éves volt Mezőtúron az áramszolgáltatás egy bővebb cikkben számolt be erről a történelmi értékű eseményről a helyi lapban. Honnan a téma iránti ismeretek, a kötődés?

- Tizennyolc évet töltöttem el a mezőtúri villanytelepen, mely a jelenlegi Dózsa György és Bajcsy-Zsilinszky út sarkán épült 1909-ben. A száz éves jubileum alkalmából szedtem össze a tudnivalókat,

Tolnai Sándor hű barátjával

melyek egy részét céges iratokból, valamint a budapesti Országos Széchenyi Könyvtárban kutattam fel régi újságokból. Anno itt indult meg az áramfejlesztés Diesel motorokkal hajtott generátorokkal, az udvar északi sarkán lévő gépházban. Ezzel egy időben elosztóhálózatok is épültek lakossági ellátás és közvilágítás céljára. Érdekesként elmesélem, hogy a város 6000 koronát fizetett a közvilágításért, ennek fejében a vállalkozó 225 db fél-éjjeles, 225 egész éjjeles 32 gyertyafény erejű izzólámpát és 6 db ívlámpát épített. Szerettem a TITÁSZ-nál dolgozni, nagy szakmai kihívás volt számomra, de amikor 1974-ben fejlesztették a Mezőtúri Téglagyárat, átcsábítottak. Ott is izgalmas feladatokat kaptam, onnan mentem nyugdíjba.

A „villanyászból” lett parasztgazda húsz éve sok időt szentel a termőföldnek. Feleségét korán elvesztette, két lánya, veje és a 6 unoka jelenti számára az élet értelmét.

Olvasóink és szerkesztőségünk nevében köszönöm, hogy megosztotta velünk élményeit és kívánok nagyon jó egészséget!

- Berczeliné Boldog Mária -

A képen az 1940/41-ben végzett első osztály tanulói láthatók, Nóbik Lajos tanító úrral.
1. Tolnai Sándor, 2. Bárdos László, 3. Balogh Éva, 4. Mezei Sári, 5.† Molnár Kati,
6. Farkas Zsigmond, 7. Korom Kálmán, 8. Fróna Zsigmond

Reméljük, hogy még többen is felismerik a képen látható kisdíjakokat... önmagukat!

A MEZŐTÚRI DARVASI-BORSI CSALÁD

Anyai nagyanyám családjáról szól a történet. Őt – némi névviselési bizonytalansággal, amelyre majd később visszatérünk – Darvasi Eszternek hívták, szülei Darvasi Imre és Borsi Eszter voltak, e két ember őseit és leszármazottait kísérelhetjük nyomon a következőkben.

Az ősokról szóló híradások – ha időnként homályba veszően is – visszanyúlnak az 1700-as évek elejére. Kutatásaim közben sok régi történetet sikerült előhozni valahonnan a feledés mélyéről. A családjunk mezőtúri ágáról legtöbbet a nagymamám mesélt. Ma már csak bosszankodhatok, annak idején miért nem figyeltem jobban, miért nem kérdeztem többet? Miközben az anyakönyveket bújtam, az ő szájából ismerős a nevek bukkantak elé: Bagdán, Búsi, Faggyas, Krizbai, Nádházi, Pályi. Szinte most is hallom dallamos beszédét, szép hosszan ejtett, nyitott magánhangzóit, ahogy kimondta: „nízsd csak”, „eszem a szíved”, „búti szelek”; különlegesen formált szavait: Ęsvány, zselíp, Körözs, csizsma. A legelső igazi szép népdalokat is tőle tanultam: „Te kőrösi kislány...” De nemcsak népdalokat, hanem emberiséget, tartást is lehetett tőle tanulni. Azt a lelki egyensúlyt, amellyel úrrá lett élete nehéz időszakain. Mindig nagy hatással volt rám, példaképemnek tekintettem és tekintem ma is. Pedig a nagyanyám egyszerű parasztasszony volt, mégis e családtörténetnek ő a legfőbb ihletője, emlékének szentelem ezt az írást.

Az anyai őseim mezőtúri földművesek voltak. Lakhelyüket csak szükségből, munkaalkalmat keresve változtatták. Bár nem voltak buzgó templomba járók, büszkén vállalták református hitüket, így a biblia is fontos szerepet töltött be életükben. Ide jegyezték be a legfontosabb családi eseményeket. Anyám holtáig emlegette, hogy kislány korában, esténként a nagyanyjával hogyan olvasták a bibliát.

Az itt leírt történet legfőbb forrásai az anyakönyvek voltak, amelyeket különböző helyeken volt alkalmam kutatni. Az első években a Magyar Országos Levéltár¹ (MOL) Óbudai részlegében néztem át a mezőtúri református egyház anyakönyveiről készített 13 mikrofilmet. Majd a helyszínen gyűjtve az információkat a református egyháznál meglévő, eredeti anyakönyveket böngésztem, az állami anyakönyveket pedig a MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltárban volt alkalmam kutatni. Az utóbbi években már az interneten meglévő, egyre bővülő forrásanyagokban keresgéltem. Némi segítséget adott a szolnoki levéltárban meglévő választási névjegyzék is. A 20. századi adatok és kapcsolódó történetek egy részét a közelebbi és távolabbi rokonoktól sikerült összegyűjteni, akik közül néhányan szintén elmerültek az ősök kutatásában. Köszönet mindazoknak, akik dokumentumokkal, fényképekkel és a hozzájuk kapcsolódó események elmondásával gazdagították ezt a családi históriát! Külön említést érdemel Bagdi Márton családkutató, akitől a dévaványai adatok jó része származik.

Ezekkel a módszerekkel a két családdal kapcsolatban hatalmas mennyiségű, 2367 eseményhez (születés, házasságkötés, halálozás) kapcsolódó adatot sikerült összegyűjteni, közülük nem mindet használtam fel. Az adathalmazt rendezve, majd kiválogatva a ránk vonatkozókat, állt össze az ősfá, amelyre fel lehetett fűzni a család történetét. Most az első részt, a Darvasi családra vonatkozót veheti kézbe a kedves olvasó, a Lámpás következő számába a Borsi család kerül, majd a leszármazottak máig elvezető históriája következik. Az összegyűlt adatok túlnyomó része nem kapcsolódik a saját családom felmenőihöz, viszont több testvér-ága is kirajzolódott, ezért az ő sorsuk oldalágak címszó alatt került be az írásba. A címsorok segítenek eligazodni a szerteágazó családban, ezen kívül az oldalágakról szóló részek nagyobb margótávolsággal íródtak. A családtörténethez csak lazán tartozó, de érdekes, a város még fel nem tárt múltjára rávilágító adalékok kisebb betűnagysággal és szintén beljebb kezdve íródtak.

Kiterjedt famíliáról szól az írás. Ha valaki úgy véli, hogy ősei kapcsolódnak az itt ismertetett családokhoz, személyekhez, jelezze felém, amennyiben kívánja, szívesen megosztom a rendelkezésemre álló anyakönyvi adatokat.

¹ Átszervezés utáni elnevezése Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára

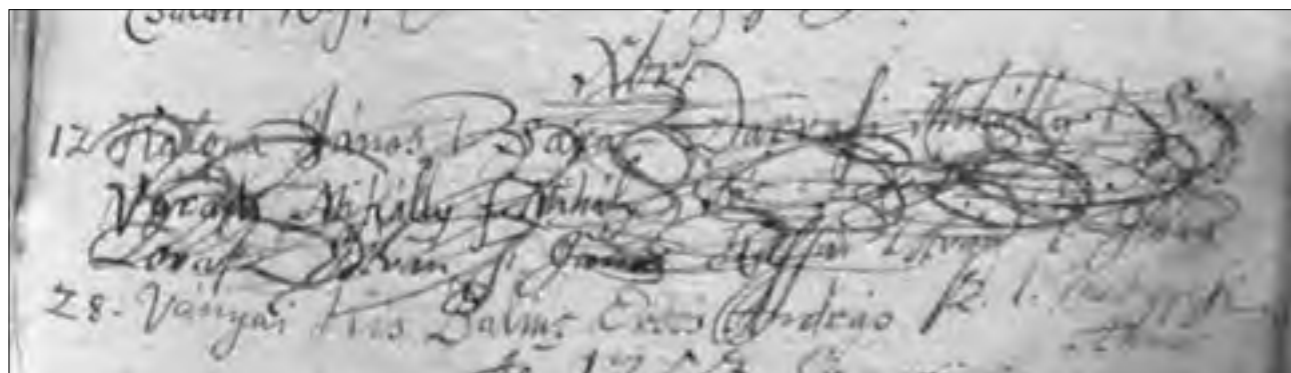
DARVASIAK

ÉREDET, AZ ELSŐ NYOMOK

A Darvasi név minden bizonnyal a Bihar megyei a Sárreuten lévő Darvas kisközséghez kötődik. A település nevét, amely az alapítóinak foglalkozására a daruvadászatra utal, az írások legelőször az 1300-as évek végén említik. A török időkben kétszer is elpusztult², életben maradt lakói szétszóródtak. Valószínűleg az elmenekültek kapták azután az eredetükre utaló nevüket.

A dézsmajegyzékekben legelőször 1522-ben Csongrád megyében szerepel Paulus Darwasy, Kempelen Béla magyar nemesi családok felsorolásában pedig 1563-as évszámmal szerepelteti Darvasi Ambrust³. Semmilyen adat nem utal arra, hogy bármilyen közünk lenne a két névhez.

A legelső beazonosított ős mezőtúri volt. Míg az 1700-as évek első évtizedeiben egyetlen Darvasi név sem szerepel a mezőtúri anyakönyvekben (az anyakönyveket 1714-től vezették), inkább a halálozási adatokból visszszámolva bizonyítható, hogy már ekkor éltek a városban, illetve 1750-től az esketések között található a név. Itt kell megemlíteni, hogy az anyakönyvekből kiírt adatok a visszakereshetőség miatt dátummal ellátva, de eredeti helyesírással, ezért idézőjelben szerepelnek. Mezőtúron a legelső Darvasi esküvőről hírt adó anyakönyvi bejegyzés 1750. május 27-i keltezésű: „*Darvasi István Csontos Mihály leányát Sárát.*” Majd két évvel későbből, 1752.12.12 „*Katona János l. Sára Darvasi Mihály l. Sára*” az alatta lévő sorban „*Várad Mihály f. Mihály, Tót Ferenc fia János*” A bejegyzés nyilvánvalóan eltér az akkor szokásostól, ugyanis az esketéseket általában egy sorba írták. Előbb a vőlegény apja neve, az ezt követő f. a fia rövidítése a keresztnévvel, majd ugyanez megismétlődik a menyasszonynál, ahol az l. a leányát jelzi. Itt egy sorban két lány, alatta két fiú szerepel, nem egyértelmű, hogyan kapcsolódtak házaspárrá (az egymás alatt lévők?). A tévesztést később kihúzták, de sajnos nem helyesbítették. Így csak feltételezésekbe bocsátkozhatunk. Viszont annyi valószínűsíthető a két bejegyzésből, hogy Darvasi István és ~ Sára testvérei voltak a következő fejezetben szereplő Darvasi Mihálynak.

Törölt beírás a mezőtúri református anyakönyvben (Vegyes, 1714-1760. 169. oldal)

Az említett anyakönyv belső borítóján szereplő feliratot szó szerint érdemes idézni: „*MATRICULA az az ÉLŐKNEK és HÓLTAKNAK LAISTROMA. Melyben I. A született és meg kereszteltetett gyermekek 2. Minden renden lévő meghóltak 3. Házasultak 4. Poenitentiát tartó személynek neveik irattak bé, az esztendőők fojásai szerént, a Mező Turi sok változások alá vetttetett Reformata Sz. Ekklesiák némely emlékezetre való viselt dólgaival edgyütt, mellyeket emlékezetben hagyott, a Sz. Ekkl tizennégy esztendőők alatt lévő edgyügyű Prédikátora:*

Püspökj Sülye János, ab Annor 1714 die 24. Aprl, ad Annum 1728. 7. Aprilis

Vox andita perit, littera Seripta manet” Szabod fordításban: A szó elszáll, az írás megmarad. Visszatérve az 1750-es évek esketéseire, még egy bennünket érdeklőt találunk: 1757.11.13 „*Darvasi Gáspár vette Szalai M. most. L. Evat*” A rövidítések megfejtése: Mihály mostoha leányát. A temetések közül először a 29 esztendőös Darvasi Mihályné 1761-es haláláról kapunk tudósítást, erre az adatra még visz-

² hu.wikipedia.org/wiki/Darvas

³ Kázmér Miklós: Régi magyar családnevek szótára. XIV-XVII. század. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Budapest, 1993.

szakanyarodunk. A 18. század első felében Darvasi nevének leginkább Dévaványán lelhető fel, Mezőtúron sokszor évtizedekre sincs nyomuk az anyakönyvekben.

Az alapján, hogy az évszázadok alatt Mezőtúr környékén hol itt, hol ott (Dévaványa, Túrkeve, Békés, Biharugra, Füzesgyarmat, Gyoma, Törökszentmiklós) bukkanunk az anyakönyvekben Darvasi nevékre, feltételezhető, hogy nem rendelkeztek saját földterülettel, ami egy településhez kötötte volna őket. Így a szűkebb-tágabb környezetükben kereshettek megélhetést. Két 1796-os, illetve 1798. évi dévaványai házassági bejegyzéssel erősítjük meg véleményünket: „*Itt lakó (mármint Dévaványán) szolgálgeény Darvasi Ferenc...*”; „*Itt lakó szolgálgeény Darvasi István...*” illetve 1788-ban zsellérnek említik Darvasi Mihályt, ami megerősíti föld nélküli mivoltukat. Viszont az a tény, hogy a 18. században, főképpen a Dévaványán élő Darvasiak⁴ sokszor nemesi családba házasodtak, mutatja, hogy igyekvő, tehetséges emberek lévén a „jobb körök” is befogadták őket.

FŐ LESZÁRMAZÁSI VONAL

Darvasi Mihály

A mezőtúri első anyakönyvben szereplő Darvasi Mihály bizonyíthatóan a családnak őse. A dévaványai bejegyzések is utalnak mezőtúri születésre. 1748.11.20: „*Mezőtúron lakos Darvasi Mihály vette Vad György leányát, Annát*”. Mivel az volt az általános szokás, hogy az esküvőt a menyasszony lakhelyén tartották, a mezőtúri anyakönyvben hiába kerestük az esketést. Sajnos ez az időszak különben is hiányos, tehát még a vőlegény lakhelye szerinti háromszori kihirdetését bizonyító sorokat sem lehet feltalálni. A másik bizonyítékot újra Dévaványán találhatjuk, Darvasi Jánost, ~ Mihály fiát 1805.04.21-én, 50 évesen bekövetkezett halálakor szintén mezőtúri születésűnek tudják.

A legelső beazonosított Darvasi születése nem található meg, csak a halálozásából lehet visszszámolni ~ 1723. Érdekes, hogy ebben az időszakban nem található Darvasi név egyik anyakönyvben sem. Egyik lehetséges magyarázat, hogy ebben az időben nem Mezőtúron laktak. De akkor miért említik mezőtúri származását az esküvői beírásnál? Egy másik, mezőtúri illetőséget bizonyító nyom a Törő-féle lázadáshoz vezet. Bodoki Fodor Zsigmond leírásából megtudhatjuk, hogy 1753 tavaszán csatlakoznak a szervezkedéshez Darvasi István és Darvasi Ferenc csikósok⁵ (véltetően Mihály testvérei, de az ő születési adataik sincsenek meg). Törő Pál téri, Pető Ferenc hódmezővásárhelyi lakosok és társaik felségsértési bűnperében a delegált bíróság 1754. március 30-án kelt, Budán hozott ítélete „kegyelemből” a két Darvasit életfogytiglani katonáskodásra büntette. De mi is volt a bűnük? Az ítélet 5. cikkében Darvasi István és Darvasi Ferenc másik 11 társukkal, „...a kik ezen gonosz szándékra ígéretet tettek ugyan, és többeknek Társaságára magokat ajánlották, mind az által aztat be nem tellyesítették, hanem irtóztván az után azon gonoszságtól, magokat a többiektől el húzták,.... Az ítéletük: „Ezen ötödik Tzikkelyben megnevezett 54. Személyek noha keményebb büntetést érdemelnének, mind az által Ő Felsege Királlyi Kegyelmességibül azért, hogy az többiekkel magokat ezen igyekezetben kaptolván hadakozó Katonai indulatokat megmutatták, mindnyájjan Reguláris Magyar gyalog Regementekben - az hol is életek fogytáig hites kötelességgel szolgálni tartozni fognak, - büntetésül adattatnak”.⁶ Életfogytiglan katonáskodás csupán a szándékért! Pedig István alig néhány éves házas volt, hiszen 1750.05.27-én esküdtek örök hűséget Csontos Mihály leányával Sárával. Hogy a két elítélt, István és Ferenc megkezdte büntetését, megerősíti, hogy mindkettőjüknek csak 1753 évvel bezárólag születnek gyermekeik, utána Mezőtúron nincs nyomuk.

A Darvasiak után kutatva további feltételezéshez már a mezőtúri matrikulák alaposabb elemzésével juthatunk. Kiindulási pont egy 1717.11.26-i esketés: Darvasi Balog György vette Fejes János leányát, Ilonát. Itt a Darvasi megkülönböztető név, valószínűleg a származási helyre utal. Az első anyakönyv további helyein csak Balog György szerepel, és íme, 1722.02.28-án született is egy fiú gyermeke, Mihály, aki

⁴ A dévaványai Darvasi adatok túlnyomó része Bagdi Márton családkutatótól származik, aki táblázatos formában feldolgozta a dévaványai anyakönyveket.

⁵ Bodoki Fodor Zoltán: Időmutató az 1753. évi alföldi kurucfelkeléshez. Kézirat. Mezőtúr, 1972. In: Mezőtúr elfelejtett múltja. Mezőtúr, 2009. 85, 90. oldal.

⁶ Bodoki Fodor Zoltán: Oklevéltár Mezőtúr város történetéhez. 1205-1864. Mezőtúr, 1968. 135. sz. oklevél. 145. oldal.

kisebb pontatlanságot feltételezve lehetett az ősünk. A gyanú szerint az 1750-es, 60-as évektől a Balog név már elmaradt, az eredetet jelző helynév léphetett elő családnévvé. Előfordult ez más családok esetében is. Azonban hosszas kutatással sem lehetett bebizonyítani ezt az elképzelést, ezért el kell vetni.

Minden esetre Mezőtúron 1752-től Darvasi Mihálynak, Istvánnak, Ferencnek és Gáspárnak születnek gyermekei. Ők esetleg testvérek lehetnek, de ahogy Mihály szüleit nem sikerült beazonosítani a többiekét sem. Feltehető, hogy Mihály és István közeli rokonok lehettek, összeköti őket, hogy mindketten Kun Mihálynét kérték fel keresztanyának. Még egy - Halotti lajstrom 1759-1784 feliratot viselő matrikulában szereplő - bejegyzés érdemel figyelmet. 1773.03.25. „*Darvasi Jánosné, sýnylett, 80 eszt.*” Lehetett Mihály és István édesanyja.

Térjünk vissza a legbiztosabb ponthoz, Darvasi Mihály és Vad Anna házasságához, amely csak 13 évig tartott, mert Vad Anna Mihály fiuk születése napján meghalt. Az apa 1762.04.18-án nősül újra, arája a Búsi Jánosnál szolgáló Jenei Erzsébet, akinek születési helye nem ismert, ideje is csak visszaszámlálásból adódik. A második házasság Mihály 1773. szeptember végén bekövetkezett halálával ér véget, ahogy a továbbiakból kiderül, az apa egyetlen gyermekének esküvőjét sem élhette meg. Darvasi Mihályt mezőtúrinak említi a dévaványai anyakönyv, itt is halt meg Mezőtúron, a halálának okaként dagad. rövidítés van beírva, ami az akkoriban használatos dagadozás rövidítése, valószínűleg dagados betegséget jelentett. A dátumból visszaszámlálva 1723-ban születhetett, amint már szerepelt, kereszteléséről nem tudósít egyetlen átnézett matrikula sem.

A megözvegyült Jenei Erzsébet 1774-ben újra házasodik, Gyomán hozzámegy a dévaványai Zádori Nagy Mihályhoz, és az új férj lakhelyére költözik. Arra a kérdésre, hogyan került az özvegy Gyomára, a helyi anyakönyvek és más kutatott források nem adnak választ. Lehet, hogy eredetileg onnan származott? Másik feltevést, hogy elírták a helységnevet, azonban el kell vetni, mert a további generációk többször házasodtak innen, ami szorosabb előző kapcsolatra utal. A három házasság és az azokból született gyermekek adatai táblázatba kerültek.

A táblázatok ötlete egy családkutatótól⁷ származik, eredeti formáját némileg átalakítva. Egy család adatait tartalmazza, így nagyon megkönnyítik a tájékozódást. Balra a férj, jobbra a feleség, középen a házasságkötés helye és ideje. A vonal alatt következnek a gyermekek. A dőlt betűvel szedett keresztnevek esetében bizonyítható a felnőtt kor elérése, illetve a házasságkötés. Félkövér betűvel írtuk az ősök neveit, illetve akiknek családját az oldalágak fejezeteiben tovább követjük. A helymegjelöléseknél kénytelenek vagyunk rövidítéseket alkalmazni, amelyek a szöveg olvasása közben könnyen megfejtethetők. A kis kérdőjellel jelölt dátumok általában visszaszámlálásból adódnak, csak tájékoztató értékűek. A családnév azonosságát ~ jel mutatja.

Darvasi Mihály Mt, 1723? - Mt, 1773.09.29, dagad.	∞Dv,1748.12.20	Vad Anna (~ György I.) Dv, 1732? - Mt, 1761.01.20
gyermekeik:	János , Mt, 1749? -Dv, 1805.04.21, ∞Dv, 1782.01.02, Csordás Sára Sára , Mt,1752.12.12-Dv,1811.08.20, Dv,∞1783.12.28, özv. Hidi János Erzsébet, Mt, 1755.09.06-1764 előtt Zsuzsánna, Mt,1758.10.24-Mt,1769.01.06, dagad. Mihály, Mt,1761.01.20-Mt,1761.04.02	
	∞2.Mt, 1762.04.18	Jenei Erzsébet (Búsi János szolgálója) (?, 1739? - Dv, 1808.04.04)
gyermekeik:	Mihály , Mt, 1763.08.30 - Dv,1828.03.08, ∞Dv,1785, Hermecezi Erzsébet Erzsébet , Mt,1764?-Dv,1818.03.16, ∞Dv,1781, Takács János fiú, ?-Mt,1765.12.09, nyavalyatörés Judit , Mt,1765.12.18-Dv, 1836.08.09, ∞Dv, 1786.10.10 ifj. Takács István Anna, Mt,1765.12.18-Mt,1767.04.11, himlő Zsuzsánna , Mt,?-Mt,? ∞Mt,1789.11.04, Juhász István István , Mt,1770.12.15 - Mt, 1834.02.15, ∞Dv,1798.11.28, Vas Rebeka Ferenc , Mt,1773.07.22-Dv,1836.09.03, ∞Dv,1796.11.23, Illyés Mária	
Zádori Nagy Mihály Dv, 1736-Dv, 1800.12.29	∞2.Gyoma, 1774.07.07	özv. Darvasi Mihályné Jenei Erzsébet (?, 1739 - Dv, 1808.04.04)
gyermekeik:	Péter, Dv, 1777.01.16 András, Dv, 1780.11.18 Kata, Dv,1783.10.03, ∞Dv,1802.12.01, Hajdú Mihály Sára, Dv,1786.06.26, ∞Dv,1802.12.01, Nyúzó Mihály	

A hiányzó születések mellett, több ellentmondást tartalmaznak az anyakönyvi beírások adatai, anélkül, hogy részleteznék a rejtvény megfejtésének érveit, a továbbiakban a legvalószínűbb változatot rögzítettük. Mihálynak a Vad Annával kötött házasságából Mezőtúron 5 gyermeke született. Jánost hiába kerestük a megkeresztelt kisdedek között, létezéséről csak az 1805.04.21-én, Dévaványán bekövetkezett halála tudósít, innen számítottuk születését. Feltehető, hogy ő kötött házasságot 35 évesen, 1782-ben, Csordás Sárával, Kovács Pál mostoha leányával. Sára leányuk házasságáról is a dévaványai anyakönyvek tudósítanak egy évvel később, ő özvegyemberhez, Hidi Istvánhoz köti a sorsát. A két testvér sorsáról részletesebben az oldalágakat tárgyaló fejezetben lesz szó. Ebből a házasságból utolsóként született három Darvasi sarj (Erzsébet, Zsuzsánna és Mihály) korán elhunyt. A legkisebb fiú, Mihály születését szomorú események követték, még aznap meghal az édesanyja. Abban az időben anya nélkül nehezen maradt életben egy csecsemő, Mihály csak 3 hónapot élt.

Bár ennek ellentmondani látszik egy későbbi házassági bejegyzés, amely szerint 1786.01.11-én az akkor 25 éves (tehát 1761-ben született) Mihály elvette a 17 esztendő Marinka Zsuzsannát. A dátumok ugyan egyeznek, de mégis egy másik Darvasi Mihályról van szó, mert Mihály születése után két és fél évvel apjának második házasságból eredő újszülött szintén a Mihály nevet kapja. Két Mihály nevű gyermek pedig nem lehetett ugyanazon családban.

A megözvegyült Darvasi Mihály csak egy év múlva 1762.04.18-án nősült újra, arája a Búsi Jánosnál szolgáló Jenei Erzsébetet. Ebből, a már második házasságból 8 utód született, akik közül 5 megérte a felnőtt kort. Az elsőszülött apja nevét örökölte, 22 évesen Dévaványán házasodik, elveszi Hermecezi Erzsébetet, ezzel megindít egy ma is élő vonalat, amely elvezet Darvasi László íróig. Erzsébet leányuk szintén Dévaványán esküszik nemes Takács Jánossal. Húga, Judit vitéz, nemes Takács Istvánnal esküszik örök hűséget. Judit ikertestvérének születése kimaradt a kereszteltek közül, Anna létéről csak a halála tudósít, másfél évesen himlőben hunyt el. Jenei Erzsébetnek időközben született egy fiú gyermeke, születése nem ismert, csak az 1765-ös, nyavalyatörés okozta haláláról tudunk. A következő gyermek Zsuzsanna, sem születését, sem halálát nem találtuk, csak arról tudósítanak a mezőtúri anyakönyvek, hogy árvaként, Nagy János házában lakik, amikor Mezőtúron hozzámegy Juhász Istvánhoz. Történetünkben az 1770-ben született István életét követjük tovább, ő a mezőtúri Darvasi-Borsi család őse. A legkisebb fiú, Ferenc 1773-ban született, és egy nagy család elindítója, melynek több ága is elvezet a ma élőkig. Az oldalágakat tartalmazó fejezetben kissé részletesebben foglalkozunk a sorsával.

⁷ Kurucz János: Terebélyes családfánk a kun-magyar erdőben. Karcag, 2005.

Mint tudjuk Darvasi Mihály 1773-ban meghalt, megözvegyült Erzsébet asszony újabb házasságot köt Zádori Nagy Mihállyal és gyermekeivel átköltözik férje lakhelyére, Dévaványára. Az adatokból úgy tűnik, hogy az apa nélkül maradt Darvasi gyerekek egy része rokonokhoz kerül. Az új, Zádori Nagy Mihállyal kötött házasságból négy gyermek születéséről van tudomásunk, 1777-től szinte szabályosan 3 évente jönnek a világra Péter, András, Kata, Sára. A két leány felnőtt, és egy napon, 1802 december 1-én házasságot köt.

DARVASI OLDALÁK 1.

Mivel a mellékágakat jelentő testvérekről és leszármazottairól is több adat összegyűlt, ezért külön fejezetekben foglalkozunk az ő sorsukkal. Ebben az esetben is a nagyobb margó segíti a könnyebb tájékozódást. Könnyen átugorhatja, aki csak a fő leszármazási vonalat akarja figyelemmel kíséreni. Az alcímekben jelezzük, hogy mely házaspár gyermekeiről esik szó.

Mihály és Vad Anna házasságából

János

Már tudjuk, hogy az elsőszülött fiú, János 1782-ben, meglehetősen későn, számításaink szerint 32 évesen (lehet, hogy korábban volt már egy házassága?) esküszik a békési születésű, árva Csordás Sárával, ~Mihály leányával. Az apa nem érthette meg leánya férjhezmenetelét, így mostohaapa Kovács Pál vezeti az oltár elé a 16 esztendő lányt.

Darvasi János (~Mihály és Vad Anna fia) Mt, 1749?-Dv,1805.04.21	∞Dv,1782.01.02	Csordás Sára (Kovács Pál mostoha l.) Békés,1765.06.22-Dv,1841.11.02
gyermekeik:	János, Dv,1784.10.18-1786.03.08	
	János, Dv,1787.02.19-1787.02.21	
	István, Dv,1787.02.19-1787.02.21	
	János, Dv, 1788.09.30-?	
	András, Dv, 1791.01.25-Dv,1836.08.17, ∞Dv,1813.11.06, Gatsó Mária Erzsébet, Dv,1793.03.28-1793.04.01	
	Erzsébet, Dv,1794.06.30-1796.12.26	
	István, Dv,1797.06.11-1800 előtt	
	István, Dv, 1800.10.31-?	

A házaspárnak 9 gyermeke születik, akik közül három János, három István, két Erzsébet nevet kapott. Ahogy a névazonosságok is alátámasztják, ők korán meghaltak. Az elsőszülött János alig másfél évet, a két ikerfiú, János és István három napot élt. A következő János (1788) és az azután született mindkét István (1797, és 1800) halálát nem tartalmazzák a dévaványai anyakönyvek. A két leánygyermek- mindkettő az Erzsébet nevet kapta - sem volt hosszú életű, egyikük néhány napot, másikuk két és fél évet ért meg. Csak az 1791-ben született András házasságkötéséről van tudomásunk, a dévaványai Gatsó Máriaától 5 fia és 4 leány születik, közülük öten megérik a házasságkötést, és 31 unokával (19 névviselő) népesítik tovább a családot.

Sára

Az elárvult Sára édesanyja családjához került, házasságkötése idején Vad Benedeknél lakott. Bátyjához hasonlóan, meglehetősen későn, 31 évesen az özvegy Hidi Istvánhoz köti a sorsát. Lehet, hogy akkor már ő is özvegy volt, csak nem jelzik az anyakönyvek az első házasságát? Egyetlen gyermekük születéséről szólnak az anyakönyvek, bár egymásnak ellentmondó adatokkal (úgy tűnik a gyermek 20 hónappal az apja halála, 1785.12.10 után születik, mégis Hidi István gyermekeként szerepel). Hogy hol történt az elírás, ma már nem lehet kideríteni.

Mihály és Jenei Erzsébet házasságából

Mihály édesanyja házasságkötésekor átköltözik Dévaványára, ott 1785-ben elveszi Hermeczi Erzsébetet. További kutatással lehetne kideríteni, hogy van-e kapcsolat a mezőtúri Helmeczi családdal. A házaspár két tagja néhány hónapnyi különbséggel 1827 illetve 1828-ban távozik az élők sorából.

Darvasi Mihály (~Mihály és Jenei Erzsébet fia) Mt,1763.08.30 - Dv,1828.03.08	∞Dv,1785? Dv,1766.12.04-Dv,1827.12.02	Hermeczi Erzsébet (~István és Kéki Mária l.) Dv,1766.12.04-Dv,1827.12.02
gyermekeik:	Bálint, Dv,1788.01.29	
	Zsuzsanna, Dv,1790.09.12-Dv,1809.12	
	Rebeka, Dv,1793.03.06-?, ∞Dv,1816.06.18, Csapó István	
	Mihály, Dv,1795.06.29-Dv,1796.14.18	
	Mihály, Dv,1797.12.24-?, ∞Gyoma,1822.11.14, Szabó Rebeka	
	Sára, Dv,1799.08.18	
	József, Dv,1805.08.31-Dv,1806.02.28	

Mind a 7 gyermekük Dévaványán születik, közülük három fiú és egy lány kisgyermekkorban meghal. Zsuzsanna lányuk napra pontosan 19 évet él meg. Rebeka a gyomai Csapó Istvánhoz köti az életét, a pár első gyermeke, József még Dévaványán születik, de később átköltözik Gyomára. Egyetlen fiúuk további sorsáról van tudomásunk, Mihály (~Mihály és Hermeczi Erzsébet fia) ötödikként jött a világra, átvette az apja nevét a korán elhunyt bátyjától. Ő gyomai lányt, Szabó Rebekát veszi el. Első gyermekük, Sándor még Dévaványán születik, majd ott is nősül, a helybeli Tar Juliannától 6 fia és 7 lánya született. Az ebből a házasságból származó elsőszülött Zsigmond Mezőtúron látta meg a napvilágot, az anyakönyv tanúsága szerint:

1853. 07. 30 „*Darvasi Zsigmond, Darvasi Sándor és Tóth Julianna elsőszülöttfia, lak: Dv. Vásárra jött az anya itt szült.*” Tar Julianna neve bizonyára tévedésből szerepel Tóth-ként. Az újszülött minden bizonnyal nem érte meg a felnőtt kort, mert 1874 szeptemberében testvére újra a Zsigmond nevet kapja.

A Darvasi Sándor - Tar Julianna házaspár többi gyermeke mind Dévaványán látta meg a napvilágot. Az ismétlődő keresztnév tanúsága szerint az utódaik egy része korán elhunyt. Közülük az 1856-ban született Ferenc érdemel említést. Már a születésénél két beírás rögzíti a halálát, az egyik szerint ez 1898-ban, a másik szerint 1884-ben következett be. Mindkét dátum hibás, mivel 1859. januárjában, majd 1877 márciusában született testvérei újra a Ferenc nevet kapják. A házaspártól származó vonal részletesebb végigkövetése egy másik történetben, Eszter lányuktól eredő és személyesen ismert lezármazott, Darvasi László családtörténetében található.

Darvasi Mihály (~Mihály és Hermeczi Erzsébet fia) minden bizonnyal a feleség családjához költözött Gyomára, mert két további gyermekük születési helyeként már ez a szomszédos település szerepel. Az ő további sorsuk nem ismert.

Erzsébet, hasonlóan Mihály bátyjához Dévaványán éli le életét, ott köti sorsát a nála 10 évvel idősebb Takács Jánoshoz, aki nemes Takács Mihály fia. Két leánygyermekük születési adata ismert. Erzsébet asszony 1818-ban, már özvegyen hunyt el.

Judit, árvaként Vad Benedeknél lakva, nővéréhez képest 5 évvel később - minden bizonnyal - a sógora unokatestvéréhez: vitéz, nemes Takács Istvánhoz köti az életét, majd 1836-ban az újra dühöngő kolerajárvány áldozata lett.

Takács István (~Péter és Barna Erzsébet fia) Dv, 1761?-Dv,1818.01.23	∞Dv, 1786.10.10 Dv, 1765.12.18-Dv, 1836.08.09	Darvasi Judit (Z.Nagy Mihály most. l.) Mt, 1765.12.18-Dv, 1836.08.09
gyermekeik:	István, Dv,1788.02.19	
	Erzsébet, Dv,1789.11.08-Dv,1796 előtt	
	János, Dv,1791.01.25	
	Rebeka, Dv,1793.09.09	
	Erzsébet, Dv,1796.04.17	
	Mihály, Dv,1798.10.26	
	Sára, Dv,1801.05.04	
	Sára, Dv,1803.08.14	
	Sándor, Dv,1806.05.27-Dv, 1813 előtt	
	Sándor, Dv,1813.03.09	

Amint a táblázatból kitűnik, 10 gyermekük született, 5 fiú, és 5 leány. Az ő további sorsukat nem követtük nyomon.

Zsuzsanna sorsáról van a legkevesebb tudomásunk, sem a születéséről, sem a haláláról nem tudósítanak az átnézett anyakönyvek. Ő apja elvesztése miatt Mezőtúron Nagy János házában élt, akit a név gyakorisága miatt nehéz beazonosítani. Lehet, hogy mostohaapja, Z. Nagy Mihály rokonaként fogadták be a leányt? Mezőtúron esküszik Juhász Istvánnal, 1789.11.04-én. Két fiú születéséről van tudomásunk. Juhász István bizonyára korán meghalt, mert özvegye új házasságot kötött 1799.11.06-án Szűts Mihállyal. Tőle egy lány született.

A legkisebb fiú, **Ferenc** első párját az új rokonságban találja meg, 1796. november 23-án elveszi Illyés Máriát, akinek édesanyja Zádori Nagy Sára. Ebből a házasságából 11 gyermek születik, akik közül heten kötnek házasságot, és adatokat lehet találni további sorsukról. A ma is élő, és megtalált Darvasi leszármazottak közül kettőnek is ebbe a családba nyúlnak vissza a gyökerei. Illyés Mária 1831-es halálát követő fél év múlva az özvegy Darvasi Ferenc elveszi Sotus Mihály özvegyét, Keresztúri Katalint, akit alig fél évvel él túl, 1836. szeptember 3-án eltávozik az élők sorából.

A FŐ LESZÁRMAZÁSI VONAL FOLYTATÁSA I.

Darvasi István

A mi családunk egyenes ági felmenője, Darvasi István (~ Mihály és Jenei Erzsébet fia) élete Dévaványán folytatódott, ott vette el 1798.11.28-án a nemesi családból származó Vas Rebekát. 1824-re valószínűsíthető halálát követően az özvegy Vas Rebeka hozzáment a mezőtúri Boros Péterhez, aki annak idején már 64 éves, és már több mint 4 éve özvegy (felesége Erdei Katalin †1821.01.24) volt. Boros Péter tulajdonképpen az akkor már 5 éve halott fiának a sógornőjével esküdött. Az ifjabbik Boros Péter 1811 januárjában házasodott az árva lányként Fási Istvánnal szolgáló Vas Katalinnal (Rebeka nővérével). Hozzá tartozik a történethez, hogy a már 6 éve özvegy Vas Katalin is hamarosan párt talált magának, 1826 augusztusában hozzáment Katskó Nagy Sándorhoz.

Tehát 1825.10.18-án Vas Rebeka, néhai Darvasi István (a mezőtúri anyakönyvekben András) özvegye hozzáment a mezőtúri Boros Péterhez. Mint tudjuk az esküvőt szinte mindig a menyasszony lakhelyén tartották, ezért a mezőtúri anyakönyv a háromszori hirdetésről írt Boros Péter és Vas Rebeka esetében is. Valóban megtalálható az esküvő Dévaványán. Az eseményről tudósító mindkét beírást a dátummal kiegészítve ide másoljuk:

1825.10.18 „özvegy Boros Péter jegyeztette Déva Ványánn, néhai Darvas András özvegyét Vass Rebekát. Ezeknek attestatumot adtam 3szori hirdetésről.” Így szól a mezőtúri bejegyzés.

1825.10.18 „M.Túri Lakos Boros Péter Özvegy ember v. Hellyben Néhai Darvasi István özvegyét Vass Rebekát. Tan Kéki Ferentz NB Van M.Túrról attestatum.” írják a dévaványai anyakönyvbe.

Ezek után már csak azt kellene kideríteni, hogy ugyanaz a személy miért szerepel Mezőtúron András, Dévaványán István néven, mindkét helyen következetesen. Nem tudjuk. De a születési hely anyakönyvi bejegyzését fogadtuk el, valószínűleg ők jobban tudták.

Vas Rebekának a 12 évig tartó második házasságából nem született gyermeke, a második esküvője idején túljutott már a szülőképes koron. Viszont gyönyörködhetett szépen cseperedő unokáiban. Nyolc évvel élte túl második férjét, 1845-ben agyvérzés végzett vele.

A Darvasi-Vas házaspárnak tudomásunk szerint három fia érte el a felnőtt kort. Két leánygyermek korán itt hagyta az árnyékvilágot, az 1802-es születésű Zsuzsanna fél évesen a himlő áldozata lesz, az 1806-ban született Juliánna szintén nem éri meg az egyéves kort. Az apja nevét viselő István Dévaványán házasodott, 1826 májusában elvette a szeghalmi születésű Zsilák Máriát. Két év múlva már a mezőtúri anyakönyv tudósít a haláláról, 28 évesen a tüdőbaj viszi el. Az immár csonka Darvasi család tagjai valamikor az 1820-as évek derekán (lehet, hogy egyszerre anyjukkal) költözhetek vissza Mezőtúrra, András és Bálint már itt házasodnak. Előbbi 1824 év végén elveszi a mezőtúri Török Erzsébetet, és itt él egészen 1873-ban bekövetkezett haláláig. A harmadik fiú, Darvasi Bálint sorsáról a következő fejezetek tudósítanak.

Darvasi István (~ Mihály és Jenei Erzsébet fia) Dv,1770.12.15 - Dv, 1824?	∞ Dv, 1798.11.28	Ns Vas Rebeka (~András és Korda Katalin l.) Dv, 1776.11.11 - Mt,1845.07.30, szélütés
gyermekük:	István , Dv, 1799.11.26-1828.05.03, ∞Dv,1826.05.03, Zsilah Mária Zsuzsanna, Dv,1802.02.09 - Dv, 1802.08.14, himlő	
		András , Dv,1804.01.05-1873.03.22, ∞Mt, 1824.12.08 Török Erzs. Julianna, Dv, 1806.07.30-Dv, 1807.02.08
		Bálint , Dv, 1808.01.18 -1876.11.21, ∞Mt,1830.09.29, Boldog Mária
Boros Péter (~Péter és Erdélyi Katalin fia) Mt,1770.12.15 - Mt,1837.05.23, sinylód.	2.∞ Dv,1825.10.18	Özv. Vas Rebeka

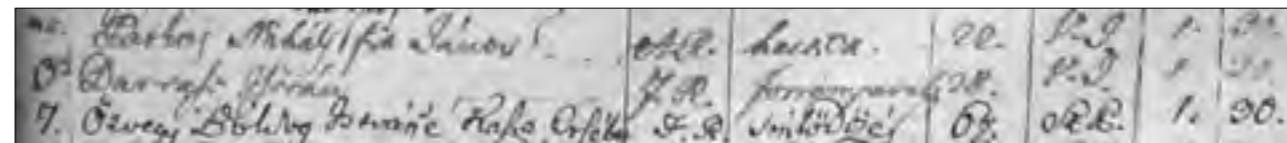
DARVASI OLDALÁK 2.

A leszármazási vonal Darvasi Bálint ágán folytatódik majd, ebben a részben a testvéreiről rendelkezésre álló adatok következnek.

István és Vas Rebeka házasságából öt gyermek született, a két lány közül az 1802-es születésű Zsuzsanna fél évesen a himlő áldozata lett, az 1806-ban született Julianna szintén nem érte meg az egyéves kort.

István

Keveset tudunk a 18. század legvégén született Istvánról. Valószínű, hogy édesanyjával együtt ő is átköltözött Mezőtúrra. 1826-ban elveszi a Szeghalmon született, de már 3 esztendő óta Dévaványán - az esküvő időpontjában öreg nemes Szarka Istvánnal - szolgáló Zsilák Máriát. A menyasszony nevét az akkor szokásos módon 'Silák-nak írták. Nem sokáig éltek együtt. Napra két év múlva meghalt a férj. A mezőtúri prédikációval temették lajstromában a halála oka rosszul olvasható (forrámparalja?), és így nem értelmezhető. Viszont az összes temetést magába foglaló anyakönyvben szárazbetegség van írva. Az anyakönyvekben gyakran szereplő betegséget a tébécéseknél tapasztalt száraz köhögéstről nevezték el.

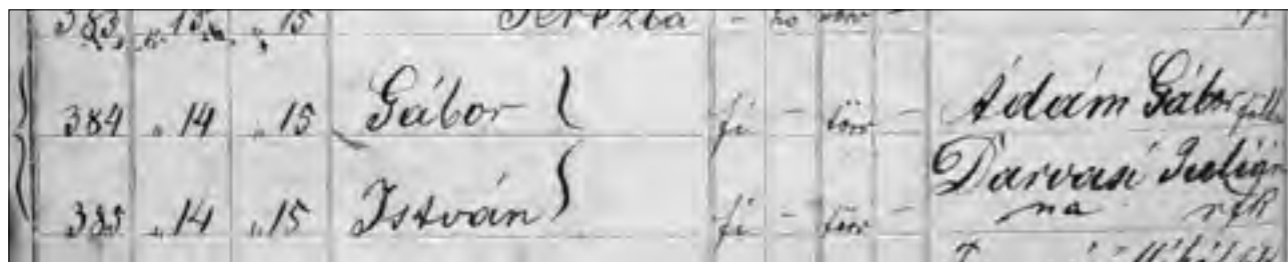
Darvasi István halála a prédikációval temettek lajstromából (1811-1843, 580. oldal)

Az egyedül maradt várandós fiatalasszony visszaköltözött szülőhelyére, Szeghalomra, és itt szülte meg két hónappal az apa halála után leányát, Klárát. További sorsuk nem ismert.

András

A házaspár második fia szintén átköltözött Mezőtúrra, ahol Lakatos Jánosnál szolgált. Már itt is kötött házasságot az ugyanannál a háznál szolgáló Török Erzsébettel. Nem élhették meg együtt a 33. házassági évfordulójukat, Erzsébet asszony 1857-ben vízkórban meghalt. Vízkórnak nevezték azokat a betegségeket, amelyek vizenyőképződéssel, ödémával jártak.

Két év múlva az akkor Csorba pusztán lakó András újra házasodik, elveszi Tolnai József özvegyét, a 45 éves Molnár Klárát. Az asszony 5 évet élt még. A halál okaként sorvadozás szerepel, ami alatt hosszúságú betegség, általában tbc miatti legyengülést, elerőtlenedést értettek. Molnár Klárának rögzös életút jutott. Születése 1814-16 évekre tehető, azonban nem található a mezőtúri anyakönyvekben. 1839 decemberében házasságon kívül született egy leánygyermek, akit három nap múlva Juliánának kereszteltek. Talán ez volt az oka, hogy Klára a szokottnál később talált magának párt. Az 1851-es esküvői beírás szerint 35 éves, amikor „menyecske”-ként (így jelölték a már szült lányokat) hozzá megy a nálánál tíz évvel idősebb özvegy Tolnai Józsefhez. Utódokról ebből a házasságból nem tudunk. Újvároson laknak, amikor hét évvel később egy végzetessé vált agyvérzésbe belehal a férj. A gyászvetetelte után megy hozzá a szintén özvegy Andrásához, a 20 éves lányát magával viszi a Darvasi házhoz. A mostohalánynak annyira sikerült beilleszkedni, hogy amikor Ádám Gábor hites urától 1877.06.14-én két ikerfia születik, Gábor és István, az anya neve Darvasi Juliánának van bejegyezve.

Az Ádám ikrek születése (Keresztelések 1875-1882, 153. oldal)

Csak a fenti sorokhoz tartozó utólagos bejegyzésnek köszönhetően lehetett tisztázni a kérdést: „Az anyja neve Molnár Juliána, Darvasinak mostohaatyjáról nevezik. Jegyzette 1895.10.30. Turgonyi”

Darvasi András (~István, Vas Rebeka fia) Dv, 1804.01.05-Mt, 1873.03.22, bénulás	∞Mt, 1824.12.08	Török Erzsébet (~János, Csillag Erzsébet l.) Mt, 1807.02.16- Mt, 1857.09.10, vízkór
gyermekük:	Rebeka, 1826.01.24-1826.04.25, kelev.	
	István, 1827.04.27-?	
	János, 1830.01.20-1831.02.10, himlő	
	2.∞ 1859.07.27	Molnár Klára, özv Tolnai Józsefné ?, 1814? -Mt, 1864.11.08 sorvadozás

Darvasi András és Török Erzsébet házasságából 1830-ig a szokottnak megfelelően sorban születtek az utódok, viszont a továbbiakban megszakadt a gyermekáldás. Okát nem lehet tudni. Pedig Rebeka és János is csak néhány hetet élt, Istvánról nem található további adat, bizonyára ő sem maradt meg. A Molnár Klárával kötött újabb házasságban nem örvendezhettek gyermekáldásnak, úgy tűnik, csak az asszony által hozott lányt nevelték egészen annak Ádám Gáborral kötött házasságáig. Darvasi András 1873.03.22-ig élt, halála okaként általános bénulás van beírva, föltehetően agyvérzés következtében.

A FŐ LESZÁRMAZÁSI VONAL FOLYTATÁSA II.

Darvasi Bálint (1808)

Mivel történetünkben több azonos nevű is előfordul, a megkülönböztetőség miatt zárójelbe tett születési dátummal különböztetjük meg őket, jelen esetben Darvasi Bálint 1808. január 18-án született Dévaványán, tehát a zárójelbe ez az évszám került. Mint tudjuk édesanyja 1825-ben került második férje révén Mezőtúrra, az akkor 17 éves Bálinttal együtt. Amint ez az 1830-as mezőtúri esketési bejegyzésből megerősítést nyert:

1830.09.29 „Boros Péternél nevelkedett de Déva Ványai születésű Darvasi Bálint v. Boldog János h.l. Máriát. T. Mihályi Gergely, Darvasi Andrásné” A „v.” a vette rövidítése.

Darvasi Bálint tehát Mezőtúron házasságot kötött a helybeli születésű Boldog Máriával 1830. szeptember 29-én⁸, egy szerdai napon. A szerdai házasságkötés igen gyakori volt a 19. században Mezőtúron, voltak időszakok, amikor a házasságok 1-ét, 1844-1851 között 87 %-át ezen a napon kötötték⁹. Érdekes, hogy a vasárnapi esketéshez külön esperesi engedély kellett. Ha az évszakot nézzük, a reformátusoknál a legtöbb házasságkötés októbertől december végéig történt, januárban inkább a hónap elején. Könnyű magyarázatot találni, hogy miért a szüret utánra tették a legtöbben az esküvőjüket, kívül esett a legnagyobb dologidőn. Más felekezetekkel összehasonlítva megállapítható, hogy míg a katolikusoknál az adventi időszak alatt általában nem kötöttek házasságot, reformátusoknál (legalább is a mezőtúriaknál) alig esett vissza az esketések száma.

A család először a Felsőrészen lakott, majd átköltözött az Újvárosba a 271 szám alá. Ez a lakhely meg-

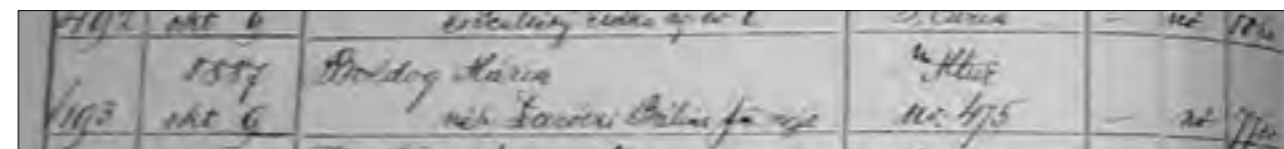
jelölés két évtizedig szerepel, a későbbiekben az unokák adatai mellett is. Hogy ez a saját házuk lett volna? Nehezen képzelhető el. Inkább valamiféle cselédszállásra kell gyanakodnunk.

A mezőtúri lakhelymegjelöléseknél ismét el kell időznünk. Anélkül, hogy részletesen elmerülnénk a város történetében, fontos megemlíteni, hogy Mezőtúr, mint királyi birtok városi rangját és lilimos címerét 1378-ban kapta Nagy Lajos királytól. Mezővárosként a dézsmát egy összegben róhatta le, az időközben külön eladományozott Alsó- és Felsőrészt földesurának. A két városrész sok tekintetben elkülönült. A különböző határrészeket, pusztákat is külön jelezték az anyakönyvekben, mivel Csorba, Csejt, Pói-pusztá, Peresi-pusztá, Tulahék, stb. mind a mezőtúri református egyház filiái (fiókegyház) voltak. Az 1800-as évek derekán harmadik városrész is kialakult, amit Újvárosnak neveztek el. A környező elpusztult, elnéptelenedett falvak területének egy részét megszerezve, Mezőtúr határa már az 1700-as évek elején meghaladta a 70 ezer katasztrális holdat. A távol eső határrészek művelése már nem volt lehetséges a városból napi kijárással, szükségessé vált a kitelepülés, szálláshelyek, tanyák kialakítása. A tanyásodás második nagy hulláma az árvíz-mentesítési munkálatok nyomán alakult ki. Az addig vízzel veszélyeztetett területeken intenzívebbé válhatott a gazdálkodás, a ridegtartással hasznosított legelők nagy része szántóművelés alá került, ami csak helyben lakás mellett vált lehetővé¹⁰. A születési- vagy lakhelyet az első anyakönyvek csak akkor tüntettek fel, ha nem mezőtúri volt az illető, később megjelenik a „VI.” rövidítés, ami városunkban lakót jelentett. Ez időtől fogva már általában jelezték a határrészt is. A városrészek első beírása 1848-tól történik, az 1850-es évek elejétől megjelennek a házszámok is. A számokat a belterülettől, nevezetesen a Kossuth tértől kifelé haladva kezdték el, ma nehéz már a beazonosításuk. Az utcaneveket a 1910-es évek végén kezdték feltüntetni, a mai rendszernek megfelelő utcanév és házszámok alkalmazását 1927-ben rendelték el kötelezően. Az egyházi anyakönyvekben körülbelül egy évtizeden keresztül előfordul, hogy mindkét féle lakhelymegjelölés (utcanév és a régi házszám) együtt szerepel.

A mezőtúri születéseket tartalmazó mutatókönyvben egy a Darvasi- Boldog házaspárra vonatkozó adat található, ezek szerint 1830.09.29-én halva született gyermek jött világra. A házaspár életének eseményeit nézve elgondolkodtató, hogy éppen aznap kötöttek házasságot, amikor - halva - megszületik az első gyermekük. Egy éppen vajúdo asszonyt nehéz elképzelni az eskető lelkész előtt. Mivel a születési adat egy - utólag készített - mutatókönyvből származik, inkább elírás lehetett. Tovább nyomozva megtalálható a félreértés oka is, a mezőtúri eredeti anyakönyvben ezen a napon a Bíró családban örvendezhettek gyermekáldásnak, Bíró Bálintnak és Boldog Máriának fia született. Átnézve az A 2364. számú filmet (tartalmazza a 1830.I.14-1843 közötti kereszteléseket), az esküvővel azonos napon nem találjuk meg a születést, sőt az egész 1830-as évet átnézve sem. Itt a házaspár első gyermeke 1833-ban született, az apja nevét öröklő Bálint. Tehát, a halva lett gyermekre vonatkozó mutatókönyvi beírás tévedés, nyugodtan figyelmen kívül hagyhatjuk.

Bálint 68 évesen hagyta özvegyen feleségét, és távozott az élők sorából, halálakként váltóláz szerepel. Amint a későbbiekben is látható, ebben az időben a mocsaras területek betegsége, a malária is szedte áldozatait. Majd az árvíz-mentesítési munkák jótékony hatása következtében ritkul, később el is tűnik ez a kór.

A feleség Boldog Mária a Mezőtúron régi és kiterjedt famíliához tartozott, édesapja ~János édesanyja Kis Erzsébet. 1808 novemberében látta meg a napvilágot, alig volt fiatalabb férjénél. Tudomásunk szerint négy gyermeke született, akik közül három megérte a felnőtt kort, és megházasodott. Mária 11 évvel élte túl férjét, 1887 októberében agyvérzésben hunyt el, ekkor már az Újváros 475 szám alatt él a család. Az alábbi halotti beírásnál Daróczi Bálint téves (abba a században egyetlen Daróczinak sem volt Boldog Mária nevű házastársa), helyette Darvasi Bálint értendő.

Boldog Mária halála az anyakönyvben (Halotti 1881-1888, 250. oldal)

⁸ Az adatok többsége (amennyiben külön nem került megjegyzésre) a mezőtúri református egyház anyakönyveinek másolatáról készített mikrofilmekről (A 2363- A2375) származik. Megtekinthető a MNL Országos Levéltár Óbudai részlegében. Egnéhány a Mezőtúri Református Egyház levéltárában található eredeti anyakönyvekből származik.

⁹ Ari Ilona, Nagy Éva Anna: Holtomiglan - holtodiglan. Házasságkötési szokások a mezőtúri esketési anyakönyvek alapján. In: Fülöp Tamás (szerk) Zounuk 27. Levéltári Évkönyv. Megjelenés alatt.

¹⁰ Minderről részletesebben olvashatunk: Bodoki Fodor Zoltán, Bodoki Fodor Zsigmond: Mezőtúr város története (896-1944). Mezőtúr, 1978.; valamint dr. Gombás István: Mezőtúr településföldrajza. Mezőtúri Helytörténeti Füzetek 3. Mezőtúr, 1982. kötetekben

Darvasi Bálint családjának legfontosabb adatait a következő táblázat szemlélteti. Az elkövetkezőkben az események helyét csak akkor jelezzük, ha azok nem Mezőtúron történtek.

Darvasi Bálint (~ István, Vas Rebeka fia) Dv, 1808.01.18 - 1876.11.21, váltóláz	∞1830.09.29	Boldog Mária (~ János és Kis Erzsébet l.) 1808.11.05-1887.10.09, agyaguta
gyermekeik:	Bálint, 1833.02.01-1906.01.28, ∞1852.01.21, Nagy Zsófia, 2∞1866.01.03, Kovács Klára	Erzsébet, 1834.11.14 - 1834.11.24, h. himlő János, 1836.09.07-1905.06.10, ∞1861.04.21, Molnár Éva Mária, 1847.10.27-1921.12.05, ∞1866.11.21, Hegedüs Mózes

Amint majd a későbbiekben is láthatjuk a Bálint név több nemzedéken keresztül ismétlődött a Darvasi családban. Sokszor előfordult más famíliáknál is, hogy egy-egy keresztnévet szívesen választanak. Ilyen lesz majd a József a Dombiaknál.

Ha a város reformátusai között nézünk szét, azt tapasztalhatjuk, hogy a 18-19. században a névadási szokások alig változtak. Az 1700-as években, a legelső két anyakönyv tanúsága szerint a nőknél a népszerű a Zsuzsanna, Erzsébet, Julianna, de találhatunk bőven Rebekát, Sárát, Zsófiát, Máriát, Ilonát, Klárát, Lídiát. A férfiaknál a Mihály, István, János, Sándor, András nevek vezetnek, gyakori a Lukács, Ferenc, Gábor, Imre, György, Péter, Bálint, Pál, Sámuel. Az 1800-as évek első felében az újszülött lányoknál továbbra is Zsuzsanna az első, amit Sára, Julianna, Mária, Zsófia követ. A fiúknál István, Gábor, János és Sándor a sorrend. Érdekes, hogy a katolikusoknál igen népszerű Katalin, vagy Éva ritkábban fordul elő¹¹.

Darvasiéknál Bálint világra jöttét követő évben született Erzsébet, ő 10 napos korában meghalt hólyagos himlőben (feketehimlő, lat. variola). Az utána jövő János a mi szempontunkból különösen fontos születési dátuma: 1836.09.07, leszármazottait fogjuk majd napjainkig végigkövetni. Ezután az anyakönyvek tanúsága szerint a házaspárnak 11 évig nem született utódja, amíg utolsónak megérkezik Mária, róla később még szó kerül.

Itt megállunk a történetben néhány mondat erejéig, érdemes megvizsgálni, hogy egy szülőképes korú házaspárnál miért maradt el ilyen hosszú időre a gyermekáldás. A mezőtúri családok 19. századi születési adataiból születésszabályozásra nem lehet következtetni. Egy-egy családban sok gyermek született, előfordul 10, vagy még több kised. A magas születési számok ijesztően nagy a csecsemő és gyermekhalandósággal párosulnak egészen a század végéig, sőt még az 1910-es, sőt az 1920-as években is. A saját családom másik ágában az 1800-as évek derekán 9 újszülött volt, akik közül – bizonyíthatóan – csak ketten érték meg a felnőtt kort. Mindezt figyelembe véve esetünkben a 11 éves kihagyás kapcsán sem lehet valamilyen születésszabályozási praktikára gyanakodni. Minden bizonnyal más ok játszott közre, leginkább költözésre gondolhatunk, kevésbé egy elhúzódó betegségre. A későbbiekben, amikor az anyakönyvek már a lakhelyet is feltüntetik, láthatjuk, hogy a Darvasi családnál ez az adat sokszor változik. Ezek szerint saját házuk nem lévén, munkát találva költöztek, lehet, hogy egy szomszédos – eddig ebből a szempontból nem kutatott – településre és ott születtek a „hiányzó” gyermekeik.

DARVASI OLDALÁK 3.

Bálint (1808) és Boldog Mária házasságából a leszármazási vonal János ágán folytatódik majd, ebben a részben a testvéreiről rendelkezésre álló ismeretek következnek.

Darvasi Bálint (1833)

Bálint keresztszüleiként Faggyas Bálint és Varga Julianna van bejegyezve. Ezek a családok majd később is kötődnek egymáshoz. A házassági tanúk és a keresztszüleők kapcsán visszatérően többször is felfedezhető, hogy egyes családok szorosabb kapcsolatba álltak egymással. Ebben az időben keresztkomának szinte kivétel nélkül házaspárokat hívtak. A keresztszüleők rokonok, vagy barátok voltak, ké-

sőbbi időkből - mikor már a foglalkozást is jelölték az anyakönyvek – lehet felfedezni a mesterség- vagy foglalkozásbeli azonosságot. Jobbára a korszokok kértek fel szakmabelit a komaságra.

A legidősebb Darvasi fiú, Bálint 19 éves korában, 1852. 01. 21-én elvette az alig 18 esztendő Nagy Zsófiát, akinek édesapja ekkor már nem élt. Az 1834-ben született Nagy Zsófia szülei a kereszteleési anyakönyvek tudósítanak: Nagy Bálint és Pap Rebeka. Az esketési anyakönyvben Darvasi Bálint lakhelyének felső rész van beírva, a házszám hiányzik. Nagy Zsófia az alsórészen lakott, a 985-ös házszám alatt. A házaspár valószínűleg Pói pusztára költözött, mert alig több mint 9 hónap múlva itt született meg elsőszülött gyermekük, Julianna. Miként szülei, úgy – feltételezhetően - Darvasi Bálint sem rendelkezett saját földdel, sem házzal, ott lakott családjával, ahol munkát kapott. Második gyermeke Törökszentmiklóson jött világra, de a fiú két évvel későbbi halálát már újra Mezőtúron jegyezték. Leginkább az Újváros van bejelölve lakhelyként. A leghosszabb időt 1862. és 1866 között az Újváros 271 szám alatt töltötte a család, de más újvárosi házszámok is előfordulnak: 68, 88 (a második feleség, Kovács Klára lakhelye), 93, 154, 246 és 476. Rövid időre megfordulnak Pói-, Héki-, valamint Peresi pusztán, illetve házszám nélküli alsórészi tanyán, Martfű pusztához, később részletezett, szomorú emlékek kötik a családot.

Nagy Zsófia 12 évi házasság után, 1864 nyarán halt meg, betegsége nehézség volt. Másfél év múltán Bálint új házasságot kötött a 25 éves B. Kovács Klárával, ~ Mihály és Oláh Mária leányával. A későbbiekben részletezve látjuk, hogy tíz gyermeket hozott a világra, akik közül csak egy érte meg a felnőtt kort. Ez az arány még az akkori nagyon magas csecsemő és gyermekhalandóságot figyelembe véve is rendkívülien kedvezőtlen. Rossz életkörülményekre kell gyanakodjunk, aminek egyik oka a gyakori lakhelyváltogatás lehetett. Egyéb körülményről nem árulkodnak a matrikulák. Klára asszony 64 évesen, májzsugorodásban hal meg. A halálok önmagában gondolatokat ébreszt, azonban – bizonyítékok hiányában – nem szabad messzemenő következtetéseket levonni!

Darvasi Bálint (~ Bálint és Boldog Mária fia) 1833.02.01 - 1906.01.28, aggkór	1. ∞1852.01.21	Nagy Zsófia (~ Sándor és Papp Rebeka l.) 1834.04.30 - 1864.07.06, nehézség
gyermekeik:	Julianna 1852.11.05-1881.10.20, ∞ 1870.12.28, Szécsi István	Bálint, Tsztmiklós, 1855.01.11 - 1857.10.02, veres himlő Eszter, 1857.02.10 - 1868 előtt Zsuzsanna, 1859.12.21 - 1862.03.10, kelevény Bálint , 1862.08.18 - 1931.12.24, ∞1884.11.05, Bán Julianna
gyermekeik:	2. ∞1866.01.03	B. Kovács Klára (~ Mihály és Oláh Mária l.) 1840.10.27 -1905.04.03, májzsugorodás
gyermekeik:	Eszter, 1868. ? - 1870.11.18, kelevény Gábor és, 1871.07.17 - 1873.05.09, bélhurut Eszter ikrek, 1871.07.17 - 1871.07.22, gyengeség András, 1873.11.27 - 1874.10.13, bélhurut Eszter, 1875.12.12 - 1879.06.15, tüdőlob, fulladás Lajos , 1877.08.29 - 1879.07.01, kanyaró Zsuzsanna, 1878.12.10-1879.06.15, hörghurut Lajos, 1880.05.12 - 1909.10.25 ∞1905.05.06, Gonda Eszter István, 1881.06.29 - 07.01, fejlődés hiánya Julianna, 1883.11.15 - 1895.09.07, gümőkór	

A Darvasi Bálint – Nagy Zsófia házaspárnak 5 gyermeke lett, akik közül ketten érték meg a házasságkötést. A második gyermek, Bálint 1855.01.11-én született, szülei Törökszentmiklós Kalapos-pusztán cselédeskedtek, bizonyára rövidebb ideig, mert húga két évvel később már újra Mezőtúron látta meg a napvilágot, továbbá a 2 éves Bálint haláláról is a mezőtúri anyakönyvek tudósítanak. Zsuzsanna sem sokáig élt, két és fél éves korában került be a temetési anyakönyvbe. Két hónappal nővére halála után 1862 augusztusában született fiú ismét a Bálint nevet kapta, ezen az ágon ő viszi tovább a család nevet (részletesebben a továbbiakban).

Úgy tűnik a második feleség, B. Kovács Klára gyakoribb gyermekáldással örvendeztette meg a családot, ami azonban a rendkívül magas gyermekhalandóság miatt legalább annyi fájdalmat hozott. Sorba

¹¹ Az adatok részben Bodorik Sándor: Régi mezőtúri családok. Keresztnévek, halálokok, foglalkozások, családnévek című cikkéből valók. Mezőtúr és Vidéke, 1995. június 29, illetve saját kigyűjtéséből származnak.

véve az utódokat, az elsőszülött Eszter születése nem található a mezőtúri matrikulákban, lehetséges, hogy rövid időre a városon kívül tartózkodtak a szülők, így a születést máshol anyakönyvezték. Viszont tudunk Eszter 1,5 éves korában Mezőtúron bekövetkezett haláláról. 1871-ben ikreknek örülhetett a család, Gábornak és Eszternek. Az anyakönyvben ez a beírás található: „Ikerszülés, törvényes ágyból, 1 fi 1 leány élő gyermekkel.” A szülők öröme nem tartott sokáig, Eszter csak 4 napot élt, valószínűleg gyenge újszülött volt, de Gábor sem töltötte be a két éves kort. A család további hét újszülöttjéről tudósítanak a matrikulák. András egy évesen bélhurut viszi el. 1879-ben, az akkor még pusztaként nevezett Martfűn aratta le a kaszás rövid idő alatt három gyermeküket, ugyanazon a napon Zsuzsannával a hörghurut, Eszterrel tüdőgyulladásból eredő fulladás, 3 hét múlva pedig Lajossal a kanyaró végzett. A második Lajos nevet kapott újszülöttről felnőtt lett, tragikus sorsáról a továbbiakban olvashatunk. István gyenge kiseded volt, 2 napot élt csupán. Az utóljára született Juliannával a gümőkór végzett, 12 éves korában.

Darvasi Bálint (1833) házasságra lépett gyermekei

Az elsőszülött, **Julianna** 18 évesen, 1870-ben ment hozzá Szécsi Istvánhoz. A fiatal házaspár a férj lakhelyén, az alsórészi 1235 házsorszámmal jelzett helyen kezdi meg a közös életet. Két év múlva születik első fiúgyermekük, az apja nevét viselő István alig érte meg az egy esztendőskort, tüdőhurutban meghalt. 1874-ben született fiúgyermekük ismét az István nevet kapta, már hosszabb kort élt meg. Még két fiú lett a családban, 1880-ban János, 1881-ben Sándor. Az édesanyját 29 évesen, egy hónappal Sándor fiúk születését követően ragadja el a kaszás, halálának oka a családban és Mezőtúron is igen gyakori morbus hungaricus, a tüdővész.

Bálint (1862)

Bár Darvasi Bálint (1862) egy másik ágat képviselve már nem tartozik szorosan a családunkhoz, mégis fussuk át az élettörténetét. 1884-ben házasságot kötött Bán Juliannával. A házasságkötéskor Bán Julianna 19 éves, születését meg is találhatjuk: 1865.11.08, hasonló nevű édesanyja törvénytelen születésű leánya.

Itt kell megemlíteni a „törvénytelen ágyból” származó bejegyzés gyakoriságát a református anyakönyvekben, pedig az egyház érezhetően elítélte azt. Nem végeztem összehasonlításokat más felekezetekkel, illetve más településekkel, de a 19. század második felében és a 20. század elején szokatlanul soknak tűnik a megkeresztelt kisededek közül a házasságon kívül született. Amíg az 1830-as, 40-es években 1, 2, esetleg 3 százalék, addig 1875 után szinte minden évben 8 százalék felett van, legalábbis azokban az években, amelyekről ilyen jellegű adatunk van. A két háborúvégi esztendőben pedig 10, illetve 13 százalék, hozzátevé, hogy a törvénytelen kisededek között sok volt a halvaszületett, akiket nem kereszteltek meg, és nem mindig kerültek be a matrikulákba. Az adatok – mindenestre - megérdemelnének egy alaposabb elemzést, amely jelen családtörténet kereteibe nem fér bele.

Bálint élete nagy részét tanyákon béresként töltötte, 69 évesen, 1931. karácsonyán halt meg nyelvrákban. Lehetséges, hogy erős dohányos volt? Halálát megelőzően az Alsóréz vízköz, Széna u. 27. sz. alatt lakott. Felesége Bán Julianna fél évvel élte túl, halálának oka agyguta, az ő neve után Alsóréz, Széna u. 50. van beírva. Elírásra lehet gyanakodni. A lakhelybeírás (is) bemondás alapján történt, ezért teljes értékű bizonyítékként nem lehet elfogadni, hiszen sokszor úgy tűnik, maguk az érintettek sem tudták pontosan a házszámot.

Darvasi Bálint (~ Bálint, Nagy Zsófia fia) 1862.08.18 - 1931.12.24, nyelvrák	∞ 1884.11.05	Bán Julianna (~ Julianna tv.t.l.) 1865.11.08 - 1932.05.29, agyguta
gyermekeik:	<i>Rozália</i> , 1885.09.24-?, ∞1907.03.13, Kádas Lajos <i>Eszter</i> , 1887.05.03-1969.06.01, ∞1907. Hártó Mihály Sándor, 1891.11.18-1911.02.09, gümőkór <i>Etelka</i> , 1894.07.26-?, ∞1913.11.19, Barna Lajos József, 1896.10.06-? <i>Julianna</i> , 1899.10.22-?, ∞1920.01.21 K. Nagy Lajos <i>Bálint</i> , 1901.11.10 -1971, 2.∞1929.09.07, Kádár Zsófia Mária, 1904.05.16-Bp,X.,1918. Ilona, 1908.01.24 -1908. 01.28, vele szül. gyengeség	

Bálintnak (1862) tudomásunk szerint kilenc gyermeke lett, a felnövekedettek arányát tekintve sikeresebb volt, mint az apja családja. Rozália 1907-ben hozzámege az akkor még napszámos Kádas Lajoshoz, akiből később rendőr lett. Két lányuk Róza és Teréz között született Lajos Sándor, 38 évesen ismeretlen helyen eltűnt a háború forgatagában.

A következő leány, Eszter 1907-ben hozzá megy Hartó Mihályhoz, 82 évesen hal meg, a Ságvári u. 64 szám alatt, betegsége az abban az időben gyakori szívizom elfajulás. A legidősebb fiú, Sándor nem érte meg 20 éves korát, elvitte a gümőkór. Etelka húga (lakhelyeként Paphalom zug van beírva) 1913-ban hozzáment Barna Lajoshoz, azonban három év múltán a házasságot felbontották. Etelka az első elvált státuszú a családban, további sorsáról nem tudunk. Julianna 1920-ban házasságot köt K. Nagy Lajossal. A legifjabb Bálint első házasságát nem találtuk a mezőtúri anyakönyvekben, bizonyára máshol esküdött, majd 1929-ben már özvegyként elvette az elvált Kádár Zsófiát (~ Lajos és Ónodi Mária l.), akiről az 1971.11.26-i halálát találtuk az anyakönyvben, ekkor már özvegy volt, tehát férje már előzőleg elhunyt. Zsófia asszony húsz évvel fiatalabb a férjénél, ami szokatlan. A gyengécskének született Ilona csupán 4 napot élt, az 1904-ben világra jött nővére, Mária feltehetően megélhetést keresve Budapestre ment, ott halt meg 1918-ban.

Lajos

Lajos 1905 májusában elvette Gonda Antal leányát, Esztert, egy év múlva megszületett Eszter lányuk alig egy hónapot élt. Majd egy családi tragédiára utal az anyakönyvi beírás: 1909.10.25 öngyilkosságot követett el Lajos, ugyan aznap gyilkosság áldozata lett a felesége, Eszter asszony. A Mezőtúr és Vidéke október 31-i száma már több részlettel szolgál. Ezek szerint a kéményseprők rendszeres évi kéménytisztítási munkájuk miatt kopogtattak be a házba, miután hiába szólongatták a háziakat, beljebb kerülve a szobában fedezték fel a halott asszonyt. Ők lármázták fel a szomszédokat, akik a csendőrökért mentek. A csendőrség megállapította, hogy az ágyon fekvő nő Darvasi Lajosné Gonda Eszter, életét gyilkos kéz oltotta ki. Ezek után kutatni kezdtek a férj után, őt a padláson találták, felakasztotta magát. A szomszédok elmondása szerint Darvasi Lajos „nem volt normális észjárású ember, így nyilvánvaló, hogy esze megzavarodván, gyilkolta meg feleségét, aztán magán ejtette a beretvával a sebet, felment a padlásra és itt felakasztotta magát.”¹² Eddig a híradás, de még számos felmerülő kérdésre nem tudjuk a feleletet. Ugyan mi volt a közvetlen oka a tragédiának? Mi váltotta ki a végzetes cselekvést? Vajon az asszony is meg akart halni, vagy ellenállt? Ma már hiába keresnénk a választ.

Darvasi Mária

Darvasi Bálint és Boldog Mária házasságából származó Mária (1847.10.27 – 1921.12.05) egy híján volt a huszadik évének, amikor 1866.11.21-én, az általánosan szokásos szerdai napon örök hűséget esküdött, az akkor 26 éves özvegy Hegedűs Mózesnek. A férj első felesége Varga Erzsébet volt. Az egyik esketési tanú Muzsnyai Gáborné. Itt ismét érdemes megemlíteni, hogy a Varga, Darvasi és Muzsnyai familia között a későbbiekben is megmaradt a kapcsolat, további részletek a készülő M. Varga család történetében. Hegedűs Mózes és Varga Erzsébet alig két évet élt együtt, házasságuknak Erzsébet asszony korai halála vetett véget, halála okaként „hctica” volt bejegyezve. A hektika leginkább a tüdőbajjal járó sorvadás akkoriban használatos megnevezése volt. Az özvegy férj, akinek édesanyja, Boldog Erzsébet minden bizonnyal a rokonsághoz tartozott, két hónap múlva újra házasodott. Ekkor vette el Darvasi Máriát. A férj lakhelye mindkét házasságkötésnél az Újváros 184 házszám alatt volt. Valószínűleg ők kevesebbet költöztek, mint az előzőleg tárgyalt Darvasi Bálint (1862) családja, a gyermekek születésénél a kissé eltérő újvárosi házszámok inkább a bemondásból adódó félreértések lehetnek. Az Újvároson eleinte a 271, majd a 475-ös házszám alatt éltek. Darvasi Mária 75 évesen, túlélve a férjét halt meg egy téli napon, 1921.12.05-én, betegsége aggkór volt. Lakcíme Munkástelep 28. szám.

Az apa földművesként élt, de fia házasságkötésekor fuvarosként szerepel az anyakönyvben. Halálának pontos dátumát nem ismerjük. A házaspárt kedvelhették családi körben, többször kérték fel keresztkomának, egyik alkalommal éppen az ezüstlakodalmuk évében az egyik unokahúg.

¹² Mezőtúr és Vidéke, 1909.október 31. 4. old. Gyilkosság és öngyilkosság.

Hegedüs Mózes (~Bálint, Boldog Erzsébet fia) 1841.04.21 -?	∞ 1866.11.21	Darvasi Mária (~Bálint, Boldog Mária l.) 1847.10.27 - 1921.12.05, aggkór
gyermekük:	Julianna, 1868.02.13-1868.09.03, kelevény Sára, 1869.10.29-1869.11.06, nehézség Eszter, 1870.11.21-? Julianna, 1872.11.25-1873.10.12, váltóláz Julianna, 1874.08.01 -1877.08.12, bélhurut Mária, 1877.01.26 -1878.10.28, gyomor-, bélhurut Mária, 1880.10.22-1893.06.12 Bálint, 1883.07.17-?, ∞1905.09.13, Bácsi Julianna Lajos, 1887.09.03-1887.09.06, gyengeség	

Kilenc utódjuk lett, a 7 leány és a legkisebb fiú mindegyike kisgyermek korban meghalt, halálokok között gyengeséget, nehézséget, bélhurrot olvashatunk. A második Julianna 11 hónapot élt, elvitte a váltóláz, vagy más néven malária. A betegség neve az olasz szóból mala aria (rossz levegő) szavakból ered, ugyanis főként mocsaras vidéken terjed. Abból pedig – a folyószabályozásokat megelőzően bőven volt Mezőtúr határában. Az idősebbik Julianna keresztszülei Varga Lajos korszós és neje, mutatja, hogy nem szűnt meg a kapcsolat az első feleség (Varga Erzsébet) rokonaival. Viszont a Domonyi János ács és felesége öt gyermeküként vállalta el a komaságot, amiből némileg emelkedő társadalmi státuszt olvashatunk ki.

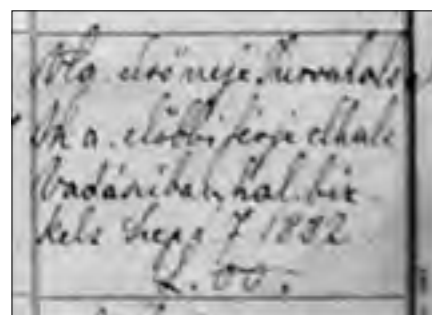
Egyedül Bálint fiúk házasodott meg, 22 évesen elvette a dévaványi születésű, de ekkor már Mezőtúron házi cselédként dolgozó Bácsi Juliannát. Az ifjú pár további sorsa nem ismert, mint az 1870-ben világra jött Eszter esetében.

A FŐ LESZÁRMAZÁSI VONAL FOLYTATÁSA III.

id. Darvasi János

A fő vonalhoz visszatérve, az üknagyapám, Darvasi János, Darvasi Bálint (1808) és Boldog Mária harmadik gyermekeként született. János házasságkötésekor közel járt a 25. életének betöltéséhez, a felesége Molnár Éva (27) valamivel idősebb volt, ami abban az időben ritkaságnak számított, bár a családban előfordult már az előző nemzedéknél is. A házassághoz beírták, hogy a nő házasság előtt szült. Az ehhez hasonló megjegyzések nagy segítséget jelentenek a családkutatónak. Jelen esetben két később Darvasi néven szereplő, de még a házasságkötés előtt született, így az anya nevének Molnárnak anyakönyvezett leánygyermek azonosításánál. Róluk a következőkben még szó esik. Éva asszony 42 évesen szívinfarktusból halt meg, alig egy évvel élte túl legkisebb fia születését.

Az ekkor az Újváros 476 szám alatt lakó Darvasi János 1875-ben újra házasodott, elvette Kenyeres Klárát, ~ Sándor és Székely Sára lányát. Ott volt az öt gyermek, a két idősebb lány ugyan már nagyocskák, de János nyolc, a legkisebb, Imre egy éves és három hónapos volt, számukra pótolni kellett az asszonyi gondoskodást. Alig 7 évet élhettek együtt, miután megszülte István nevet kapott fiát, egy

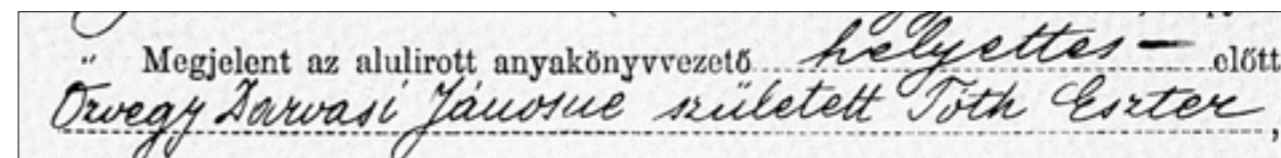

Észrevétel Darvasi János és Tóth Eszter házasságánál (esketés 1877-85, 187. oldal)

napon a gyengécske újszülöttel, a 38 éves fiatalasszonyt elvitte a tüdőbaj.

Az ismét özvegyiségre jutott János fél éven belül újra asszonyt hoz a házhoz, 1882. szeptemberében elveszi – a nálánál majd húsz évvel fiatalabb – az esküvői beírásnál Tóth Eszter néven szereplő özvegyet, akinek előző férje Vadásziban halt meg. A matrikulák nem szólnak róla, hogy miért tartózkodott Bagdán János a ma már a határon túlra került és románul Vânători¹³ nevet kapott településen? A házasságkötés észrevétel rovatában szereplő szöveg így szól: „Vlg. első neje Túron halt el. M.a. előbbi férje elhalt Vadásziban, hal. biz. kelt Szept. 7 1882. L. 00.” A rövidítések: Vlg.=vőlegény, M.a.=menyasszony, hal.biz.=halotti bizonyítvány.

A menyasszonnyal kapcsolatban nem ez az egyetlen rejtély. Nem sikerült kideríteni, hogy az eredetileg Szűcs családba született nő miért került Tóth-ként az esketési anyakönyvbe? Előző házassága alig több mint két évig tartott, 1880.01.28-án veszi el az akkor 23 éves Bagdán János néhai Gy. Szabó László özvegyét, Szűcs Esztert. Az ara legelső házassága 1872.07.01-én kötött a 68. gyalogezredben szolgáló szabadságos katonával, szintén Szűcs néven. Ebből a beírásból tudjuk a pontos születését is, amit megtaláltunk a keresztelesek között: 1854.08.18-án Szűcs János és Szűcs Zsófia lányként látja meg a napvilágot. Mivel az anyakönyveket kevés kivétellel bemondás alapján írták, egyszerű félreértésre gondolhatnánk. Azonban amikor férje halálát ő jelenti be az anyakönyvvezetőnek, magát Tóth Eszternek nevezi. A háromszorosan megözvegyült nő halálozási dátumát nem ismerjük, utolsó nyoma az anyakönyvekben férje halálánál található.

Darvasi Jánost „zöldsegelárúsítónak” írják, haláluként eddig még nem szerepelt betegség: Bright kór, ami alatt a Pallas Nagylexikon szerint idült vesegyulladás kell érteni.

Darvasi János (~Bálint, Boldog Mária fia) 1836.09.07 - 1905.06.10, Bright kór	1.∞1861.04.24	Molnár Éva (~György és Kis Zsuzsa l.) 1833.09.24 - 1875.08.03, szív-hüvés
gyermekük:	Eszter, 1858.08.22-1948.02.20, gócos tüdőgy.∞1876.12.27, Szűcs Lukács Julianna 1861.02.03-1943.04.10, ∞1879.10.29, Gellér Gábor Imre, 1863.04.06 - 1866.11.10, vörheny Zsuzsanna, 1865.10.01 - 1868.02.13, kelevény János 1868?- ? ∞ 1893.12.03 Szalai Rozália Zsófia, 1870.10.29 - 1878.04.15, váltóláz Bálint 1873.07.24 - 07.28, kelevény Imre 1874.09.23 - 1919.11.20/21, külerőszak	
	2.∞1875.12.28	Kenyeres Klára (~ Sándor és Székely Sára l.) 1844.01.14 - 1882.04.29, tüdővész
gyermekük:	Klára, 1877.01.28 - 1877.01.31, koraszülött Klára, 1878.03.07-1958.04.13, szívizom gyul. ∞ 1897.12.08, P. Szabó János Bálint, 1879.06.24 -Kuncsorba,1879.07.28 Lidia, 1880.04.05-1880.06.19, kimerülés István, 1882.04.27-1882.04.29, fejl.hiánya	
	3.∞1882.09.13	Tóth Eszter (özv. Bagdán Jánosné) 1855.- ?
gyermekük:	Mária, 1883.01.03 - 1885.10.06, kanyaró	

Az idősebb Darvasi (fia lesz majd az ifjabb) Jánosnak Molnár Évától nyolc gyermeke született, akik közül négyen érték meg a felnőtt kort, és születtek utódaik. Igaz az első kettő még a házasságkötés előtt jött világra, azonban minden bizonnyal Darvasi Jánostól, hiszen a lányok esküvőjénél a legnagyobb természetességgel Darvasi néven jegyezték őket. Nem perdöntő, de ebben az esetben bizonyítékként el lehet fogadni a lakhely azonosságát is, hiszen a lányok születési helye, azonos Molnár Éva házasságkötés előtti, egyben Darvasi János lakhelyével. Négy gyermekük korán meghalt, az első Imrét 3,5 évesen a vörheny (skarlát) vitte el, Zsuzsanna 2,5 évet élt, az anyakönyv nem tartalmazza, mi volt az oka rövid életének, Zsófiával 8 évesen bánt el a váltóláz, az 1873-ban született Bálint csak négy napot töltött e világban, halálának oka – mint számtalan újszülöttnak abban a században – kelevény. János születését hihetően más településen jegyezték, mert a mezőtúri matrikulákban nem szerepel. Imre, a dédnagyapám 1874. szeptemberében jött világra, az ő sorsát a következő fejezetben visszükk tovább. A házasságot kötött testvéreiről szóló történet az oldalagról szóló folytatásban található.

¹³ http://hu.wikipedia.org/wiki/Vad%C3%A1sz_%28telep%C3%BC1%C3%A9s%29

A második feleség, Kenyeres Klára tüdőbajos volt, ez a betegség lehetett az oka, hogy kevésbé életképes utódai születtek. Az elsőszülött leány gyengécske lehetett, mert még aznap megkeresztelték, valószínűleg a bába élt az ilyen esetekre kapott felhatalmazással. Az édesanyja nevét viselő Klára három napot követően meg is halt. Az egy év múlva következő leány ismét a Klára nevet kapta, az édes testvérei közül egyedül ő nőtt fel, 19 évesen köt házasságot P. Szabó Jánossal. Gyakran költözhetett a család, mert a nagypapa iránti tiszteletből újra Bálint nevet kapó fiú már a szomszédos Kuncsorbán született. Őt 5 hetes korában ragadja el a halál. A következő leányt, Lídiát 2 hónaposan vitte el a kaszás, halál oka kimerülés. István csak két napot élt és édesanyjával egyszerre költözött át a másvilágba. A beteg, és a szülésektől legyengült asszony 38 éves volt.

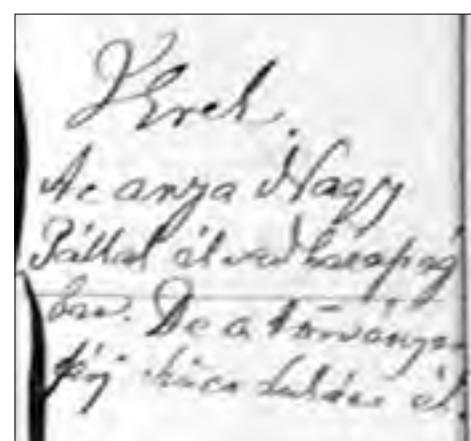
1882-ben a 46 éves Darvasi János újabb házassága következett, elvette Bagdán János özvegyét, akiről már bizton állíthatjuk, hogy a Szűcs családban látott napvilágot. Tudomásunk szerint az új házasságból egyetlen gyermek származott, pedig a fiatalasszony csak 27 éves volt, és a férje csak 1905-ben hunyt el. Mária nevű gyermeküket két és fél évesen viszi el a kanyaró.

DARVASI OLDALÁK 4.

Darvasi János és Molnár Éva házasságából származó Imre életéről szóló történetre később, a többi gyermekük sorsáról az itt következő részben esik szó.

Eszter

Már tudjuk, hogy születésekor édesanyja után Molnár Eszterként került az anyakönyvbe. Majd később, anélkül, hogy apja ez irányba nyilatkozott volna (legalább is nincs nyoma), Darvasi néven szerepel. 1876 decemberében hozzá megy Szűcs Lukácshoz, aki földművesként szerepel a házasságkötésekor. Ebből az adatból nehéz következtetést levonni a vagyoni helyzetére, jobban eligazít egy 1886-os

adat, amely szerint cseléd volt. Ugyanakkor a testvéréről tudjuk, hogy molnár mester volt. Az új pár alsórészi vagy tanyákon élt, itt születtek sorban a gyermekeik, Eszter, Teréz, Sándor és Zsigmond. Akik a legidősebben kívül korán meghalnak. Úgy tűnik ezután Eszter asszony megbontja a házassági közösséget, hiszen 1888 júliusában világra jött Teréz lánya születésénél egy beírás tanúskodik arról, hogy: „E nő 1 év óta külön él férjétől, Fejes Sándorral, ki is a gyermeket magáénak ismeri.” A kised csak 2 hetet él. Miért és hogyan ért véget ez a kapcsolat nem tudjuk, de a következő ikerpár kereszteléséhez újra egy megjegyzés társul, amely szerint: *Az anya Nagy Pállal él vadházasságban.* A két fiú közül az egyik halva lett, a másik egy hetet ért meg, görcsök végeznek vele, mint korábban nővérével, Terézzel.

A férj, Szűcs Lukács tanyás tüdőbaj miatt hagyta itt az árnyékvilágot, még 1901-ben, hites felesége további sorsáról nincs információ. Egyedül Eszter lányuk házasodott, 18 évesen, anyai nagynyja családjából való Molnár Lajoshoz kötötte az életét. A lány tanúja, nagynénje, Hegedüs Mózesné Darvasi Mária.

Szűcs Lukács (~ Lukács fia) 1850-1901.08.22, tüdőgümőkór	1876.12.27	Darvasi Eszter (~ János és Molnár Éva l.) 1858.08.22-?
gyermekeik:	Eszter, 1878.12.15-1948.02.20, ∞1896.11.14, Molnár Lajos Teréz, 1881.03.29- 1888. előtt Sándor, 1883.05.24-1883.06.16, bélhurut Zsigmond, 1886.12.08-1886.12.22, görcsök Teréz, 1888.07.-1888.08.05, görcsök N, 1892.02.28-1892.02.28, halva született Lajos, 1892.02.28-1892.03.07, görcsök	

Julianna

Az esküvőjük előtt alig három hónappal megszületett Darvasi János és Molnár Éva Julianna lánya, akiről azt tudhatjuk, hogy 19 évesen 1879.10.29-én esküdött örök hűséget az akkor 26 éves Gellér Gábornak. A vőlegény bemutatta katonakönyvét, amely szerint – sógorához, Szűcs Lukácshoz hasonlóan – honvéd a 7. zászlóaljnál. A két esketési tanú a menyasszony családjára részéről volt, egy nagybácsi (Molnár Gábor valószínűleg az édesanyja testvére), és egy nagynéni (Hegedüs Mózesné Darvasi Mária). Gellér Gábor korsós (az édesapjának és a testvérének is ez mestersége) az első családjában, aki nem földműves, vagy amint eleinte írták szántó-vető. Gábor szüleinek elsőszülött fia volt, akik még földművesként szerepelnek az egy évvel korábbi házasságkötésükkor. Pontatlan a bejegyzés, vagy később választották az agyagot megélhetési forrásként, ma már nem tudni.

Gellér Gábor feleségével többfelé lakott, Alsórész 1107, Újvároson a 3, 385, 441 házsorszám alatt, két alsórészi tanyán és Pusztapón éltek, 1915-ben bekövetkezett halála már az Újvároson a 7. útban van bejegyezve.

Gellér Gábor (~ István és Bíró Sára fia) 1841.07.07-1915.12.31, agyguta	∞1879.10.29	Darvasi Julianna (~ János és Molnár Éva l.) 1861.02.03- ?
gyermekeik:	Sándor, 1880.09.24-?, ∞1904.11.30, Hodos Rozália Eszter, 1884.10.19-1956.08.22, ∞1902.12.27, Szendrei Lajos János, 1887.12.03 Imre, 1889.11.16- 1892.02.01, roncsoló toroklob Rozália, 1895.07.21	

A Gellér családnak öt gyermeke lett. A legidősebb, Sándor tehéncsordapásztorként 1904-ben elveszi Hodos Rozáliát, ezt a házasságot 1913-ban felbontják. Húga, Eszter két évvel korábban hozzá megy Szendrei Lajos napszámoshoz. Két fiúgyermek következett, János sorsát nem ismerjük, Imre alig múlt 2 éves, amikor a roncsoló toroklob, vagy más nevén a torokgyík kioltja fiatal életét. A legkisebb lányról, Rozáliáról csak annyit tudunk, hogy nagypapa és annak harmadik felesége, Darvasi Jánosné Tóth Eszter lettek a keresztszülők.

ifj. Darvasi János¹⁴

Az ifjabb Darvasi János (~ János és Molnár Éva fia) születését csak az 1893. decemberi esküvőjéből visszaszámolva rekonstruálhatjuk. Itt is a család gyakori költözésére kell gyanakodnunk, keresztelője egy másik településen történhetett. 1893 decemberében elveszi a 18 éves Szalai Rozáliát (~ Gergely és Karsai Mária lányát). A családi hagyományok szerint elhunytát rossz fogai okozták, 1905-ben gennyes foggyulladás végzett vele. Lehet, hogy nem Mezőtúron? Ugyanis átnézve az anyakönyveket, abban az évben nem található meg a beírás. A korán özvegyesre jutott felesége nem ment újra férjhez, egyedül próbálta megkeresni a boldogulását. Városi szülésznő lett. Oklevelét 1908-ban, Debrecenben szerezte, egy évvel később már a város szolgálatában állott.¹⁵ Eredményes bábaasszonyi működéséről sok anyakönyvi beírás tanúskodik. Még idős korában is tevékeny asszony volt, házakhoz járt csecsemőt fürösztetni, használt férfiingből babaruhát készített. Mindig kereste a munkát.

A ház, amelyben a család élt – ha lakatlanul, és pusztuló állapotban – de ma is áll a Törökszentmiklósi úton.¹⁶ Az épület nagysága elgondolkasztó. Az addig meglehetősen szerény anyagi körülmények között élt Darvasi család hogyan tett szert ekkora ingatlanra? Bizonyára Szalai Rozália révén jutottak hozzá. Vagy az ő hozománya, vagy szorgalmas élete gyümölcse volt. A róla megtudott dolgok inkább ez utóbbi valószínűsítik. Így gondoltam, amíg megtudtam, hogy a Szalai család tehető volt, Darvasinét a szorgalmán kívül az öröksége is hozzásegítette az 1929-ben megkezdett házépítéshez. Az emlékezet megőrizte, hogy idősebb korában csak egyetlen szobában húzta meg magát, a többiben mások laktak. Így az unokája Cs. Nagy Bálint és felesége, Csete Eszter (ők meg is váltották a ház felét), és egy lakó, akit Bér Jenőnének hívtak. A hatvanas években nem sok lakbért kellett fizetnie, 60 forintot.

¹⁴ Ebben a fejezetben szereplő történetek és az adatok, egy része Szabóné Margitai Ágnesztől származik, aki felkereste és kikérdezte a ma még élő hozzátartozókat.

¹⁵ Scheftsik György (szerk): Jász-Nagykun-Szolnok vármegye múltja és jelene. 1935

¹⁶ Soltész Istvánné felvétele.

Darvasi Jánosné halálának dátuma sokáig nem volt ismert, az 1942-es választási névjegyzékben még szerepelt. A családtól jött a hír, hogy 1954 februárjában halt meg, súlyos agyér-elmészesedés volt. Az utolsó időben unokája Lukács Ilona gondozta, nappal átjárt hozzá. A most 86 éves Cs. Nagy Bálintné úgy emlékszik a temetésre, hogy – 20 fok körüli hideg volt, még a pap sem vette le a sapkáját.

A Darvasi ház ma

Darvasi János (~János, Molnár Éva f.) 1869.? - 1905, gennyes foggyull.	∞ 1893.12.06	Szalai Rozália (~Gergely és Karsai Mária l.) 1875.05.19 - 1954.02. agyérelmeszesedés
gyermekük:	János, 1895.06.30-1912.04.24, önakasztás	Eszter , 1897.02.22-1922.06.08, ∞1914.02.31, Lukács István
	Lajos, 1899.05.09-1905.09.15, Bright kór	Rozália , 1900.10.17-1968.12.14, ∞1919.03.29, Cs. Nagy Bálint

Darvasi Jánosnak Szalai Rozáliával kötött házasságból két fiú és két lány származott: János, Eszter, Lajos és Rozália. János nem érte meg a 18. születésnapját, önkézevel vetett véget az életének. Tettének oka ismeretlen. Lajos korán meghalt, 6 évesen a nagyapjához hasonlóan a Bright kór vitte el. A család ma élő tagjai nem is tudnak a létezéséről. A legfiatalabb lány, Rozál 19 évesen hozzáment a 26 éves Cs. Nagy Bálinthoz (~Bálint és F. Kovács Sára fia). Házassági tanúik már nem a szokásos földművesek közül kerültek ki: Kádas Tamás tüzoltó és Csomasz Dezső református lelkész. Utoljára hagytuk a másodszületett Esztert, mert az ő családjáról többet sikerült megtudnunk. Eszter fiatalon, 17 évesen hozzáment a kilenc évvel idősebb Lukács István napszámoshoz. A fiatal férj oda költözik a Darvasi házba, az első időkben napszámosként kereste kenyerét, majd kézbesítő lett a postán. Darvasi Esztert fiatalon elvitte a tüdőbaj, hirtelen szétesett a család. Lukács István ugyan később újra nősült, italozó életmódja miatt a nagymama mégis úgy döntött, hogy nem hagyja nála a gyermekeket.

Lukács István (~József, Mikes Lídia fia) 1888.10.24-1955.	∞1914.02.21	Darvasi Eszter (~János és Szalai Rozália l.) 1897.02.22-1922.06.07, tüdőgümőkór
gyermekük:	Eszter , 1915.01.25-?, ∞1934.05.26, Gyalog András	Ilona , 1917.05.06-1995, 1.∞Simon Albert, 2.∞1957.09.21, Lakatos Lajos
	István , 1920.12.21-1995.09.16, ∞1945.10. Molnár Eszter	

Az elsőszületett, Eszter 7 éves volt anyja halálakor. Szülésznő nagyanyja azonnal magához vette. Rendezett körülmények között nőtt fel, 19 évesen hozzáment a géplakatos segéd Gyalog Andrásához (~András

MÁV alkalmazott és Kovács Eszter fia). Az ő esküvőjükről készült a következő fotó¹⁷, amely rendezett polgári családot jelenít meg. A beazonosított személyek többsége a Gyalog famíliához tartozik, amelyet Soltész Istvánné kutat, és így derült ki, hogyan érnek össze a családi szálak. A kis koszorúslány az ő édesanyja, a kislány, pedig az ifjabb Cs. Nagy Bálint (~ Bálint és a testvér Darvasi Rozália fia).

Gyalog András (1909-2000) és Lukács Eszter (1915-2002) esküvője

Ebből a házasságból ered Mezőtúr híres népdal- és citeraművésze, Gyalog Magda, a Szivárvány citera-zenekar megalapítója. 2011 augusztusában teret neveztek el róla a városban.

A középső lány, Ilona mégis az apjánál maradt az anyja halála után. Talán éppen ezért neki jutott a legrendezetlenebb sors. Többfelé megfordult, még a fővárosba is elkerült, sokat hányódott élete során. Kétszer ment férjhez, először Simon Alberthez, majd 40 évesen a mezőtúri Lakatos Lajoshoz.

A legkisebb árva, István másfél éves. Neki anya kell, őt munkája mellett sehogy sem tudta vállalni a szülésznő nagyanyja. Így nagynénjéhez, a fiatalasszony Cs. Nagy Bálintnéhoz kerül. További sorsát egyik leszármazottja, Margitai Ágnes kutatja, tőle tudhatjuk, hogy: „Mezőtúron végezte az akkor kötelező 6 osztályt és utána asztalos inasnak szegődött. Később a vasútnál helyezkedett el pályamunkásként a Mezőtúr-Kétpó útvonalon. Itt ismerte meg feleségét Molnár Esztert, (1924.05.23.-2004.07.28.), akinek családja tanyán élt és közel 100 hold földön gazdálkodott. Házasságkötésük után - 1945 október - Kétpó és Pusztapó között laktak egy őrházban (ma már lebontva) egészen 1976-ig, amikor beköltöztek a városba. Házasságukból két gyermek, Erzsébet 1946.09.16. és Ilona 1953.02.19. születtek. Erzsébet a Törökszentmiklósi úti házban született, nagymamája Darvasi Jánosné bábaasszony segédletével.”

A FŐ LESZÁRMAZÁSI VONAL FOLYTATÁSA IV.

Darvasi Imre, a dédnagyapám

1874-ben, Molnár Éva utolsó gyermekeként megszületett Darvasi Imre, a dédnagyapám. Sajnos korai halála miatt keveset tud róla a családi emlékezet, a ma élő leszármazottai nem találkozhattak vele, fényképet sem találtunk. Még a keresztnéve is csak az anyakönyvekből derült ki, mindenki Antalnak vélte. Érdekes adalékot mesélt el a másod-unkatestvérem, Darvasi Antal. A szintén Antal nevet viselő édesapja a mezőtúri téglagyárban dolgozott, és a tulajdonos, Márer Sándor többször Imrének szőlőt-

¹⁷ Darvasi Jánosnéra és családjára vonatkozó információk egy része Soltész Istvánnétól, akinek édesanyja, Gyalog Ilona, mint kiskoszorúslány látszik a fotón.

ta, ő meg úgy tett mintha nem hallotta volna. Nem az az ő rendes neve! Pedig a névtévesztés csak az apjára visszaemlékezve történt.

A sors nem kényeztette el. Alig egy éves, amikor meghalt az édesanyja, a mostohaanyja beteges volt, és amikor ő is jobblétre szenderült, Imre nem töltötte be még a kilencedik évét. Felnőtt korában földnélküli parasztemberként csak a keze munkáját tudta eladni, hol itt, hol ott kapott munkát. Végül kikötött Máternél. Hogy pontosan mivel foglalkozott, nem lehet tudni, a gazdájától kapott parancsnak megfelelően tette, amit kellett. A téglagyárban ismerkedhetett meg a későbbi feleségével, Borsi Etelkával is, aki egyes emlékezők szerint a Márer családnál szolgált, utóbb házvezetőnő lett. Darvasi Imre már négy gyermekes családapa, amikor elviszik katonának, kikerült a frontra. Ekkor készült fénykép a családjáról. Hazaérkeztek nem sokáig örülhettek, újra beleszólt életébe a történelem. 1919. április 16-án a román csapatok megszállják a Tiszántúlt, és majd csak 1920. március végén ürítik ki.¹⁸ Mezőtúron ez az időszak – néhány napos megszakítást kivéve – július 25-től a következő év március 2-ig tartott, amikor is megérkezett az antant misszió, hogy a várost a megszálló román erőktől átvegye és átadja azt a magyar katonai hatóságoknak.¹⁹ Ősszel – utólag az emlékezet november 20-21-re tette az időpontot – a megszálló román katonák parancsára szekérral, lóval elment, valószínűleg valamilyen szállítási feladatot kapott, de nem tért vissza. Majd a „dudvában” találják rá, kilátszott a cipője. Agyonverték (unokája, Szemesné Tajti Aranka így mondta el). A lényegét tekintve csak kissé tér el a másik Tajti lány, Etelka által elmondott történet:

„Borsi Eszter férje Imre, 1919. évben halt meg tragikus körülmények között, a mezőtúri tanyán téli napon (éjszaka) a román katonák megjelentek. Darvasi Imre kiment, hogy az összes összeszedett jószágot ne vigyék el, és a román katonák áldozata lett. Felesége Borsi Eszter azt hitte, hogy elvitték a jószágokkal együtt, majd mikor olvadni kezdett a hó akkor vették észre, hogy a hó alól csizma látszik ki, ekkor döbbentek rá a tragédiára. Négy gyermek maradt árván a román katonák tette miatt. (agyonütötték).²⁰”

Alig töltötte be a 45. évét. Az állami anyakönyvben mezőgazdasági napszámosnak van beírva. Tehát ekkor már nem a téglagyárban (felmerülhet, hogy Márer Sándor egyik tanyáján) dolgozott. Ennyit lehetett kideríteni róla, de nézzük az adatokat, hátha azok beszédesebbek lesznek.

Darvasi Imre (~János és Molnár Éva fia) 1874.09.22 - 1919.11.20/21, külerőszak	∞ 1900.02.21	Borsi Eszter (~ Julianna tvt.l.) 1877.09.02 - Tiszaföldvár 1951.12.07, májzsugor
gyermekük:	Etelka , 1897.08.01 - Túrkeve, 1992.03.01 Eszter , 1899.11.27 - 1979.07.20 Imre, 1904.07.04 - 1905.10.29, bélhurut Antal , 1908.11.16 - 1987 Ilon a, 1911.05.18 - Szolnok, 2004.05.28	

A Darvasi – Borsi párnak öt közös gyermeke lett, egy kivételével megházasodtak, gyermekeik születtek. Az ő sorsukról majd a leszármazottakról szóló fejezetben, (előre láthatóan a Lámpás 4. számában) esik szó. Imre felesége, Borsi Eszter és annak ősei a második részben (Lámpás 3.) kerülnek ismertetésre. Házasságot csak a második gyermekük megszületése után kötöttek. Az emlékezet úgy tudja, hogy erre nem volt semmi különleges okuk, valószínűleg a két szegény, cselédsorban lévő ember, anyagi okok miatt és nem hanyagságból élt 4 évet – akkori szóhasználat szerint – vadházasságban. Már korábban említésre került, a házasságon kívül születettek viszonylag magas száma, különösen a századfordulótól. A református egyház elítélő véleményét tükrözi a nagymamám keresztelését megörökítő beírásához később keletkezett jegyzet rovata: „E nő Darvasi Imrével 4 év óta vadházasságban él, tőle ez a 2. gyermek. Darvasi Imrével az anya törvényesen egybe kelt 1900. február 21 és így a gyermek atyja nevét viselheti.”

Az utólagos bejegyzést hol figyelembe vették, hol nem. Csak ezzel lehet magyarázni, hogy az okmá-

¹⁸ Ormos Mária: Magyarország a két világháború korában. 1914-1945. Történelmi Kézikönyvtár. Csokonai Kiadó, Debrecen, 1998.

¹⁹ Bodoki Fodor Zoltán, Bodoki Fodor Zsigmond: Mezőtúr város története (896-1944). Mezőtúr, 1978. 138-140. old.

²⁰ A dédunoka Hajós Sándor által rögzítve.

nyokon ugyanarra a személyre vonatkozva miért szerepel kétféle családnév. Nagymamám egyszer Borsi Eszter, másszor Darvasi Eszter. Mi fogadjuk el a személyi igazolványában szereplő, és gyakrabban előforduló Darvasi Eszter nevet. Etelka nővéreinek illetően helyzetét még így sem rendezték.

Az édesapja nevét viselő Imrét épphogy egy és negyedéves korában elragadta a bélhurut. Ha már a neveknel tartunk, érdemes elgondolkodni a negyedik gyermek, Antal névadásán. Honnan vette az akkor 31 éves fiatalasszony a mindkét családban újszerű nevet? Abban az időben általános szokás volt – nem csak Mezőtúron –, hogy a fiúgyermek az apa, esetleg a nagyapa vagy más nagy tekintélyű családtag nevét kapta. Erről itt nincs szó. Ezzel a szokatlan névadással is lehet magyarázni, hogy a leszármazottak miért nem tudták nagyapjuk, illetve dédapjuk keresztnevét.

Elnézve a Darvasi család fényképét számtalan gondolat kerül elő. Mikor készülhetett a műtermi felvétel? A gyerekek becsülhető korából 1917-18-as esztendő lehet. Szokás volt a frontra induló katonáknak emlékül családi fotót adni. Darvasi Imrét, mint 4 gyermekes családapát, pedig bizonyára csak a háború végén hívták be. A katonaságáról semmilyen emlék, vagy adat nincs. Annyit lehet tudni, hogy épségben jött haza valamikor a háború legvégén. Visszatérve a már megsárgult fényképre – visszafelé számolva – az is valószínűsíti a készítésének időpontját, hogy nagyanyám is rajta van. Ő 1918. december 21-én ment férjhez és került el a szülői házból. Az édesanyja, Borsi Eszter szigorú tekintettel néz a világba, ez jellemző lehetett rá, mert egy később készült fotón hasonló a tekintete. A két nagylány Etelka és Eszter csinosan öltözött, álló alakja mintegy a kép háttéréként szolgál. Eszter a fiatalabb, de ő a magasabb, mintegy védelmezően öleli át édesanyja és nővére vállát. Fiatalon is valami derűs nyugalom árad belőle, amit élete végéig megőrzött. Már ezen a fotón látszik a két hasonlókorú testvér habitusa közötti különbség, ami az idősebb kori fényképen még szembetűnőbb. A kissé kényszeregettnek látszó Antal merevségét a kezébe nyomott, és számára a szokatlan eszköz, egy teniszütő(?) csak fokozza. Húga annál önfelédtebben harangoz a lábával, hozzá még nem jutottak el a világ nehézségei.

A család a hadbavonult apa nélkül

A két nővér hatvan év múlva

A téglagyár

A minden család történetében vannak fontos csomópontok, nálunk az egyik ilyen a mezőtúri téglagyár. Több szereplő sorsa is ide kötődik.

Egyes források szerint Mezőtúron a téglá- és cserépezés több mint hétszáz éves múltra tekint vissza. A 14. században ezen iparágak a királyi haszonélvezetek közé tartoztak, Mezőtúron 1800 és 1860 között már tégláégető kemence is működött²¹. A legfőbb forrásainkban, az anyakönyvekben ennek szinte nincs nyoma. Egy 1880.05.09-én bejegyzett elhunyt lakhelyeként a „bodzási téglagyár” található. Bizonyára ez volt az egyike a jelentéktelen termelésűnek említett tégláégetőnek. A város tulajdonát képező 1884-ben épült téglagyár szezononként 20 főt foglalkoztatott²². 1910-ben a téglaiiparban 29 fő dolgozott²³. Már a 20. század elején lakhely megjelölésként szerepel: 1904-ben Ujvárosi téglagyár, vagy 1920-ban Városi téglagyár. A téglavető, mint foglalkozás szintén nagyon ritka. Egyet éppen a családknál találtunk, Darvasi Ilona 1911.05.18-i születésénél az egyik keresztszülő b. Lukács gyári munkás, téglavető.

A mai nevén ALTEK- Téglá és Cserépipari Kft elődjét jelentő téglagyár Márer Sándor nevéhez fűződik. Márer kereskedelmi akadémiát végzett, már világlátott és gyakorlattal rendelkező emberként került 1908-ban Mezőtúrra, megvette a Csekő-féle téglagyárat, majd megalapította Spitzer Bélával gőzmalom, téglagyár és faipari vállalatát. Ide tartozott az azóta lebontott Ilona malom, ezen kívül épület-, tűzifa- és szénkereskedést is fenntartott²⁴. A felsorolt munkahelyeken néhány családtagunk munkához jutott. Márer Sándort többen megtartották jó emlékezetükben, megbecsülte, segítette a nála dolgozókat, cégénél szerény, de biztos megélhetéshez jutottak. A téglagyárban munkáslakásokat alakított ki, itt jutott biztos fedél a Darvasi-Borsi házaspárnak is.

(folytatás a következő számban)

1848-AS NEMZETŐRÖK HEVES ÉS KÜLSŐ-SZOLNOK VÁRMEGYÉBEN

BEVEZETÉS

(Részletek a Heves Megyei Levéltárban található, a nemzeti őrseregről írt tanulmányból, melyet Bán Péter, P. Kovács Melinda, Kozma György Bertalan és Szabó Jolán szerkesztettek. A kötet megjelenési éve: 1999.)

A nemzeti őrsereg létrehozásának szükségessége 1848. március 15-én fogalmazódott meg mind a pozsonyi országgyűlésen, mind a pesti 12 pontban.

Korabeli megfogalmazásban a polgári őrsereg célja „a köz béke, és rend fentartása, úgy a személy, s vagyonbeli bátorság feletti éber őrködés” volt, s alkalmasságukat illetően a következőket írták elő: „csupán azon polgárok, és vagyonnal bíró lakosok lehetnek, kik valamely becsület szennyező tettel nem bélyegzettek, vagy épen köz fenyték alatt nem léteznek... szabad ajánlkozás, illetőleg válalkozás útján fognak összeiratni”. Egyenruhát nem készítettek velük; ...ideiglenesen saját ruháját használhatandja... fővegén egy Nemzeti szín kokárdát, - balkarján pedig Nemzeti színű szalagot viselend...”, jelvényük „...sárga rézből Nemzeti címer koszorúval környezve...” volt, fegyverük pedig az egri előírása szerint kétféle lehetett: „...kettős vagy egyes csövű egyszerű vadász fegyver, vagy egy öles nyelre szegezendő lándzsa”. A szervezeti alapelvek szerint „...két fő osztályokra fog szakíttatni, jelesen puskás, és lándzsás osztályokra.

Március 22-én Batthyány Lajos miniszterelnök az alispánhoz intézett levelében állandó választmány megalakítását, a városokban, népesebb helyeken őrsereg felállítását, a kisebb településeken pedig állandó katonaság alkalmazását írja elő.

Az 1848. évi XXII. tc. a nemzeti őrseregről már kötelezővé tette és részletesen szabályozta megalakításának mikéntjét. Meghatározta az életkori határokat (20 éves kortól 50 éves korig) és a vagyoni, jövedelmi kritériumokat (1/2 telek birtok vagy ennek megfelelő értékű ingatlan kizárólagos tulajdonjoga, illetve 100 pengő forint évi tiszta jövedelem). A szűkebben vett Magyarország 10 milliós lakosságából azzal számoltak a korabeli becslések, hogy a nemzetőrség kb. 1 milliós létszámú (azaz a népesség 10 %-a) lehet.

A törvény előírása elvileg mindenkire azonos módon vonatkozott, végrehajtásában mégis a helyi körülmények figyelembe vételét rendelte el Batthyány miniszterelnök: április 21-én kiadott 15. sz. rendeletében úgy intézkedett, hogy azokon a helyeken, ahol ellenszenv mutatkozna, az összeírást ne kezdjék meg, majd május 25-én, a 296. sz. rendeletében egyenesen megtiltotta a lajstromba vételt.

...Április végére a nemzetőrség létszáma a következőképpen alakult Heves és Külső-Szolnok vármegye néhány településén: Dévaványán, Kenderesen, Tiszabón szaporodott, Mezőtúron 103 fő -, Pásztón 109 fő (köztük 19 izraelita) -, Füzesabonyban 300 fő-, Verpeléten 102 fő-, Szolnokon 260 fő önként jelentkezett.

Az összeírással megbízott szolgabírák május eleji jelentéseikben már nem csupán a számadatokat, hanem az egyes helységekből tapasztalt néphangulatot is közölték.

A Tisza járásban, a maga kerületében Okolicsányi Gusztáv Kiskörén 81 fő ajánlkozót számlált, „Túron, Törökszentmiklóson, Kiskörén nem csekély számú önkénytes nemzeti őrk lévén hiszi, hogy azokat bátorságosan fel lehet fegyvereztetni. Balogh János alszolgabíró kerületében nyilvános ellenszenv sehol nem mutatkozott, s úgy véli, hogy Szolnok, Nagykörű és Pély településeken lehetne az összeírást és felfegyverzést megtenni. ...

Szombathelyi János „kerületében a nép nem viseltetik rokon szenvvel a Nemzeti Őrseregbe állás iránt...”, így csak Tiszafüreden (124 fővel) és Nagyivánon (67 fővel) jött létre őrsereg.

...A nemzetőri létszám gyarapodását nem csupán a népesség „hozzáállása” hátráltatta, hanem a helyi hivatali apparátusok törvényértelmezési gondjai is. Így **Mezőtúr város** kérdéseire – hogy ti. kiket kell és lehet nemzetőrségi összeírásba felvenni egy-egy családból – a miniszterelnök távollétében Deák Ferenc május 9-én kelt 122. sz. rendeletében értelmezi a nemzetőri szolgálat alá tartozás feltételeit. E szerint, ha egy apának több gyermeke van, akik saját vagyonnal vagy jövedelmmel rendelkeznek,

²¹ <http://www.cylex-tudakozo.hu/t%C3%A9glagy%C3%A1r.html>

²² Bodoki Fodor Zoltán, Bodoki Fodor Zsigmond: Mezőtúr város története. Mezőtúr, 1978. 108.old.

²³ Scheftsik György: Jász-Nagykun- Szolnok vármegye múltja és jelen. Pécs, 1935. 148-149. old.

²⁴ Bodorik Sándor: Mezőtúri életrajzi lexikon. Mezőtúr, 1999. 103. old

mindannyian kötelesek nemzetőri szolgálatra, de ha mindezek egy osztatlan vagyonnal bírnak, s külön jövedelmük sincs, az esetben az apát, vagy helyette bármelyik fiát kell felvenni. Ha az anya és vele együtt élő fiúk összes vagyona eléri a törvényben előírt mértéket, ezen fiúk közül egy a nemzetőrök közé írandó. ...

Blaskovics Gyula, első alispán június 22-én jegyzi meg, hogy az elkészült összeírásokat elküldte a minisztériumnak – Eger, Gyöngyös és Mezőtúr városok kivételével, mely városok közvetlenül juttatják majd fel. A települések létszámadatait járásokként összesítették.

Az összeírások készültével párhuzamosan sort kerítettek a zászlóalj felállítására. A 3 zászlóaljba (Eger, Gyöngyös és Mezőtúr központokkal) besorolták a megye településeit, parancsnokká pedig Lenkey Károlyt, Almássy Ernőt és Mesterházy Istvánt nevezték ki.

A nemzetőrség szervezésében és működésében gyökeres változást hozott a hadügyminiszter július 13-i rendelete, mely a Heves megyei nemzetőrök Délvidékre történő vonulásáról intézkedett: „Felszólítom ezennel a megye bizottmányát, hogy e rendelkezésem vétele után tüstént a megye nemzetőrsége amennyire csak lehet, oly nagy számban Hevesen összegyűljön és onnan Szegeden keresztül a legkitaltebb gyorsasággal Kúlára, a Ferencz Csatorna mellé útnak induljanak, hol b. Bechtold, Duna és Tisza közti, valamint tiszántúli mozgó hadseregi parancsát veendő az illir lázongók miképpen megfékezésére”. A július 15-i megyei bizottmányi ülés 3000 nemzetőr kirendelését határozta el, s egyúttal intézkedett az ajánlkozó önkéntesek összeírásáról. ...

Mészáros Lázár hadügyminiszter július 19-i 306. sz. hivatalos levelében a megyéből indítandó nemzetőrök gyülekező helyéül Szolnokot jelölte meg, ahová – Hevesen keresztül – augusztus 2. napján kellett megérkezniük, s ahol „...a seregnek lőfegyverekkel el nem látható, mintegy 2/3 része Szolnokon kassa vagy más alkalmas fegyvert elegendő mennyiségben kapjon, s onnét augusztus 3-én vagy 4-én a status költségén gőzhajón Szegedre vagy további rendeltetése helyére szállíttassék...” ...

„Mint tudva van, 3000 őrsereg kiállítására vala megyénk föl szólítva és fiai mintegy negyed fél ezren sereglettek Szolnokba.” Mivel zsold csak háromezer főre érkezett, a felesleg – a gyöngék, a betegek – hazaküldetett.

Az eredeti terv szerint az őrseregnek hajóval kellett volna Szolnokról továbbutaznia, e helyett szekereken folytatták útjukat; „a zavar, a rendtelenség mind a vezetők, mind a vezetettek részéről igen nagy volt. Senki sem tudta, hol százada, hol tizede, hol tisztje, mint hegyekből ömlő záporlé, omlott a kocsis özön a varsányi csárda mellett Kun Szent Mártonnak rend és fegyelem nélkül. Augusztus 7-én Szegeden, 9-én Szabadkán, Topolyán és Új Verbászon át vezetett útjuk, 10-én érkeztek Temerinbe. Ezt követően augusztus végéig a temerini -, szenttamási-, jareki harcokban vettek részt, majd a négy hetes szolgálati idő letelte előtt engedélyt kaptak a hazajövetelre.

Miközben a nemzetőr alakulatok még a Délvidéken harcoltak, Batthyány Lajos miniszterelnök augusztus 13-án kelt rendeletében annak a felismerésnek adott hangot, hogy „...a nemzetőrseregnek öszves kimozdítása czélszerűtlennek mutatkozott, de ez a gyakori felváltások által tetemes pénz öszvegbe kerülne, ezeknél fogva...” egy új, önkéntes nemzetőrökből toborzott, jól felfegyverzett hadsereg létrehozását rendelte el. Egyben minden korábbi, a nemzetőrök kimozdítására vonatkozó rendeletet hatályon kívül helyezett. ...

A javított összeírások augusztus végére, a zászlóalji beosztás szeptember 25-re készültek el. Összesen 13007 egyént osztottak be – a várható változásokat is figyelembe véve – az alábbi módon:

1. zászlóalj	53 település	4263 nemzetőr
2. zászlóalj	61 település	4174 nemzetőr
3. zászlóalj	34 település	4570 nemzetőr

Szeptember 21-én Görgei katonásan kemény levelet küld a vármegye közönségéhez, amelyben felháborodva írja: „Néhány helység a Megye kebeléből a rá kivetett önkénteseket egy ingbe gatyába küldte be hozzám...” Közönyösséggel, gyávasággal vádolja a megyét, és nyomatékosan kéri felruházásukat: „Én meleg téli czélszerű, bár nem új, bár nem egyforma –ruházat nélkül a helységek önkénteseit el nem fogadhatom. És ez az, mit én Szolnok Város bírójának mondtam, nem vettem át az önkénteseket, mert ruhátlanok voltak és nem azért mert nem Nemzetőrök... Heves vármegye közönsége 23-án válaszol a levélre, majd sértetten panaszolja be Görgeit a miniszterelnöknél, durvasággal, nevelatlenséggel vádolván az őrnagyot: „oly kifejezésekkel illetni bátorzkodott, mellyeket honvédi őrnagytól, de még egy régibb idomú fekete sárga sinoros seregbeli tizedestől is várni alig lehetne...”

A mozgó nemzetőrség fokozatosan, majd az Országos Honvédelmi Bizottmány november 27-én kiadott rendelete után hivatalosan is a honvédsereg részévé vált. Az önkéntes nemzetőri zászlóaljakat folyamatosan minősítették át honvédalakulattá. A rend és a polgári vívmányok védelmére hivatott állandó nemzetőrség azonban továbbra is megmaradt.

Bona Gábor újabb értékelésében: „Az 1848/49-es magyar nemzetőrség tipikus polgár-katonaság volt. Jellegénél, laza szervezeti kereteinél fogva, valamint hiányos fegyverzete és még hiányosabb kiképzettsége következtében komoly harci feladatok ellátására nem volt alkalmas. ...

Az általunk fellelt és feldolgozott források 1848 március-december közötti időszakban keletkeztek, s földrajzilag Heves és Külső-Szolnok vármegye teljes egészére kiterjednek. Ebben az időszakban többször és több szempont szerint is lajstromba vették a kettős megyében kiállítható nemzetőröket, de nem mindig ugyanazokról a területekről – járásokról, illetve településekről – maradtak meg a jegyzékek. Mivel az összeírások egymást kiegészítő információkat tartalmaznak, ezeket összevontan, konkrét személyekre vonatkozóan gyűjtöttük össze. Így az általunk közölt nemzetőri összeírás-gyűjtemény nem egy konkrét forrás átírása, hanem az adott időszakban, de különböző időpontokban keletkezett, egy településre, s azon belül személyre vonatkozó összes lajstrom kombinált közlése. ...

„Beosztása és tisztsége”: – Mindkét fogalmat tágran értelmeztük, ugyanis ide soroltuk mindazon információkat, melyek a nemzetőri szolgálattal kapcsolatosak. Itt kaptak helyet a menet, út, alkalom stb. eredeti szövegbejegyzések, melyek a szolgálatba lépés időrendjét jelölik, a század, szakasz stb. besorolások, melyek a szolgálattételnek a zászlóaljon belüli helyére utalnak.

Tisztségeknél minden, a forrásokban szereplő nyelvi formát szerepeltetünk, melyek egy része azonos tisztséget takar, de terminológia időben változhatott (pl. Egerben áprilisban a közpolgár, közvitéz, köztág elnevezéseket használták, később a köznemzetőr vált használatossá, illetve a 6. század december 2-i összeírásán az őrvitéz megjelölést találtuk). A tiszti rang szintén többször módosulhatott, s ez időben nem mindig jelentett rendfokozati emelkedést.

Minden bizonytalan, vagy több helyen is elhelyezhető adat esetében (?) -et használtunk.

AZ 1848-AS NEMZETŐRÖK LISTÁJA

III. ZÁSZLÓALJ, TISZA JÁRÁSBÓL
MEZŐTÚR

ÁCS BÁLINT, K. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 ÁCS GÁBOR, K. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 ÁCS GÁBOR, M. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 ÁCS IMRE, M. beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 ÁCS JÓZSEF, K. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 ÁCS JÓZSEF, K. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 ÁCS MIHÁLY, F. ács, tisztsége: közember
 ÁCS MIHÁLY, K. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 ÁCS SÁNDOR, B. földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr (?)
 ÁCS SÁNDOR, K. földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr (?)
 ÁCS SÁNDOR, M. földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr (?)
 ÁDÁM Gy. SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 ÁDÁM IMRE földműves, tisztsége: közember
 ÁDÁM ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 ÁDÁM PÉTER földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 ARANY GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 ARANY JÓZSEF földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 ARANY MIHÁLY beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 ÁRVAI ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BABIK FERENC pintér, tisztsége: közember
 BACSA IMRE földműves, tisztsége: közember
 BAGDÁN (BAGDÁNY) ANDRÁS, ifj. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BAGDÁN GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: lovas nemzetőr/közember
 BAGDÁN PÁL, P. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BAGDÁNY JÁNOS földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 BAGDÁNY (BAGDÁN) SÁNDOR szűcs, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BAJCSI ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BAJCSI JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BAJCSI PÉTER földműves, tisztsége: közember
 BAJCSI PÉTER földműves, tisztsége: közember
 BAKOS PÉTER földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BAKTAI BÁLINT szűcs, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BAKTAI JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 BÁLINT SÁNDOR kovács, tisztsége: közember
 BALOG IMRE, Cs. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BALOG (BALUG SIC!) ISTVÁN, G. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BALOG (BALUG SIC!) ISTVÁN, K. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BALOG (BALUG SIC!) ISTVÁN, P. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BALOG JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BALOG PÉTER, K. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BALOG SÁNDOR, G. földműves, tisztsége: közember
 BÁN FERENC takács, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 BÁN ISTVÁN csizmadia, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?), tizedes
 BÁN ISTVÁN csizmadia, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 BÁN JÁNOS csizmadia, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 BÁN JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 BÁN JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)

BÁN LAJOS földműves, tisztsége: közember
 BÁN LUKÁCS kovács, tisztsége: közember
 BÁN MIHÁLY tímár, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BÁN MIKLÓS takács, tisztsége: közember
 BÁN SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 BANYAI IMRE beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 BANYAI ISTVÁN, G. földműves, tisztsége: tizedes
 BANYAI JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 BANYAI SÁNDOR kovács, tisztsége: közember
 BARÁT MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 BÁRDOS BALÁZS beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 BÁRDOS BÁLINT földműves, tisztsége: közember
 BÁRDOS ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 BÁRDOS SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 BARNA ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 BARNA SÁNDOR kovács, tisztsége: közember
 BARNA SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 BARNA SÁNDOR, ifj. földműves, tisztsége: közember
 BARTA IMRE földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BEKE PÁL kovács, tisztsége: közember
 BÉKÉSI ISTVÁN korsós, tisztsége: közember
 BENCSIK GERGELY tímár, tisztsége: közember
 BENCSIK IMRE beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 BENCSIK ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 BENCSIK JÓZSEF földműves, tisztsége: közember
 BENDE SÁNDOR korsós, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BENEDEK BALÁZS földműves, tisztsége: közember
 BENEDEK JÁNOS szűcs, tisztsége: közember
 BEREKSZÁZI ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 BIHARI GÁBOR csizmadia, tisztsége: közember
 BIHARI MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BIHARI SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BIRÓ ANDRÁS ács, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 BIRÓ ANDRÁS, ifj. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BIRÓ DÁNIEL beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 BIRÓ G. BÁLINT földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BIRÓ G. JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 BIRÓ GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 BIRÓ GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 BIRÓ GÁBOR szíjgyártó, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 BIRÓ GÁBOR, K. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr(?)
 BIRÓ GERGELY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BIRÓ Gy. MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BIRÓ IMRE földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BIRÓ ISTVÁN ügyvéd, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BIRÓ ISTVÁN beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 BIRÓ JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 BIRÓ JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 BIRÓ JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 BIRÓ JÁNOS, K.v.H. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BIRÓ JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/lovas nemzetőr

BÍRÓ JÓZSEF tímár, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 BÍRÓ MIHÁLY, ifj. földműves, tisztsége: közember
 BÍRÓ P. GERGELY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BÍRÓ P. ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BÍRÓ P. PÉTER földműves, tisztsége: közember
 BÍRÓ P. SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BÍRÓ SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BÍRÓ SÁNDOR, H. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BÓDI ISTVÁN, ifj. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 BÓDI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BOGÁR MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BOGYA GERŐ esküdt, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BÓLDOG BÁLINT szűcs, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BÓLDOG FERENC földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BÓLDOG GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BÓLDOG ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BÓLDOG JÓZSEF kovács, tisztsége: közember
 BÓLDOG MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 BÓLDOG P. GERGELY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 BÓLDOG P. MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 BORBÉLY SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 BORDÁCS ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BORDÁCS BENEDEK földműves, tisztsége: közember
 BORDÁCS GÁSPÁR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BORDÁCS IMRE esküdt, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 BORDÁCS ISTVÁN, V. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BORDÁCS JÁNOS beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 BORDÁCS JÁNOS beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 BORDÁCS JÁNOS, V. földműves, tisztsége: közember
 BORDÁCS K. ANDRÁS földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 BORDÁCS L. ANDRÁS földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 BORDÁCS LAJOS, Cz. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BORDÁCS IMRE beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 BOROS IMRE földműves, tisztsége: közember
 BOROS JÁNOS, K. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BOROS MIKLÓS földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 BOROS P. MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 BOROS PÉTER földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BORSI LUKÁCS, ifj. földműves, tisztsége: közember
 BORSI MIHÁLY hentes, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 BORSI SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 BORZA GÁBOR csizmadia, tisztsége: közember
 BORZA JÓZSEF csizmadia, beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 BOT BÁLINT földműves, tisztsége: közember
 BOT JÁNOS kerégyártó, beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 BUCSI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: lovas nemzetőr, közember
 BUCSI MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 BUSI ANDRÁS, Sz. földműves, tisztsége: közember
 BUSI GYÖRGY beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 BUSI IMRE, Sz. földműves, tisztsége: közember
 BUSI ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)

BUSI ISTVÁN, H. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr(?)
 BUSI ISTVÁN, H. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr(?)
 BUSI ISTVÁN, Sz. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BUSI JÁNOS asztalos, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BUSI JÁNOS, H. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 BUSI JÁNOS, Sz. földműves, tisztsége: közember
 BUSI SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 BUZI GÁBOR, K. beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 BUZI GERGELY kovács, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 BUZI ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 BUZI ISTVÁN, K. földműves, tisztsége: közember
 BUZI JÁNOS kovács, tisztsége: közember
 CZEBE ISTVÁN földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr, tizedes
 CZEBE KÁROLY földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 CZEBE SÁMUEL földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 CSÁKI GÁBOR korsós, tisztsége: közember
 CSÁKI ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 CSÁKI JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 CSÁKI SÁNDOR korsós/földműves, tisztsége: közember
 CSALA GERGELY beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 CSALA GERGŐ ügyvéd, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, százados
 CSALA ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 CSALA JÁNOS beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 CSALA LAJOS földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 CSALA MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 CSALA SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 CSALA SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 CSÁNYI BÁLINT földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 CSATÁRI ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 CSATÁRI ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 CSATÁRI ANDRÁS SZŰCS, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 CSATÁRI BÁLINT földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 CSATÁRI GÁBOR földműves, tisztsége: közember
 CSATÁRI ISTVÁN kovács, tisztsége: tizedes
 CSATÁRI JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 CSATÓ BÁLINT, F. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 CSATÓ GÁBOR, G. beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 CSATÓ IMRE földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 CSATÓ ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 CSATÓ ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 CSATÓ ISTVÁN csizmadia, tisztsége: közember
 CSATÓ ISTVÁN, G. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 CSATÓ M. ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 CSATÓ MIHÁLY, Cs. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 CSATÓ MÓZES földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 CSATÓ SÁNDOR szűcs, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 CSATÓ SÁNDOR, G. földműves, tisztsége: közember
 CSATÓ SÁNDOR, H. földműves, tisztsége: közember
 CSÉBI MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 CSEKŐ BÁLINT földműves, tisztsége: közember

CSEKŐ LAJOS földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
CSER PÉTER földműves, tisztsége: közember
CSICSÓ JÁNOS ács, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
CSÍDER PÁL földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
CSÍDER SÁNDOR földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
CSÍKOS ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
CSÍKOS ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
CSILLING JÁNOS kötélverő, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, alhadnagy
CSÍPES ISTVÁN, K. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
CSÍPES JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
CSÍPES JÓZSEF, K. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/közember
CSÍPES M. ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
CSÍPES MIHÁLY földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
CSÍPES SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
CSÍPES SÁNDOR, F. földműves, tisztsége: közember
CSIRI SÁNDOR csizmadia, tisztsége: közember
CSOMA ISTVÁN ács, tisztsége: közember
CSORDÁS ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
CSÖKŐ DÁNIEL földműves, tisztsége: közember
CSÖKŐ GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
CSÖKŐ GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
CSÖKŐ GERGELY hentes, tisztsége: közember
CSÖKŐ GYÖRGY földműves, tisztsége: közember
CSÖKŐ LŐRINC földműves, tisztsége: közember
CSÖKŐ SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
CSÖKŐ SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
CSŐSZ PÉTER földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
CSUGÁN JÁNOS kőműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
CSUTH ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
CSUTH GY. ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
CSUTH GY. ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
DARIN BÁLINT földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
DÁVID BÁLINT földműves, tisztsége: közember
DÁVID ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
DÁVID JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
DÁVID SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: lovas nemzetőr, közember/közember
DEÁK JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
DEBRECZENI BÉNI földműves, tisztsége: közember
DEBRECZENI ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
DEBRECZENI JÁNOS földműves, tisztsége: közember
DEBRECZENI LAJOS csizmadia, tisztsége: közember
DEBRECZENI MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
DEBRECZENI PÁL csizmadia, tisztsége: tizedes
DEBRECZENI SÁNDOR szűcs, tisztsége: közember
DÉZSI JÓZSEF zenész, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
DÉZSI LAJOS földműves, tisztsége: közember
DOBOS GÁBOR beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
DOBOS GERGELY kovács, tisztsége: tizedes
DOBOS JÁNOS földműves, tisztsége: közember
DOBOS PÉTER földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
DOBOS PÉTER földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)

DOMOKOS FERENC tímár, tisztsége: közember
DOMOKOS ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
DOMOKOS ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
DOMOKOS JÁNOS beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
DÖRGŐ ISTVÁN csizmadia, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
DÖRGŐ ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/lovas nemzetőr, tizedes
DÖRGŐ JÓZSEF, IFJ. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
DÖRGŐ SÁNDOR földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
EGEI ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
EGEI MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
EGEI SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
ERDŐS ÁDÁM földműves, tisztsége: közember
ERDŐS ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
ERDŐS ÁRON jegyző, tisztsége: százados
ERDŐS DÁVID földműves, tisztsége: közember
ERDŐS LÁSZLÓ földműves, tisztsége: közember
ERDŐS MÁTÉ földműves, tisztsége: közember
ERDŐS SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
ERNSZT MIHÁLY serfőző, beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr/alhadnagy
FAGYAS BÁLINT földműves, tisztsége: közember
FAGYAS BÁLINT tímár, tisztsége: közember
FAGYAS GERGELY földműves, tisztsége: közember
FAGYAS ISTVÁN korsós, tisztsége: közember
FAGYAS JÓZSEF korsós, tisztsége: közember
FAGYAS MIHÁLY tímár, tisztsége: közember
FAGGYAS JÁNOS beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
FARAGÓ BÁLINT földműves, tisztsége: közember
FARAGÓ JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
FARAGÓ JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
FARAGÓ SÁNDOR csizmadia, tisztsége: közember
FARKAS ANDRÁS szabó, tisztsége: közember
FARKAS BÁLINT földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
FARKAS IMRE, CSENGŐ beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
FARKAS ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
FARKAS KÁROLY 3 évig katona volt, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, alhadnagy
FARKAS MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
FÁSI GYÖRGY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
FÁSI PÉTER földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
FAZEKAS ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
FAZEKAS ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
FAZEKAS ANDRÁS beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
FAZEKAS BALÁZS beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
FAZEKAS BÁLINT földműves, tisztsége: közember
FAZEKAS GÁBOR szűcs, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
FAZEKAS GERGELY földműves, tisztsége: közember
FAZEKAS GYÖRGY földműves, tisztsége: közember
FAZEKAS ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
FAZEKAS JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: lovas nemzetőr, közember
Fazekas Lajos földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
FAZEKAS MIHÁLY beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr

FEHÉR JÓZSEF csizmadia, tisztsége: közember
 FEJES IMRE földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 FEJES ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 FEJES JÁNOS beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 FEKETE BENEDEK földműves, tisztsége: közember
 FODOR IMRE földműves, tisztsége: közember
 FODOR ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 FODOR JÓZSEF földműves, tisztsége: közember
 FORRAI ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 FÖLDI IMRE földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr/tizedes
 FÖLDI ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 FRIDRIK ANTAL birtokos, tisztsége: közember/lovass nemzetőr, főhadnagy
 FRÓNA ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
 FRÓNA GÁBOR földműves, tisztsége: közember
 FUTÁS ISTVÁN, IFJ. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 FUX LEOPOLD sebész, tisztsége: közember
 FÜZESI IMRE beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 FÜZI ISTVÁN csizmadia, tisztsége: közember
 GÁBÓ GYÖRGY kerékgyártó, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 GÁBOR BALÁZS, N. földműves, tisztsége: közember
 GÁBOR IMRE földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 GÁBOR ISTVÁN, IFJ. beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 GÁBOR JÁNOS asztalos, tisztsége: tizedes
 GÁBOR JÁNOS földműves, tisztsége: közember/lovass nemzetőr, tizedes
 GÁBOR JÁNOS földműves, tisztsége: nemzetőr
 GÁBOR JÁNOS, S. beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 GÁBOR JÓZSEF földműves, tisztsége: közember/lovass nemzetőr
 GÁBOR KÁROLY földműves, tisztsége: közember/lovass nemzetőr, tizedes
 GÁBOR MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 GAJZÁGÓ TIVADAR haszonbérlet, beosztása és tisztsége: lovass nemzetőr, közember
 GÁL JÁNOS, Cs. beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 GÁLOSI JÓZSEF szűcs, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, őrmester
 GARAGULY BALÁZS molnár, tisztsége: közember
 GECSE GÁBOR földműves, tisztsége: közember
 GECSE ISTVÁN hentes, tisztsége: közember
 GELLÉR JÁNOS csizmadia, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 GELLÉR JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 GELLÉR MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 GETSER GÁBOR beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 GODA ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 GOMBÁS JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 GOMBOS IMRE korsós, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 GONDA GERGELY földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 GONDA GYÖRGY beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 GONDA ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 GONDA ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 GONDA JÁNOS földműves, tisztsége: lovass nemzetőr/közember
 GONDA LUKÁCS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 GONDA MIHÁLY, IFJ. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 GONDA PÁL földműves, tisztsége: közember
 GONDA SÁNDOR beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr

GONDA SÁNDOR beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 GÓZAN FERENC földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 GRÁCZIÁS BÁLINT földműves, tisztsége: közember
 GUBA ISTVÁN, IFJ. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 GYALOG JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 GYARAKI ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
 GYARAKI ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
 GYARAKI LAJOS tímár, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 GYENGE ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 GYÖRFI ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 GYÖRFI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 GYÖRGY MIHÁLY kereskedő, tisztsége: közember
 HÁCSIK ANDRÁS tímár, tisztsége: közember
 HÁCSIK MIHÁLY tímár, tisztsége: közember
 HAJDU SÁNDOR földműves/kovács, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/közember
 HAMZIK (HAMRIK) JÁNOS kerékgyártó, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 HANGYÁSI MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: lovass nemzetőr, trombitás
 HANIFEL (HAMRIFEL) FERENC gombkötő, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 HARANGI SÁNDOR szűrszabó, tisztsége: közember
 HARANGOZÓ SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 HÁRTÓ ISTVÁN, IFJ. beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 HÁRTÓ JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 HEGEDŰS GERGELY földműves, tisztsége: közember
 HEGEDŰS ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 HEGYI ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 HEGYI BÁLINT földműves, tisztsége: közember
 HEGYI GÁBOR földműves, tisztsége: közember
 HEGYI ISTVÁN, ID. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 HEGYI LAJOS asztalos, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?), tizedes
 HEGYI LAJOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 HEGYI LUKÁCS földműves, tisztsége: közember
 HEGYI PÉTER földműves, tisztsége: közember
 HEGYI SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 HEGYI SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 HELMECZI GÁBOR csizmadia, tisztsége: tizedes
 HERBÁLY ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: lovass nemzetőr, közember
 HERBÁLY DÁNIEL földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 HERBÁLY GERGELY földműves, tisztsége: közember
 HERBÁLY GY. ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 HERBÁLY ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 HERBÁLY JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 HERBÁLY JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 HERBÁLY LAJOS földműves, tisztsége: közember
 HERBÁLY LAJOS földműves, tisztsége: közember
 HERBÁLY LUKÁCS földműves, tisztsége: közember
 HERBÁLY MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 HERBÁLY MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 HERBÁLY MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?), tizedes
 HERBÁLY SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 HIRTH JÓZSEF haszonbérlet, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr

HORVÁT (HORVÁTH) IMRE földműves, tisztsége: közember
 HORVÁT ANDRÁS kötélverő, tisztsége: tizedes
 HORVÁTH ANDRÁS tímár, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 IGARI JÓZSEF földműves, tisztsége: lovas nemzetőr/közember
 IGLÓDI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 IGRICZI (IGRITZI) BÁLINT földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 IGRICZI (IGRITZI) ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 IGRICZI (IGRITZI) MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 IGRICZI GYÖRGY földműves, tisztsége: közember
 IGRICZI JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 IGRICZI JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 ILYÉS SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 ILLYÉS MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 JAKUCS GÁBOR tanító, tisztsége: közember
 JAKUCS ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 JAKUCS (JAKUTS) JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 JAKUCS SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 JÓZAN ISTVÁN korsós, tisztsége: közember
 JÓZAN ISTVÁN korsós, tisztsége: közember
 JÓZAN SÁNDOR kovács, tisztsége: közember
 JUHÁSZ BÁLINT földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 JUHÁSZ IMRE földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 JUHÁSZ ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 JUHÁSZ ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 JUHÁSZ ISTVÁN, B. földműves, tisztsége: közember
 JUHÁSZ ISTVÁN, IFJ. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 JUHÁSZ ISTVÁN, K. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 JUHÁSZ JÁNOS földműves, tisztsége: lovas nemzetőr/közember
 JUHÁSZ JÓZSEF beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 JUHÁSZ JÓZSEF, K. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 JUHÁSZ LAJOS lakatos, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 JUHÁSZ MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 JUHÁSZ SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 JUHÁSZ SÁNDOR, Sz. földműves, tisztsége: közember
 KÁDAS GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 KÁDAS GÁSPÁR beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 KÁDAS ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 KÁDAS JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 KÁDAS JÓZSEF kovács, tisztsége: közember
 KÁDAS SÁNDOR beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 KÁLLAI GÁBOR csizmadia, tisztsége: közember
 KÁLLAI GÁBOR szűcs, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 KÁLLAI MIHÁLY csizmadia, tisztsége: közember
 KÁLNAI (KÁLNAS) SÁNDOR korsós, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 KÁLNAI ANDRÁS szűrszabó, tisztsége: közember
 KÁLNAI MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 KÁLNAI PÁL ács, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 KARA ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 KARA JÓZSEF beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 KATONA BÁLINT földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 KATONA ISTVÁN földműves, tisztsége: közember

KATONA SÁNDOR szűrszabó, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 KELEMEN ISTVÁN üveges, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, alhadnagy
 KELEMEN JÓZSEF földműves, tisztsége: közember
 KELESI JÁNOS ács, tisztsége: közember
 KENDERESI GYÖRGY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 KERÉK ISTVÁN csizmadia, tisztsége: közember
 KERÉKES JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 KERÉKJÁRTÓ ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 KERESZTES BÁLINT földműves, tisztsége: közember
 KERESZTES JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 KERESZTES PÁL földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 KERESZTES SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 KIS A. MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 KIS SÁNDOR beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 KISS ANDRÁS, T. földműves, tisztsége: közember
 KISS BÁLINT földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 KISS ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 KISS ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 KISS ISTVÁN, K. földműves, tisztsége: közember
 KISS ISTVÁN, T. földműves, tisztsége: közember
 KISS ISTVÁN, Öcs. földműves, tisztsége: közember
 KISS ISTVÁN, Öcs. földműves, tisztsége: közember
 KISS JÁNOS, K. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 KISS JÁNOS, M. ács, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 KISS JÓZSEF, Öcs. földműves, tisztsége: közember
 KISS MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 KISS MIHÁLY, P. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 KISS MIHÁLY, T. molnár, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 KISS PÁL, T. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 KISS SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 KISS SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 KISS SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 KOCSI GÁBOR földműves, tisztsége: közember
 KOCSI ISTVÁN szűcs, tisztsége: tizedes
 KOCSI JÁNOS ács, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 KOCSI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 KOCSI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 KOCSI MÓZES földműves, tisztsége: közember
 KOCSI SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 KOLLÁR ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 KOMA SÁNDOR (?) földműves, tisztsége: közember
 KORA ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
 KORDA GERGELY beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 KORDA ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 KORDA JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 KORDA MIHÁLY csizmadia, tisztsége: közember
 KORDA MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 KORDA SÁNDOR beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 KOROM GÁBOR molnár, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 KORPONAI KÁROLY földműves, tisztsége: közember
 KOTSI SÁNDOR beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr

KOTSIS BALÁZS beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
KOVÁCS (KOVÁTS) ALBERT földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
KOVÁCS (KOVÁTS) ANDRÁS, B. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
KOVÁCS ANDRÁS, J. földműves, tisztsége: közember
KOVÁCS BÁLINT, H. földműves, tisztsége: közember
KOVÁCS FERENC földműves, tisztsége: közember
KOVÁCS G. JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
KOVÁCS GERGELY földműves, tisztsége: közember
KOVÁCS ISTVÁN, I. földműves, tisztsége: közember
KOVÁCS ISTVÁN, T. földműves, tisztsége: közember
KOVÁCS (KOVÁTS) JÁNOS csizmadia, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
KOVÁCS JÁNOS, H. földműves, tisztsége: közember
KOVÁCS (KOVÁTS) JÁNOS, T. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
KOVÁCS (KOVÁTS) JÓZSEF, H. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
KOVÁCS (KOVÁTS) JÓZSEF, I. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
KOVÁCS JÓZSEF, T. tímár, tisztsége: őrmester
KOVÁCS LAJOS földműves, tisztsége: közember
KOVÁCS MIHÁLY, B. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
KOVÁCS PÁL, N. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
KOVÁCS PÉTER, I. földműves, tisztsége: közember
KOVÁCS SÁNDOR beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
KOVÁCS SÁNDOR, Cs. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
KOVÁCS SÁNDOR, S. v. I. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
KOVÁCS T: SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
KOVÁTS BALÁZS, H. beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
KOVÁTS ISTVÁN, F. beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
KOVÁTS P. JÁNOS, I. beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
KOVÁTS PÁL beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
KOVÁTS SÁNDOR, IFJ. beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
KOVÁTS T. TAMÁS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
KOZÁK ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
KOZÁK ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
KOZÁK ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
KOZÁK JÁNOS földműves, tisztsége: közember
KOZÁK JÁNOS földműves, tisztsége: közember
KÖLYÜS GÁBOR földműves, tisztsége: közember
KÖLYÜS SÁNDOR beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
KÖRMÖNDI IMRE földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
KÖRMÖNDI JÓZSEF földműves, tisztsége: közember
KÖRMÖNDI SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
KÖRÖS SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
KÖTÉL GERGELY földműves, tisztsége: közember
KÖTÉL ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
KÖTELES GÁBOR szűcs, tisztsége: közember
KÖTELES ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
KÖTELES ISTVÁN beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
KÖTELES JÁNOS földműves, tisztsége: közember
KÖTELES JÁNOS beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
KRIZBAI PÉTER földműves, tisztsége: őrmester
KRIZBAI PÉTER beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
KUN A. ISTVÁN földműves, tisztsége: közember

KUN ANDRÁS, Cs. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
KUN BÁLINT földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
KUN BENEDEK KOVÁCS, tisztsége: közember
KUN IMRE földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr (?)
KUN IMRE, (Cs) földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
KUN IMRE, (Cs). földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
KUN IMRE, N. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr (?)
KUN ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
KUN ISTVÁN, V. földműves, tisztsége: közember
KUN JÁNOS földműves, tisztsége: közember
KUN MIHÁLY, V. földműves, tisztsége: közember
KUN P. MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
KUN PÁL földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
KUPAI ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
KUPAI MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
KUPAI SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: lovas nemzetőr, közember/közember
LAKATOS ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
LAKATOS JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: lovas nemzetőr, közember/nemzetőr
LAKATOS JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: lovas nemzetőr, közember/nemzetőr
LÁVAI LAJOS földműves, tisztsége: közember
LÁZÁR SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
LEGÉNY JÓZSEF földműves, tisztsége: közember
LENGYEL ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
LEPSÉNYI ISTVÁN birtokos, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, százados
LÉVAI BÁLINT földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
LÉVAI JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
LÉVAI LAJOS beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
LÉVAI SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
LÉVAI SÁNDOR, R. földműves, tisztsége: közember
LISZKAI GYÖRGY földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
LUKA GÁSPÁR szabó, tisztsége: közember
LUKA LAJOS ügyvéd, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, alhadnagy
LUKÁCS GERGELY csizmadia, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
LUKÁCS JÁNOS földműves, tisztsége: közember
LUKÁCS PÉTER szűcs, tisztsége: közember
MÁDI SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
MAGDA ISTVÁN beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
MAGDA JÁNOS földműves, tisztsége: közember
MAHEK JAKAB pék, beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
MAJOROS ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
MAJOROS JÁNOS beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
MAKAI ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
MAKAI JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
MAKRA ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
MÁNDI JÁNOS földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
MÁNDI LAJOS földműves, tisztsége: lovas nemzetőr, tizedes
MARCSA IMRE csizmadia, tisztsége: közember
MARINKA ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/lovas nemzetőr
MARINKA SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: közember (HERMANN 1995, 139, 149)
MARINKA SÁNDOR lakatos, tisztsége: közember
MARONY GÁBOR asztalos, tisztsége: őrmester

MARONY LAJOS kereskedő, tisztsége: közember
 MAROSI GÁBOR beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 MÁRTON MIHÁLY ács, tisztsége: tizedes
 MÁTYUS ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 MEGYESI JÁNOS beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 MÉSZÁROS ENDRE ügyvéd, tisztsége: lovas nemzetőr, százados
 MÉSZÁROS LAJOS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/lovas nemzetőr
 MIHÁLY ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 MIKECS ISTVÁN szíjgyártó, tisztsége: közember
 MIKECS JÁNOS, Sz. földműves, tisztsége: közember
 MIKECS LAJOS, G. földműves, tisztsége: közember
 MIKECS MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 MIKES LÓRINC kovács, tisztsége: közember
 MIKES LUKÁCS földműves, tisztsége: közember
 MISKÓLCZI SÁNDOR földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 MÓLNÁR ANDRÁS, G. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 MÓLNÁR BÁLINT földműves, tisztsége: közember
 MÓLNÁR BÁLINT, ÖRSI. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 MÓLNÁR BÁLINT, Cs. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 MÓLNÁR GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 MÓLNÁR GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 MÓLNÁR GERGELY, V. földműves, tisztsége: közember
 MÓLNÁR GYÖRGY ács, tisztsége: közember
 MÓLNÁR GYÖRGY, K. földműves, tisztsége: közember
 MÓLNÁR JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 MÓLNÁR JÁNOS csizmadia, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 MÓLNÁR JÁNOS, K. kerékgyártó, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 MÓLNÁR JÁNOS, Sz. földműves, tisztsége: közember
 MÓLNÁR JÁNOS, Sz. földműves, tisztsége: közember
 MÓLNÁR JÁNOS, Sz. földműves, tisztsége: közember
 MÓLNÁR JÓZSEF csizmadia, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 MÓLNÁR JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 MÓLNÁR JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 MÓLNÁR JÓZSEF, Sz. földműves, tisztsége: közember
 MÓLNÁR LAJOS szűcs, tisztsége: tizedes
 MÓLNÁR LÓRINC beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 MÓLNÁR LÓRINC földműves, tisztsége: közember
 MÓLNÁR MÁRTON pintér, tisztsége: közember
 MÓLNÁR MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 MÓLNÁR MIHÁLY, V. földműves, tisztsége: közember
 MÓLNÁR PÉTER földműves, tisztsége: közember
 MÓLNÁR SÁNDOR, Sz. szíjgyártó, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 MURÁNYI BÁLINT földműves, tisztsége: közember
 MURÁNYI BÁLINT beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 MURÁNYI GYÖRGY csizmadia, tisztsége: közember
 MURÁNYI IMRE földműves, tisztsége: közember
 MURÁNYI IMRE beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 MURÁNYI JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 MURÁNYI SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 MUZSAI BÁLINT földműves, tisztsége: közember
 MUZSAI GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr

MUZSAI ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 MUZSAI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 MUZSNYAI GÁBOR földműves, tisztsége: közember
 MUZSNYAI MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 MUZSNYAI PÉTER földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 MUZSNYAI SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 NÁDHÁZI ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
 NÁDHÁZI SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 NÁDUDVARI JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 NÁDUDVARI SÁNDOR kerékgyártó, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 NAGY FERENC ügyvéd, tisztsége: alhadnagy
 NAGY FERENC, K. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 NAGY GÁBOR, A. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 NAGY GÁBOR, K. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 NAGY GY. ISTVÁN csizmadia, tisztsége: közember
 NAGY GY. JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 NAGY GY. LAJOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 NAGY GY. LUKÁCS földműves, tisztsége: közember
 NAGY GY. SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 NAGY ISTVÁN, B. földműves, tisztsége: közember
 NAGY ISTVÁN, Sz. földműves, tisztsége: közember
 NAGY JÁNOS Cs. földműves, tisztsége: közember
 NAGY JÁNOS, K. kovács, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 NAGY JÁNOS, Sz. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 NAGY JÓZSEF ügyvéd, tisztsége: lovas nemzetőr, alhadnagy
 NAGY LAJOS, Cs. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 NAGY LUKÁCS beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 NAGY MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/lovas nemzetőr
 NAGY MIHÁLY, Cs. földműves, tisztsége: közember
 NAGY MIHÁLY, Cs. földműves, tisztsége: közember
 NAGY MIHÁLY, K. kerékgyártó, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 NAGY MIHÁLY, KÖR. földműves, tisztsége: közember
 NAGY PÁL, V. v. B. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 NAGY PÉTER, Sz. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 NAGY SÁNDOR, Cs. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 NAGY SÁNDOR, G. földműves, tisztsége: közember
 NAGY SÁNDOR, IFJ. Sz. földműves, tisztsége: közember
 NAGY SÁNDOR, K. földműves, tisztsége: közember
 NAGY SÁNDOR, K. csizmadia, tisztsége: közember
 NAGY SÁNDOR, K. korsós, tisztsége: közember
 NAGY SÁNDOR, N. földműves, tisztsége: közember
 NAGY SÁNDOR, Sz. tanácsnok, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, alhadnagy
 NAGY SÁNDOR, V. földműves, tisztsége: közember
 NÉMET FERENC földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 NÉMET ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 NÉMET SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 NÓBIK ISTVÁN kalapos, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 NÓBIK JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 NÓBIK SÁNDOR kovács, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 NYITRAI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 NYITRAI MIHÁLY földműves, tisztsége: közember

NYITRAI SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 OLÁH ISTVÁN földműves, tisztsége: tizedes
 OLÁH ISTVÁN földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 OLÁH JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 OLÁH MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 OLÁH MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 OLÁH N. JÁNOS beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 OLÁH SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 OLÁH SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 OLAJOS ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
 OLAJOS IMRE földműves, tisztsége: közember
 OLAJOS ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 OLAJOS P. SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 OLOSZ ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 OLOSZ MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 ÓNODI SÁNDOR beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 ÓNODI SÁNDOR beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 ÓNODI JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 ÓNODI JÓZSEF földműves, tisztsége: közember
 ÓNODI SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 ORBÁN IMRE szűcs, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 ORBÁN ISTVÁN, Zs. földműves, tisztsége: közember
 ÖKRÖS JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 ÖKRÖS MIHÁLY, ifj. földműves, tisztsége: közember
 ÖTVÖS ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 ÖTVÖS JÓZSEF földműves, tisztsége: közember
 PÁCZA MIHÁLY szűcs, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 PÁI ISTVÁN, K. földműves, tisztsége: közember
 PÁI JÓZSEF, Cs. csizmadia, tisztsége: közember
 PÁI LUKÁCS, Cs. földműves, tisztsége: közember
 PÁI PÁL földműves, tisztsége: közember
 PÁI SÁNDOR ács, tisztsége: tizedes
 PÁI SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 PÁJI ISTVÁN beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 PÁJI LUKÁCS beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 PÁJI PÁL beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 PÁLYI JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 PÁLYI MIHÁLY beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 PANYIK IMRE földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 PANYIK ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 PANYIK JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 PANYIK PÉTER beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 PANYIK SÁNDOR kovács, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 PAP BÁLINT földműves, tisztsége: közember
 PAP BÁLINT, P. földműves, tisztsége: közember
 PAP DÁNIEL, P. földműves, tisztsége: közember
 PAP ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 PAP (PAPP) ISTVÁN, L. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 PAP LAJOS, M. beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 PAP (PAPP) MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 PAP MIHÁLY, ifj. Pr. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr

PAP MIHÁLY, K. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 PAP MIHÁLY, L. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 PAP P. JÓZSEF földműves, tisztsége: közember
 PAP P. MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 PAP PÉTER földműves, tisztsége: közember
 PAP SÁNDOR, L. földműves, tisztsége: közember
 PÁPAI GÁBOR földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 PÁPAI GERGELY földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 PÁPAI GERGELY földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 PÁPAI IMRE földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 PÁPAI JÁNOS, D. földműves, tisztsége: közember
 PÁPAI MIHÁLY beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 PÁPAI SÁNDOR földműves, tisztsége: tizedes
 PAPP FERENC orvos, tisztsége: főhadnagy
 PAPP JÓZSEF, L. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 PAPP LAJOS, M. földműves, tisztsége: közember
 PAPP MIHÁLY, L. földműves, tisztsége: közember
 PAPP P. BÁLINT beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 PAPP P. GERGELY földműves, tisztsége: közember
 PAPP SÁNDOR, K. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 PATEK ALAJOS földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 PATKÓS BÁLINT földműves, tisztsége: közember
 PATKÓS GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 PATKÓS GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 PATKÓS ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr(?)
 PATKÓS ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr(?)
 PATKÓS ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr(?)
 PATKÓS ISTVÁN, Sz. földműves, tisztsége: közember
 PATKÓS JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 PATKÓS JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr (?)
 PATKÓS JÁNOS, D. földműves, tisztsége: közember
 PATKÓS LAJOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 PATKÓS MIHÁLY csizmadia, tisztsége: közember
 PATKÓS MIHÁLY, H. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 PATKÓS SÁMUEL földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 PATKÓS SÁNDOR, Cs. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 PAZAR GERELY beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 PAZAR ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 PÁZMÁN ISTVÁN kerékgyártó, tisztsége: közember
 PELYVÁSI IMRE beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 PENGŐ JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 PETYUS JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 PÉVÁSI IMRE földműves, tisztsége: közember
 POLGÁR ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 POLGÁR ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 POLGÁR IMRE földműves, tisztsége: közember
 POLGÁR ISTVÁN kovács, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 POLGÁR JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 POLGÁR JÁNOS beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 POLGÁR JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 POLGÁR SÁNDOR, O. földműves, tisztsége: közember

POLGÁR SÁNDOR, O. földműves, tisztsége: közember
 POROSZLAI SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 RÁCZ ANDRÁS esztergályos, tisztsége: közember
 RÁCZ ISTVÁN szíjgyártó, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 RÁCZ JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 RADÓ BÁLINT földműves, tisztsége: közember
 RADÓ ISTVÁN beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 RÁTZ ANDRÁS beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 RÉZ JÁNOS kovács, tisztsége: tizedes
 RIMA ISTVÁN ács, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 SÁFÁR IMRE beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 SÁFÁR IMRE, IFJ. földműves, tisztsége: közember
 SAJTÓS SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 SARKADI MIHÁLY beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 SCHREIBER MÓRIC kereskedő, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 SCHVARTZ LIPÓT tanuló, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 SERES ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
 SERESS ISTVÁN molnár, tisztsége: tizedes
 SERESS SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 SIMAI JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 SIMON AMBRUS földműves, tisztsége: közember
 SIMON GYÖRGY beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 SIMON ISTVÁN asztalos, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 SIMON JÁNOS takács, tisztsége: közember
 SIMON LUKÁCS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 SÍPOS ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 SÍPOS ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 SÍPOS ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 SÍPOS BÁLINT földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 SÍPOS ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 SÍPOS JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr
 SÍPOS JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr
 SÍPOS MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 SÍPOS PÁL földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 SITKEI MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: lovas nemzetőr, közember/nemzetőr
 SÓLTÉSZ ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 SÓLYOM IMRE hentes, tisztsége: közember
 SÓTÉR ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 STANOVITS (STANOVICS) ELEK földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 STAUFER FERENC pintér, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 STEIGERVALD MÁTYÁS beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 STURCZ JÁNOS salétromos, tisztsége: közember
 SÚTS ISTVÁN, IFJ. K. beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 SZABÓ JÁNOS, B. földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ ANDRÁS molnár, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 SZABÓ ANDRÁS szűcs, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?), tizedes
 SZABÓ ANDRÁS, E. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?), tizedes
 SZABÓ BALÁZS, K. földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ BÁLINT, F. ács, tisztsége: közember
 SZABÓ FERENC, R. szűrszabó, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes

SZABÓ GÁBOR, E. földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ GEDEON földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 SZABÓ GERGELY, K. földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ ISTVÁN, E. földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ ISTVÁN, K. földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ ISTVÁN, P. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 SZABÓ ISTVÁN, P. beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 SZABÓ ISTVÁN, SZ. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 SZABÓ JÁNOS, B. ács, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 SZABÓ JÁNOS, G. földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ JÁNOS, P. földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ JÁNOS, S. földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ JÓZSEF, E. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 SZABÓ JÓZSEF, M. molnár, tisztsége: közember
 SZABÓ JÓZSEF, NY. szűcs, tisztsége: közember
 SZABÓ JÓZSEF, SZ. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 SZABÓ JÓZSEF, SZ. beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 SZABÓ LAJOS beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 SZABÓ LAJOS, GY. földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 SZABÓ LAJOS, I. földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 SZABÓ LAJOS, R. beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 SZABÓ LÁSZLÓ, GY. beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 SZABÓ MÁTÉ földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ MIHÁLY, B. beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 SZABÓ MIHÁLY, CS. beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 SZABÓ MIHÁLY, P. beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 SZABÓ PÉTER földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ SÁNDOR, IFJ. földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ SÁNDOR, E. földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ SÁNDOR, GY. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 SZABÓ SÁNDOR, GY. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr (?)
 SZABÓ SÁNDOR, K. földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ SÁNDOR, K. földműves, tisztsége: közember
 SZABÓ SÁNDOR, P. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 SZALAI ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 SZALAI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 SZALAI SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 SZAPPANOS ISTVÁN, K. beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 SZAPPANOS SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 SZARVAS ISTVÁN urad. tiszt, tisztsége: közember/lovas, nemzetőr, őrmester
 SZÁSZ SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: lovas, nemzetőr/közember
 SZATHMÁRI IMRE földműves, tisztsége: közember
 SZATHMÁRI ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 SZATHMÁRI GÁBOR földműves, tisztsége: közember
 SZATHMÁRI IMRE beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 SZATHMÁRI JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 SZATHMÁRI MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 SZEBENI JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 SZÉCSI (SZECSEI) ISTVÁN takács, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr

SZÉCSI ISTVÁN beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
SZÉCSI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/lovass nemzetőr
SZÉCSI JÁNOS, IFJ. földműves, tisztsége: közember
SZÉCSI JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZÉCSI SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
SZEGEDI GÁBOR földműves, tisztsége: közember
SZÉKELY ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
SZELEI ISTVÁN ács, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
SZENDI JÁNOS szabó, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, őrmester
SZENPÉTERI ANDRÁS tanácsnok, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, alhadnagy
SZENPÉTERI LÁSZLÓ földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
SZENTESI ISTVÁN kovács, tisztsége: közember/lovass nemzetőr
SZENTESI JÁNOS beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
SZILÁGYI A. JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
SZILÁGYI BÁLINT földműves, tisztsége: közember
SZILÁGYI MIHÁLY beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
SZILÁGYI MIHÁLY, L. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZILÁGYI SÁNDOR, V. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZILAJ ISTVÁN beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
SZILAJ PÉTER földműves, tisztsége: közember/lovass nemzetőr
SZILASI ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
SZILASI JÁNOS földműves, tisztsége: közember
SZILASSI ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
SZILASSI SÁNDOR, IFJ. földműves, tisztsége: közember
SZONDA ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
SZONDA JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
SZONDA PÁL földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZONDA SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
SZONDA SÁNDOR SZÜCS, tisztsége: közember
SZŐKE ANDRÁS csizmadia, tisztsége: közember
SZŐKE BÁLINT beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
SZŐKE ISTVÁN beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
SZŐKE MÁRTON földműves, tisztsége: közember
SZŐKE SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
SZŐLLŐSI G. GERGELY földműves, tisztsége: közember
SZŐLLŐSI IMRE földműves, tisztsége: közember
SZŐLLŐSI ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
SZŐLLŐSI ISTVÁN beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
SZŐLLŐSI ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZŐLLŐSI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZŐLLŐSI JÓZSEF földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZŐLLŐSI MIHÁLY földműves, tisztsége: tizedes
SZŐLLŐSI MIHÁLY földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZŐLLŐSI SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
SZŐLLŐSI SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
SZŐNYI JÓZSEF csizmadia, tisztsége: közember
SZŐNYI SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZÚNYOG JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZÚNYOGH JÁNOS, N. beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
SZÜCS JÁNOS földműves, tisztsége: közember
SZÜCS ANDRÁS, K. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr

SZÜCS BÁLINT, IGR. földműves, tisztsége: közember
SZÜCS BÁLINT, P. földműves, tisztsége: közember
SZÜCS G. BÁLINT földműves, tisztsége: közember
SZÜCS G. ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZÜCS GÁSPÁR, IFJ. földműves, tisztsége: közember
SZÜCS GERGELY földműves, tisztsége: közember/lovass nemzetőr
SZÜCS (SZÜTS G.) GY. BÁLINT földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
SZÜCS (SZÜTS) GY. GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
SZÜCS I. SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
SZÜCS IMRE, D. csizmadia, tisztsége: közember
SZÜCS ISTVÁN kovács, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
SZÜCS ISTVÁN, I. földműves, tisztsége: közember
SZÜCS ISTVÁN, IFJ. K. beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZÜCS (SZÜTS) JÁNOS, H. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
SZÜCS JÁNOS, K. földműves, tisztsége: tizedes
SZÜCS JÓZSEF, PR. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZÜCS LAJOS, L. lakatos, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZÜCS MIHÁLY, K. földműves, tisztsége: közember
SZÜCS P. GÁSPÁR beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
SZÜCS P. JÁNOS tanácsnok, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
SZÜCS P. LAJOS földműves, tisztsége: közember
SZÜCS P. MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
SZÜCS P. PÉTER földműves, tisztsége: közember
SZÜCS P. SÁNDOR, IFJ. földműves, tisztsége: közember
SZÜCS PÉTER földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZÜCS PÉTER földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
SZÜCS (SZÜTS G.) SÁNDOR, N. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
SZÜTS LUKÁCS beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
SZÜTS MIHÁLY, IG. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
TAKÁCS DÁNIEL SZÜCS, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
TAKÁCS GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
TAKÁCS GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
TAKÁCS ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
TAKÁCS (TAKÁTS) ISTVÁN, IFJ., P. asztalos, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
TAKÁCS ISTVÁN, T. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
TAKÁCS (TAKÁTS) JÁNOS, K. beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
TAKÁCS JÁNOS, V. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
TAKÁCS JÓZSEF, P. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
TAKÁCS L. ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
TAKÁCS L. SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
TAKÁCS LAJOS ügyvéd, tisztsége: főhadnagy
TAKÁCS LAJOS asztalos, tisztsége: közember
TAKÁCS LŐRINC földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
TAKÁCS (TAKÁTS) LŐRINC, B. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
TAKÁCS (TAKÁTS) PÉTER, Cs. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
TAKÁCS SÁNDOR, ID. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
TAKÁCS SÁNDOR, IFJ. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
TAR GÁBOR beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
TAR ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
TAR MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
TAR SÁNDOR földműves, tisztsége: közember

TATÁR JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 TELEKI ISTVÁN ács, tisztsége: közember
 TELEKI KÁROLY földműves, beosztása és tisztsége: lovas nemzetőr, közember
 TELEKY LAJOS birtokos, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, százados
 TOKAI JÁNOS kovács, tisztsége: közember
 TOKAI KÁROLY földműves, tisztsége: közember
 TÓLNAI LAJOS földműves, tisztsége: közember
 TÓLNAI SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 TÓLNAI SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 TORNYI ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 TÓTH ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
 TÓTH ANDRÁS, Cs. tímár, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 TÓTH ANDRÁS, V. földműves, tisztsége: közember
 TÓTH BÁLINT, P. földműves, tisztsége: közember
 TÓTH BÁLINT, V. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 TÓTH BÁLINT, V. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 TÓTH GERGELY, K. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 TÓTH GY. ISTVÁN földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 TÓTH GY. JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 TÓTH GY. JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 TÓTH GY. MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 TÓTH GY. PÉTER földműves, tisztsége: közember
 TÓTH GY. SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 TÓTH IMRE, S. földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 TÓTH IMRE, V. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
 TÓTH IMRE, V. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 TÓTH ISTVÁN, K. földműves, tisztsége: közember
 TÓTH ISTVÁN, P. esztergályos, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 TÓTH ISTVÁN, S. földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 TÓTH ISTVÁN, V. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 TÓTH JÁNOS, Cs. tímár, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 TÓTH JÁNOS, I. földműves, tisztsége: közember beosztása és tisztsége: másod ízben elment, (?), közember/nemzetőr (?)
 TÓTH JÁNOS, K. földműves, tisztsége: közember beosztása és tisztsége: másod ízben elment, (?), közember/nemzetőr (?)
 TÓTH JÁNOS, P. csizmadia, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 TÓTH JÁNOS, S. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 TÓTH LAJOS kovács, tisztsége: közember
 TÓTH LAJOS, Cs. földműves/tímár, beosztása és tisztsége: lovas, nemzetőr/közember
 TÓTH LAJOS, S. földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 TÓTH MIHÁLY beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 TÓTH MIHÁLY, V. földműves, tisztsége: közember
 TÓTH PÉTER, S. (K) földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/lovas nemzetőr
 TÓTH SALAMON, S. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 TÓTH SÁNDOR, Cs. beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 TÓTH SÁNDOR, G. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 TÓTH SÁNDOR, K. földműves, tisztsége: közember
 TÖMÖSKÖZI JÓZSEF csizmadia, tisztsége: közember
 TÖMÖSKÖZI MIHÁLY, F. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 TÖMÖSVÁRI MIHÁLY beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 TÖRŐ ANDRÁS földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr

TÖRŐ P. ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
 TÖRÖK BÁLINT, IFJ. csizmadia, tisztsége: közember
 TÖRÖK IMRE beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 TÖRÖK ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 TÖRÖK MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 TÖRÖK SÁNDOR csizmadia, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 TÖRÖS JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 TÖRZSÖK ÁDÁM rézműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 UGRAI ANDRÁS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr, főhadnagy
 UGRAI IMRE földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 UGRAI ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 UGRAI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 UGRAI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 UGRAI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 UGRAI LAJOS földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 UGRAI LÁSZLÓ földműves, tisztsége: közember
 UGRAI MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 VAJÓ SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 VÁNYAI ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
 VÁNYAI IMRE földműves, tisztsége: közember
 VÁNYAI JÁNOS földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 VÁRADI MIHÁLY korsós, tisztsége: közember
 VÁRAJAI JÓZSEF beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 VÁRALYAI JÓZSEF molnár, tisztsége: közember
 VARGA ANDRÁS földműves, tisztsége: közember
 VARGA BÁLINT, R. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr
 VARGA BÁLINT, R. földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr
 VARGA ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
 VARGA ISTVÁN korsós, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
 VARGA ISTVÁN, Cz. földműves, tisztsége: közember
 VARGA ISTVÁN, P. S. beosztása és tisztsége: másod ízben elment, nemzetőr
 VARGA JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 VARGA JÁNOS, R. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr
 VARGA JÁNOS, R. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment (?), közember/nemzetőr
 VARGA JÓZSEF P.S. (?) földműves, tisztsége: közember
 VARGA LAJOS földműves, tisztsége: közember/lovas nemzetőr
 VARGA MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
 VARGA PÁL földműves, tisztsége: közember
 VARGA SÁNDOR földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr
 VARGA SÁNDOR korsós, beosztása és tisztsége: első ízben elment (?), közember/nemzetőr
 VAS ANDRÁS beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
 VAS JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 VASS FERENC csizmadia, tisztsége: közember
 VASS GÁBOR földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 VASS JÁNOS földműves, tisztsége: közember
 VASS P. SÁNDOR földműves, tisztsége: közember
 VEDRES ANDRÁS ács, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
 VEDRES JÁNOS ács, tisztsége: közember
 VEISZ FARKAS kereskedő, beosztása és tisztsége: lovas, nemzetőr/közember
 VEISZ LIPÓT kereskedő, tisztsége: közember
 VÉKONY ISTVÁN földműves, tisztsége: közember

VÉKONY TAMÁS földműves, tisztsége: közember
VENDERÓTH MIHÁLY beosztása és tisztsége: első ízben elment, nemzetőr
VERES ISTVÁN földműves, tisztsége: közember
VERES (VERESS) MIHÁLY, P. földműves, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr
VERES P. MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
VERES PÁL földműves, tisztsége: közember
VERES SÁNDOR korszós, tisztsége: közember
VERESS MIHÁLY tanító, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, főhadnagy
VERESS SÁNDOR, S. KOVÁCS, beosztása és tisztsége: másod ízben elment, közember/nemzetőr, tizedes
VÍG PÁL kötélverő, tisztsége: tizedes
VÍG SÁNDOR szíjgyártó, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
VIRÁG SÁNDOR hentes, tisztsége: tizedes
ZÓLNAI JÁNOS beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
ZÓLNAI MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
ZÓLNAI MIHÁLY földműves, tisztsége: közember
ZÓLTÁN BALINT földműves, beosztása és tisztsége: első ízben elment, közember/nemzetőr
ZÓLTÁN ISTVÁN földműves, tisztsége: közember

TISZTELET A HŐSÖKNEK

Mezőtúr és Vidéke 1898. március 20-i szám

„1848. március 15. 50. évfordulója alkalmából Szász István képviselő indítványozta a római katolikus templom és a fürdő közötti teret, ahol nemzetőr apáink összegyülekeztek: Szabadság térnek nevezzék.”

Dr. Ádám Sándor polgármester

Az 1848-49-es Szabadságharc Centenáriumára készült alkotások Mezőtúron

Kossuth Lajos halála után nem sokkal a mezőtúri polgárok, az olvasókörök és a kaszinók tagsága javasolta Kossuth szobrának felállítását, ám a valódi megvalósításról szóló döntésre még éveket kellett várni.

1903-ban, – amikor már 35 vidéki település büszkélkedhetett Kossuth szobrával, – közgyűlés határozott egy Mezőtúron felállítandó Kossuth emlékműről. A gyűjtést is megindították, melynek eredményéről a sajtó rendszeresen beszámolt. 1908-ban arról tájékoztatták a lakosságot, hogy Csordás József jó hírű szobrászművész – akinek Losoncon van felállított Kossuth szobra – 30 ezer koronáért elvállalja a munkát. Azon év júniusában be is mutatták az egy főalakból és három mellékalakból álló szobor kisplasztika formátumú tervét, ám az alkotás mégsem készült el, mivel a művész a következő évben meghalt.

Évek múlva egy 1915-ös helyi újság tájékoztat arról, hogy Poroszlay Sándor fiatal szobrászművész pályatervét láthatták az érdeklődők a Református Főgimnázium dísztermében kiállítva, de a szobor ezután sem valósult meg. Ennek oka nyilvánvalóan a háború és az azt követő nehéz gazdasági helyzet volt.

Végül Mezőtúron Kossuthnak és a szabadságharcnak a 100. évforduló alkalmából, 1948-ban állítottak emléket a következő három helyszínen:

- 1) A Kossuth úti parkban (ami ma a kórház udvara) állították fel a centenáriumi emlékművet;
- 2) A Czebe – Kossuth – ház falán helyeztek el egy Kossuth emléktáblát;
- 3) Egy nagyméretű, Kossuthot ábrázoló olajfestményt pedig a közgyűlési teremben lepleztek le, melyet április 4-én avattak ünnepélyesen. Ezt ma a református egyház őrzi, és a március 15-ei istentiszteleteken kiállítja.

Mindhárom mű alkotója Várady Lajos festőművész, aki a református gimnázium rajztanára volt.

– Kissné Mikes Éva –

Az 1848-as Emlékmű Elkészítésének Körülményei

Ferencz Kornél írása

A mezőtúri Nemzeti Bizottság 1947. december 22-én határozta el az emlékmű felállítását, amelyet a következő pártok is támogattak: Magyar Kommunista Párt, Szociáldemokrata Párt, Független Kisgazda- és Polgári Párt, Nemzeti Parasztpárt, Polgári Demokrata Párt és a szakszervezetek.

A döntés 1848 eszméje, az elhaltak, az eltűntek iránti tiszteletben keresendő. 1846 és 1850 között 2199 fővel csökkent a város lakóinak száma.

Az emlékmű teljesen a város lakosságának adományából épült fel. Voltak, akik pénzzel, voltak, akik fizikai munkával segítettek a szép kezdeményezést. A diákok réztartalmú húszfilléreseket, mozsarakat, stb. gyűjtöttek. Megtervezésével és kivitelezésével a Református Gimnázium akkori művésztanárát, Várady Lajos tanár urat bízták meg, aki nemcsak „megálmodója”, hanem állandó effektív segítője, irányítója is volt a készülő alkotásnak. A visszaemlékező kortársak azt is tudni vélik, hogy a terv egyik változata szerint a szobor talapzatára egy olajágot tartó női alak került volna, de ez az elképzelés elegendő anyagiak hiányában nem valósulhatott meg.

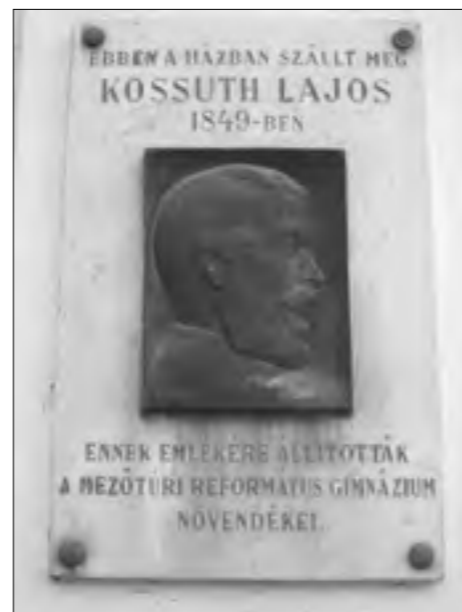
A kitűzött határidőre, 1948. március 15-ére, a szabadságharc 100 éves évfordulójára elkészült az emlékmű. Eredetileg a Kossuth-ház (Czebe ház) elé akarták felállítani, végül is a Kossuth úti kis Petőfi parkban, a mai városi kórház kertjében helyezték el. Az utcától egy később odaépített díszkerítés választja el, de jól látható. A márvánnyal borított betonoszlop közepén bronz dombormű helyezkedik el kettős portréval: Kossuth és Petőfi arcképével. Alatta, felette évszámok: 1848-1948. A dombormű igen szép, realisztikus hatású, művészi munka.

1948. március 15-én ünnepség zajlott le a Kossuth téren. Délután fél 3-kor a Czebe ház falán lévő emléktáblát leplezték le. A márványtáblára széprajzú bronz Kossuth fejet helyeztek el és a következő szöveget: „Ebben a házban szállt meg Kossuth Lajos 1849-ben. Ennek emlékeztére állították a mezőtúri Református Gimnázium növendékei.” Három óraker pedig az emlékművet avatták fel ünnepélyes keretek között.

Az információkat a Városi Könyvtár dolgozóitól, Kiss Imréné, Salánki Istvánné, Varga Lajosné nyug. tanárnőktől, Nagy Lajos úrtól, a Honismereti Szakkör vezetőjétől szereztem, amit ezúton is hálásan köszönök.

Az 1848-as centenáriumi emlékmű napjainkban
(fotó: Kissné Mikes Éva)

A Református Gimnázium tanulóinak emléktáblája a Czebe ház falán
(fotó: Dr. Nagy Éva Anna)

A Várady-féle Kossuth festmény egy ünnepi istentiszteleten, 2005. március 15-én
(fotó: Kissné Mikes Éva)

A Benedek család hagyománya szerint e korsóból ivott Kossuth Lajos
(fotó: Kissné Mikes Éva)

Benedek István, az 1991-ben 102 esztendőes szűcsmester azzal a korsóval, melyből a családi szájhagyomány szerint Kossuth Lajos ivott. Bizonyosságul közlöm, hogy a Benedek család a Berettyó úton lakott (ma Táncsics u.), amely utcában több Czebe ház is állt dr. Bordács Miklós szerint. Nyilván a Czebe családtól került az értékes korsó a Benedek család birtokába.
(Kissné Mikes Éva)

E ruhásszekrény a Czebe házból került a Művelődési Központba.
A hagyomány szerint Kossuth ruházatát őrizte alkalmanként. Ma a Református Egyház iratanyagát tartja.
(fotó: Kissné Mikes Éva)

Kossuth Lajos féltve őrzött portréja Kovács Gábor (1869-1941) mezőtúri kisbirtokos földműves hagyatékából
(fotó: Dr. Beregszászi Gábor)

A törökszentmiklósi katolikus temetőben lévő síremlék, melynek felirata: Az 1849. szolnoki csatában megsebesült s itt eltemetett honvédek emlékének állítá T.-Szt.-Miklós közönsége 1898. évben. A város lakossága a 150. évfordulón kegyelettel emlékezik a hősökre. (fotók: Kissné Mikes Éva)

két dátumot ismertük. A harmadikat ma már nem, de ez az alkalom is bizonyított (Századok, 2006/4. sz.) De vannak, akik több előfordulást is feltételeznek kutatásaik nyomán. Pl. Kiss István túri öregdiák, a tősgyökeres túri vallásánár fia, aki az 1849. június 18-19. napokat majdnem biztosnak véli. Azt az utat, mikor Kossuth Nagyváradra ment Bemhez. Ugyanis a nagy esőzések miatt a járható út csak Túron át vezethetett.

Kossuth tiszteletét jelzi az is, hogy Mezőtúron alakult meg először az országban Kossuth Páholy, melynek tagja volt a város értelmiségének, egyházának színe-java, köztük Kálmán Sándor is.

Kálmán Sándor személyiségéről 1908. januárjában, halálakor megjelent nekrológia árul el sokat, mely szerint igazlelkű, egyenes jellemű, mindenki által becsült, komoly természetű ember volt. Segítőkéssz, nemes egyéniség, a tisztas kereskedelem méltó képviselője, városi és törvényhatósági szinten egyaránt.

Sírjára a felsőrészi temetőben felesége, Rényi Róza tanítónő gyönyörű szobrot állíttatott. Ezt az értékes műalkotást, Lux Elek művét a temető díszsírhelyeinek déli széléről – tolvajoktól féltve – Perjési Sándor lelkészelnök 1989. nyarán behozatta Borsos Károly sírszobrával együtt a református nagytemplom előtti kertbe, és augusztus 20-án felavatta. Azóta ott áll Kálmán Sándor házában szomszédságában, mintha a sors is így akarta volna. Eredeti sírhelye, ahol földi maradványai nyugszanak, sajnos azóta is jeltelen, még kovácsoltvas sírkerítése is eltűnt, így semmi nem jelzi nyomát.

- Kissné Mikes Éva -

Részlet a Nemzeti Szállodáról egy XX. század első feléből származó képeslapon

FORRÁSOK:

- 1) Mezőtúr és Vidéke 1911. aug. 20-i száma: Mészáros Pál Névtelen hősök c. írása,
- 2) Adatok Szolnok megye történetéből II. kötet, Törökszentmiklós, 770. oldal: „A szolnoki csatának a sebesültjeit Törökszentmiklóson ápolták az Almásy féle Ispotályban... 46-an itt haltak meg, és őket a katolikus temetőben helyezték örök nyugalomra.” (Cseh Géza-Soós Imre-Szabó László)

HÁROM KOSSUTH ARC A MAGASBAN

Van városunkban egy épület, mely sajtáságosan őrzi Kossuth Lajos mezőtúri látogatásainak emlékét. Ez az épület a Kossuth téren álló impozáns Nemzeti Szálloda. Az épület keleti és délkeleti sarkain a koronázó párkány fölé emelt díszes attikafal közepén félköríves kiemelt keretekben egy-egy, összesen három Kossuth arc látható. Vajon ki volt az az építtető, aki ezt így akarta, és milyen indíttatásból táplálkozott a gondolat, az eszme?

A szállodát Kálmán Sándor, az akkori kereskedők elnöke és képviselője házasságkötésének évében (1894-ben) kezdte építtetni. A korabeli helyi sajtó több ízben beszámolt az eseményről. Például a Mezőtúr és Vidéke 1894. augusztus 19-én így jellemezte: „A legszebb magánháza lesz városunknak, s igazi díszül fog szolgálni a Kossuth térnek.” Fél év múlva már táncos rendezvényről ad hírt az újság: „Gazdabál. Kálmán Sándor újonnan épült háza nagytermében zártkörű táncvigalom lesz.” (M. és V. 1895. január 13.) 1895 nyarán egy másik báli értesítés jelent meg: „A Kálmán Sándor féle vendéglő szép báli termében, melyhez a Dobogó vendéglő nagyterme nem hasonlítható...” Ugyanez év októberében: „Kálmán Sándor házában az emeleten egy szép szoba kiadó.”

Hírt adtak a család gyászáról is 1896-ban, amikor a kisfiuk meghalt. 1897-ben arról, hogy megnyílt a vendéglő, „melynek színvonala a fővárosban is megállná a helyét”.

Kálmán Sándor egy nagy lelkészcsaládból származott. Édesapja Püspökladány papja volt, de fiatal korában Mezőtúron is szolgált, mint rektor, majd segédlelkész. A szabadságharc eszméit és Kossuth emlékét mélyen tisztelte, mint akkor Mezőtúron minden ember. Még éltek a résztvevők. Az esti beszélgetésekbe, sőt még a mesékbe is beleszótták a történeteket, Cibakházát, Szolnokot, Törökszentmiklóst. Számon tartották ki hol fogott vele kezét, és mikor járt Kossuth a városban.

Kálmán Sándor Kossuth három látogatásáról tudott: 1848. szeptember 24., 1849. július 9., 1849. július 27. E három alkalomra emlékeztetnek a Nemzeti Szálloda épületén lévő domborműves arcok. Az első

Az attikafal díszje Kossuth domborművével napjainkban
(fotó: Kissné Mikes Éva)

Kálmán Sándor sírszobra a református
templom előtti parkban
(fotó: Kissné Mikes Éva)

1848-AS HONVÉDEK, NEMZETŐRÖK SÍREMLÉKEI VÁROSUNKBAN

1994-ben volt a Kossuth Lajos Emlékév. Az akkori országos felhívások készítették engem is 1848 túri emlékeinek feltárására. Mivel már jó tíz éve foglalkoztam a temetők kutatásával, e területen próbáltam nyomokat találni, annál is inkább, mert a nemzetőrök egy részének névsorát ismertem.

A nyomozás során fájón kellett rádöbbenem, hogy mennyi emlék elpusztult, amit féltőn kellett volna őrizni. Oka ennek részben az, hogy a városhoz erős gyökerekkel kötődő emberek, családok jó része a történelem alakulása során elköltözött. Az egyház pedig úgy viszonyult ezen dologhoz, ahogy egy szegény eklézsiától telhetett.

Ezek után megpróbálom ismertetni az általam eddig felkutatott 48-as honvédek és nemzetőrök emlékhelyeit.

† **Teleky Lajos** (1807-1857) volt nemzetőr százados, ügyvéd, főbíró, polgármester. Egyszerű vörös márvány sírköve az egykori Felsőrészi temető megmaradt első sorának déli szélén, az uszodával szemben áll a katolikus temető határán. Teleky Lajos személyéhez kapcsolódik a város első kórházának létesítése az Alsórészen a Kórház úton (ma Gorkij u.), melynek egy része mint szegényház, a város nincstelenjeit fogadta be. Az örökváltsági szerződések megkötésekor felmérhetetlen szolgálatot tett a városnak. Dr. Ádám Sándor 1904. dec. 24-én a Czebe ház előtt felsorakozott 48-as honvédek fotójához mellékelte gyönyörű levelében ezt írja: „...48-at megelőzve már 1846-ban felszabadítja a jobbágyiga alól túri polgártársait. Ő tehát a maga szerénységében Kis Kossuth volt a saját körében! – És 48-ban e házban volt vendége a Kis Kossuthnak a Nagy Kossuth.”

† Teleky sírjától nem messze északra alig-alig látszik ki az orgonák és vadrózsák sűrűjéből: **Lepsényi István** (1804-1875) polgármester és **Rimár György** (meghalt 1886-ban 92 éves korában) közös sírja. Ők a Központi Olvasó Egylet „valamennyi tagjával együtt indultak a megtámadott haza védelmére”.

† **Mezőörsi Nagy József** (1824-1904) ügyvéd, nemzetőr főhadnagy fekete síremléke és nagy sírkertje a felsőrészi ravatalozótól délre található meg. Ő egyébként feleségével, Várady Emíliával jelentős adományokkal segítettek az egyház és az iskola fejlődését.

† **Dörgő Dániel** (1831-1891) a Bagoly kriptá előtt lévő, fehér oszloppal jelölt Dörgő családi sírbolt mellett nyugszik. A kaszinó alapító és híres pomológus (gyümölcsész) emlékét csak egy kis méretű emlékkő őrzi.

† **Quirsfeld Ferenc** (1833-1927) mérnök, 48-as honvéd borostyánnal befutott szép márványköve a Hősök Temetőjétől északra a műút felé haladva megtalálható Fejér Lajos gimnáziumi igazgatóval egy sírhelyen.

† **Cserefalvi Farkas Dániel** (1800-1870) „Mezőtúr város 44 éven át volt orvosának” epitáfiuma a Hősök Temetőjétől délnyugatra a kúttól nem messze áll. Hátulján nagy fekete betűkkel messziről is jól látható fiának, Cserefalvi Farkas Andornak a neve.

† **Pétery Károly** (1819-1877) író, országgyűlési képviselő, 48-as nemzetőr főhadnagy egyszerű fehér márvány emlékköve ma a Kálvin téren áll a református templom tornya előtt. Az alsórészi temető 1950-es évek végén felszámolt területéről Varga Lajos tanár, honismereti kör vezető és Füstös Jenő akkor népművelő mentette be a Művelődési Központ udvarára. Ott hevert a szomszédos mozi kerítése mellett több ott elhelyezett síremlék között. Onnan vitette el Perjesi Sándor lelkészelnök a mai helyére a 80-as években. Sírkövén csak ennyi áll: „Megtört, mert nem hajlott.”

† **Kopa Lajos** (1807-1865). A belvárosi református templomhajó előterében fekszik egy robusztus emlékkő. E műemlék sírkő is az alsórészi temető felszámolása után került először a Művelődési Központ udvarára, majd évtizedek múlva a mostani helyére. Felirata:

„Ez oszlop mögött van a sírja
Kopa Lajos 1848-49 évi honvédtisztnek,
született Nagykőrösön 1807. október 1.,
meghalt 1875. dec. 31-én.
Állította oszlopát a fia, Árpád.”

Kopa Lajos huszárfőtiszt a szabadságharcot követő bujdosás közben minden vagyonát elvesztette, Kenéz Mihály jászkun főispán uradalmába, mint béresgazda állt alkalmazásban. Felesége Németh Sára volt. A halotti anyakönyv szerint az Ar. 213. sz. alatt lakott, ami a mai Dózsa György út közepe tájára esett. Fiának, a túrkevei Kupa Árpád írónak a Véntemetőben lévő sírköve szakasztott mása az apjáénak.

- Kissné Mikes Éva -

Kedves Olvasóink! Ha vannak még ismereteik e témakörben, osszák meg szerkesztőségünkkel.

Pétery Károly sírját eredeti helyén újavárosi tanulók gondozzák
(fotó: Trinyik Pál)

Pétery Károly sírköve ma a református
templom mögött
(fotó: Kissné Mikes Éva)

SZEMELVÉNYEK A HELYI ÚJSÁGOK HALÁLOZÁSI ROVATAIBÓL

A helyi újságokban az 1948-49-es szabadságharc egykori hőseinek elhunytáról – kiegészítve az anyakönyvekben megtalálható adatokkal – a következő híryanagyok jelentek meg:

- Az 59 éves korában, 1885. február 17-én tüdő légdaganat miatt elhunyt **Csala Gerő** 48-as honvéd huszár főhadnagyról, aki a felsőrészi 1369. sz. házban lakott. Feleségével, Tóth Lillával a felsőrészi sírkertben nyugszanak.
- 1886-ban **Bucsi Mihály** 72 éves honvéd százados október 10-én bekövetkezett haláláról jelent meg hír, kit a felsőrészi temetőben temettek el másnap délután. Róla Bona Gábor Kossuth Lajos kapitányai c. könyvében is lehet olvasni, aki a nevet Butsi írásmóddal is feltüntette. A református halotti anyakönyv bejegyzése szerint foglalkozása magánzó, felesége Szakács Zsuzsanna, kivel a felsőrészi 1647. számú házban laktak, amely a Kossuth úton volt. Halálát szervi szívbaj okozta.
- 1891-ben az április 4-én 64 éves korában elhunyt **Nagy Antalról**, aki városi tanácsos, helyettes polgármester, 48-as szabadságharcos volt. Elvált emberként a Fr. 1888. sz. alatt lakott, halálának oka szervi szívbaj.
- 1895-ben **Bérczy István** 48-as honvédszázadosról.
- 1897-ben **Mészáros Endre** polgármesterről, a vitézségi érem tulajdonosáról, aki Világos után bujdosott Szabolcsban.
- 1900. nov. 13-án **Szöke Lászlóról**, 66 éves vámszedőről, kinek szülei Szöke István kisbirtokos és Csíder Ilona, neje Kovács T. Zsuzsanna, elhunyt szervi szívbajban, halálesetének helye Mezőtúr Dobogó.
- 1904. június 5-én **Mezőörsi Nagy József** 81 éves hites ügyvédéről, egykori nemzetőr főhadnagyról. Az anyakönyvi bejegyzés szerint B. Nagy József 81 éves földbirtokos, elhunyt június 1-jén aggkori végkimerülésben, szülei: Nagy István földbirtokos és Juhász Zsófia, neje Váradi Emília, az elhalálozás helye Mezőtúr 1646. sz.
- 1904-ben **Kun János** 76 éves kántorról, Kun Árpád polgármester apjáról. Elhunyt a Mezőtúr 1660. számú házban augusztus 2-án aggkori végkimerülésben, foglalkozása szerint földbirtokos, szülei Kun Mihály kisbirtokos és Örsi Szabó Sára, neje Takács Zsuzsanna.
- 1906-ban **Dörgő József** 48-as honvédről, aki tanyájában felakasztotta magát.
- 1909-ben **J. Szabó Gábor** 78 éves személyről, aki 18 éves korában végigküzdötte a szabadságharcot. Az anyakönyvi bejegyzés szerint február 17-én hunyt el aggkori végkimerülés miatt, felsőrészi gazdálkodóként, szülei J. Szabó István és Bordács Julianna voltak, felesége Pap Lídia.
- 1909-ben özvegy **Szokolai Gábor** 48-as honvéd, 78 éves újvárosi lakos július 10-én déli 12 órakor bekövetkezett haláláról az anyakönyvi bejegyzés így szól: „öngyilkosság sebzés által”. Az újsághír tudatta, hogy borotvával vágta el a saját torkát ismeretlen okból. Szülei néhai Szokolai Sámuel és Sós Zsófia, neje Vas Julianna volt.
- 1913. novemberében **Bihari Imre** 86 éves hősről, aki részt vett a szolnoki csatában. Az újság így írta: „atilláját golyó járta, nagy bajuszával az Újváros tipikus alakja volt.” Az állami anyakönyv tanúsága szerint az „Újváros 7-ik” utcájában lakott, 1913. október 2-án hunyt el agg kora miatt, mint napszámos, szülei Bihari Sándor és Csáki Zsófia voltak, neje B. Nagy Mária.

- Kissné Mikes Éva, Dr. Nagy Éva Anna -

Teleky Lajos sírját 1985-87 között az újvárosi Törő Pál raj gondozza (fotó: Kissné Mikes Éva)

Teleky Lajos sírja napjainkban, (fotó: Szabó András)

Quirsfeld Ferenc nyughelye a felsőrészi temetőben (fotó: Szabó András)

Farkas Dániel sírja a felsőrészi temetőben (fotó: Dr. Nagy Éva Anna)

Kopa Lajos síremléke eredeti helyén az azóta felszámolt temetőrészen (fotó: Kissné Mikes Éva)

Kopa Lajos sírkövei a Művelődési Központ udvarára mentve (fotó: Kissné Mikes Éva)

DR. ÁDÁM SÁNDOR ÜGYVÉD MEZŐTÚRI LAKOS KÉRVÉNYE A REFORMÁTUS EGYHÁZ PRESBITÉRIUMÁHOZ EGY 1848-49-ES HELYI TÖRTÉNELMI EMLÉK FÉNYKÉPÉNEK ELFOGADÁSA IRÁNT:

„Tekintetes Igazgatóság!

A múlt hónapban megvettem a Kossuth Lajos utcában fekvő ún. Czebe József féle házat örökáron, melyet most megfelelően átalakítani szándékozom.

Már gyermekkoromban többször hallottam boldogult szüleimtől, azóta is másoktól, hogy 1848-ban, midőn Kossuth-apánk a túriakat a haza védelmére hívta fel: ezen háznak volt Ő szívesen látott vendége és ezen háznak folyosójáról intézte lángelkű szavait apáinkhoz. Ezen ház gazdája akkor Teleky Lajos főbíró volt, ki 48-at megelőzve már 1846-ban felszabadította a jobbágyiga alól túri polgártársait. – Ő tehát a maga szerénységében „Kis Kossuth” volt a saját körében! – És 48-ban e házban volt vendége a „Kis Kossuth”-nak a „Nagy Kossuth”.

Elég ok volna máskor egyik is, hogy a házat régen emléktáblával jelöljék meg, vagy hogy mindenkinek szobrát e ház udvarán állíttassa fel Túr közönsége!

Én azonban Tekintetes Igazgatóság! nem erről akarok beszélni, hanem beszélek arról, hogy ezen történelmi nevezetességű házat – külső formájában ugyan nagyobbára épen hagyva, – belsőleg gyökeresen át fogom alakíttatni.

Sokan persvadeáltak engem arra, hogy bontassam le az egész házat és építtsek modern házat az utcazra frontra. – Én azonban a 48-as nagy időknek e csaknem egyetlen és még századokig épen megmaradó helyi emlékét nem tudnám szentségtelen kezekkel elsöpörni a föld színéről és elítélném azt is, – ha a ház másé volna, – aki ily szándékkal közelítene ahhoz. Azt azonban, hogy a mai kor kívánalmainak megfelelően külső és belső átalakításokat eszközöltek a házon, senki nekem bűnül fel nem róhatja. Az emlék maga megmarad és én átalakítva is boldognak és büszkének fogom magam érezni, hogy fárasztó napi munkám után ugyanazon szobában fogom fejemet nyugalomra hajtani, melyben egykor ama nagy, a maihoz hasonló mozgalmas, nagy napokban a leghívebb magyar, Kossuth Lajos álmodott a haza boldogabb jövőjéről...

Tekintetes Igazgatóság! Mielőtt a Teleki-Czebe ház átalakítási munkálatát megkezdtem volna, a megilletődés fuvallata járta át lelkemet! És ettől ösztönözten az azon gondolat ragadott el, hogy a nagy idők ezen hallgatag, de mégis ékesen szóló egyik emlékét, a nagy idők ma még élő, – de sajnos nemsokára szintén hallgataggá váló másik emlékeivel kapcsolatba, mai formájuk és kinézésükben fényképen megörökíttetem, hogy lássák és csodálják őket késő unokáik is.

Az elhatározást tett követte! – Ennek eredményeként van szerencsém egy díszes fényképet a mezőtúri ev.ref. főgimnázium számára a Tekintetes Igazgatósághoz beterveztetni.

Valóban éled és elevenedik az ember, ha látja a még mai napon 1848-i formájában fennálló ama nevezetes ház előtt azt a büszke és férfias tartást, mit e város büszkeségei az öreg 48-as túri honvédek e képen tanúsítanak. Sok 25 esztendő „modern” katona ma is tanulhatna e 80-90 éves aggastyánoktól, kik sok csatát látott nemzetiszínű zászlajuk alatt most is úgy állanak, mintha nyomban indulniuk kellene a csatába...

Meg lévén győződve róla, hogy e képnek a Tekintetes Igazgatóság az iskolai épület valamelyik termében méltó helyet fog találni, kitűnő tisztelettel maradok:

Mezőtúron, 1904. december hó 25.-én

alázatos szolgálója: Dr. Ádám Sándor”

A levél eredetijét a Kenderesről hazahozott református egyházi levéltári anyagban találta Müller Vilmosné Machaty Erzsébet egykori könyvtáros.

A nevezetes kép a paszpartuján olvasható feliratokkal:

Dr. Ádám Sándor ajándéka

1904. december 25-én

Mezőtúri 48-49-es honvédek vihartépte zászlajuk alatt a Teleky-Czebe ház előtt sorakozva, melyben Kossuth Lajos 1848-ban megszállott, mikor a túri népet a haza védelmére fegyverbe szólította. A történelmi nevezetességű ház jelenleg Dr. Ádám Sándor ügyvéd tulajdona.

A kép hátoldalára a 17 honvéd nevét jegyezték fel:

Csuka István, Sz. Balla Mihály, J. Szabó Gábor, Csala László, Vásárhelyi István, Csáki László, Nóbik Mihály, Szabó András, Bihari Imre, Csató Lajos, P. Tóth János, Takács Gábor, Lénárt Lajos, Szabó József, T. Kis Mihály, Német János, Bíró Bálint.

NOSZTALGIÁZTUNK A RÉGI BÉKÉBEN MARGÓVAL ÉS BARÁTAIVAL

Jó közösséghez tartozni, felejthetetlen közösségi élményekből erőt meríteni, milyen fontos pillanatok ezek életünkben! Így gondolta ezt Oroszné Szamos Margó is, amikor egy nem mindennapi kezdeményezésbe fogott az elmúlt nyár végén. Sárga plakátok hirdették a városban és a facebookon, hogy 2012 október 13-án nagyszabású - vacsorával egybekötött - szabadtéri retro buli lesz a „Régi Béke” udvarán. A mai „ötvenesek” körében kitört a készülődési láz! Emlékszel...? Az időpontot illetően voltak ugyan csendes kételyek, októberben szabadtéren!? A meteorológia esőt és hideget jósolt. A nosztalgia, az ifjúságunk és zenéje iránti vágy azonban mindent felül írt! Az Orosz házaspár hite is erős volt mindvégig: egymást erősítve szervezkedtek, segítőköt kerestek, támogatókra találtak. Közben persze elkezdődtek az intenzív zenekari próbák is. Margó minden „fellelhető” zenészt megkeresett, akinek kötődése volt a szórakozó helyhez. A buli hetében pakolták a padokat, lócákat, székeket, színpadot építettek, technikát szereltek családdal-szomszédal, rokonokkal-barátokkal együtt. A nagy nap délutánján -csodák csodájára- melengetően és boldogan sütött a nap! Délután öt órára zsúfolásig megtelt a „nézőtér”. Maletz Csucsú és Nagy Pisti bővölte a technikát.

Ötszáz ember szeretet fátyolba burkolva - régen nem tapasztalt összetartozás érzés, ami csak fokozódott, ahogy Margó elmondta a „Béke-mesét” és kezdetét vette a hajnalig tartó zenei kalandozás. Először Margó és Orosz Karcsi énekelt - kísért Berczeli Endre és Nyári József, azaz CSACSA. E produkció kapcsán nézzünk egy picit vissza a kezdetekre!

1946-ban megalakul a Mezőtúri Földműves Szövetkezet, melynek égisze alatt működik a Béke Étterem. Horváth Miklós és együttese szórakoztatja itt a közönséget, nyáron a gyönyörű rózsalugassal befuttatott kerthelyiségből árad a muzsika. Mezőtúron is a legtöbb vendéglátó helyen cigányzene szól, de az ötvenes években már megjelennek a dzsesszes hangzások, hangszerek, egyre nagyobb szerepet kap a zongora is. A megyei versenyt is nyert Horváth Együtteshez 1960-ban kapott meghívást Berczeli Endre. Így emlékszik ezekre az időkre:

- Gimnáziumi éveim alatt, szombat esténként a diákzenekarommal eljártunk a Béke Étteremhez. Abban az időben a diákságnak tilos volt nyilvános szórakozó helyre járni, ezért az utcáról hallgattuk a nívós zenét, ez volt a szakmai továbbképzésünk, így tanultunk el tőlük stílust, harmóniákat, ritmusokat. Óriási megtiszteltetés volt számomra, hogy érettségi után az általam nagyra becsült Miklós bácsi meghívott zenekarába. Az addigi zongorista - ifj. Horváth Miklós szaxofonra váltott. A dobos továbbra is Lázók Pali maradt, aki emellett jó érzékkel trombitált is, Lakatos Béla gitározott és bőgözött, Miklós bácsi hegedült és másik fia, Karesz szintén szaxofonon játszott. Hétféteken operett és magyar nótá énekeseket és a kor híres táncdal énekeseit - Kovács Erzsit, Ákos Stefit, Németh Józsefet, Németh Lehelt, Szikora Jenőt - kísértük. A magyar tánczenészek átvették az amerikai stílust, így volt ez a mi esetünkben is. Nagyon népszerű ikonok voltak számunkra a külföldi zenekarok közül: Glenn Miller, Duke Ellington, valamin a latin zenét játszó Xavier Cugat, Perez Prado együttese, az énekesek közül Frank Sinatra, Nat King Cole, Doris Day és sorolhatnánk. Ebben az időben indult a híres San Remo-i dal-fesztivál, a magyar táncdalszerzők is otthonosan mozogtak ezekben a divatos műfajokban. A zenekarunk műsorában - amiben elsősorban a big band hangzásra törekedtünk - is ilyen számok domináltak, sőt már játszottunk rock and roll-t is.

A Béke Étterem

A közönség nagy érdeklődéssel és elismeréssel fogadta, nem így a pártbizottság, aki egy év után feloszlatta a „rendszer bomlasztó amerikai stílust” játszó társaságot.

A rendezvény plakátja

Horváth Miklós bácsi együttese: Lakatos Béla, ifj. Horváth Miklós, Horváth Miklós, Lázók Pál

Berczeli Endre anno a Béke Étteremben

A második blokkban Csacsa és Horváth Karesz lépett a színpadra. Ők közismert és elismert párost alkottak a hatvanas, hetvenes években. Egyéniségük hozzátartozott az Omniához, Napsugárhoz, Borostyánhoz, na és a Békéhez...Különös, se veled, se nélküled kapcsolatban működtek együtt. ... , mindketten híres túri zenész dinasztia fiai. A közönség most is nagy tapssal díjazta őket!

Csacsa és Horváth Karesz - anno

Horváth Karesz és Horváth Ernő - anno

Őket a Mariner Együttes követte a színpadon, akik most megújult összetételben muzsikáltak, óriási ováció mellett. „A Mariner annak idején 16-17 éves szakmunkástanulókból alakult. A hetvenes évek elején a nyugatról beszivárgó slágerekkel őrzítette meg Mezőtúr fiatalágát. Akkor még „magnóőrület” volt, a Szabad Európa és a Luxemburg Rádióból szerezték meg a népszerű dalokat (Beatles, Rolling Stones, Deep Purple, Uriah Heep, stb.), jó hangos zene volt, hallgattak is érte eleget! A hangszerek kezdetlegesebbek voltak, a dobot olykor papírdoboz helyettesítette, maguk gyártották a gitárokat, ugyanis egy vagányabb szólógitár sokba került. A Mariner többnyire a Tiszti Klubban játszott, de a nagy sikerükre tekintettel nyárra mindig áthívták őket a Béke-kertbe. Jó üzleti fogás volt, hiszen mindig telt házat csináltak! Orosz Karcsi rengeteg saját számot írt és szerzett, melyek egyszerű, fülbemászó dallamaikkal hamar közkedvelté váltak (Pl. Meglátam egy kisleányt, Mária, Emlékszel és sorolhatnánk), hiszen a Szövosz-os lányokhoz, telekis csajokhoz szóltak, természetesen a szerelemről, érzelmekről. Nem voltak ők képzett zenészek, de hangulatos, dallamos slágereikkel, azzal a tüsszel, amivel előadták ezeket a slágereket, nagyon közkedvelté, a mezőtúri fiatalok körében szinte „sztárokká” váltak. – meséli róluk Szamos Margó – Én még hetedikes kislány voltam, amikor ők a Békében zenéltek és a Rákóczi úti házunk kapujában sírva hallgattam őket, mert anyu nem engedett föl a buliba...Minden egyes számukat kívülről fújtam. Életem egyik legboldogabb napja volt, amikor az édesanyám kolleganője, Mezeiné Eszti néni a testvérén keresztül beprotezsált a zenekarba. Akkor indultam el gyakorlatilag én is a vendéglátós zenélés útján. ...Felejthetetlen sztorik kötnek össze bennünket. Mezőtúr fiatalága akkoriban még a sétáló korszakát élte. A Dózsa György út, a Kossuth tér, a Petőfi út tele volt délutánonként diákokkal, főiskolás fiatalokkal. Rádióval, magnóval a kezünkben „bandákban” sétáltunk, beszélgettünk, tudtunk egymásról, számon tartottuk egymást – ki-hol tanul, kivel jár, mit dolgozik, mit csinál...beültünk fagyizni a cukrászdákba. A kis cuki sarkán pattogatták a kukoricát, tökmagot, napraforgót árultak. Megannyi kedves emlék! „

Október 13-án a következő összetételben szólalt meg a Mariner: Angalét Béla, Kovács Zsiga, Podmaniczky Sanyi (Báró) gitár, Fejes Sanyi dob, Orosz Karcsi ének és Szamos Margó szintetizátor és ének. Elsőpró sikert arattak. A közönség velük énekelt és akinek jutott hely az táncolt. Nem akarták leengedni őket a színpadról.

Mariner együttes - fénykorában (Vadász Feri, Orosz Karcsi, Kovács Zsiga és Boldog Pista)

A Mariner együttes tagjai szereplésük után virággal köszöntötték az est két hölgy szervezőjét - Kovácsné Margót és Oroszné Margót

A 4. blokkban Kelemen Zoli (dob), Kovács Zsiga (gitár) és Margó triója szórakoztatta a közönséget. Ismét Margó meséjére támaszkodom: „A Mariner tagok szétszéledtek, volt aki bevonult katonának, többüknek gyűrűs menyasszonya volt, megnősültek, csak Zsigával ketten maradtunk meg a zenekarból. Végre leérettségiztem és felkérést kaptunk az Omniába, ugyanis az ottani nagyon jó „B” kategóriás zongorista, Szathmári Gyuri hosszú időre kórházba került. Molitórisz Lajost (Csirit) hívtuk magunkhoz dobosnak. A zene, amit mi játszottunk meg sem közelítette a vendéglátóban elvárt stílust.

Az akkori elvárások szerint nem volt „vendéglátós” zene. A mi fiatalságunk kedvenc slágereit játszottuk (Smokie, Abba, Illés, Cserhádi, Szűcs Jutka, Kati és a kerekpercec). Talán pont ez a „járatlanságunk” hozott új ízt, új hangot az akkor megszokott vendéglátózene életébe. Túlzás nélkül, minden áldott este teltház volt az Omniában. Mester Öcsi – a Béke vezetője – valószínű ezt látta meg bennünk, amikor Magda Lacit (későbbi férjemet) átküldte, hogy csábítson át bennünket. Az üzlet létrejött és vittük magunkkal a rajongó táborunkat, itt már Kelemen Zoli dobolt velünk. Rengeteg törzsvendégünk volt, akiket már tudtuk, hogy hova ülnek le, tudtuk, hogy mit fogyasztanak és persze, hogy mi a kedvenc számuk. Sokszor a zenekar tagjai a dobogó szélén ültek szünetben, mert nekünk nem jutott asztal. A mozikból három hullámban tódultak az emberek, a Szabadság 6-8-ig és 8-10-ig játszott a Dózsa pedig 7-9-ig. Azután sokan még valamilyen vendéglátóban folytatták az estét. Jöttek a diákok, kiskatonák, a Szabó Lajos SE focistái. Hétvégén az ingázók tértek haza. Családok is tudtak étteremben vacsorázni, szórakozni – volt rá pénzük, idejük! Hihetetlen boldog, önfeledt éveket élünk át! Rengeteg rendezvényünk volt. Eلسzorul a szívem, amikor napjainkban betérünk egy gyönyörűen helyrehozott, de üresen pangó étterembe...Szóval élt és virult a vendéglátás, az embereknek volt kedvük szórakozni, volt munkahely, volt jövőkép. Ez a boldogság a zenében is megnyilvánult...”

Kun Öcsi, Major Balázs és Margó

Kelemen Zoli, Horváth Karcsi és Rác Sanyi – ekkor éppen a Diófában

A Béke Étterem munkatársainak 2000-ben tartott találkozója

Az októberi parti következő fellépője Bódi Laci, Major Balázs és Margó volt.

„Az előző csapat szétszéledt. Minden munkatársi, baráti kapcsolatban előfordulhat, hogy ellaposodnak a dolgok, már nem tudunk egymásnak újat nyújtani. Valami ilyesmi történt velünk is, elváltak útjaink. Az ÁFÉSZ zongoristaként tovább alkalmazmazzott. Elindultam zenekart keresni, szervezni. Vidékre mentünk el meghallgatni zenészeket. A martfői „Ámor” presszóban találtunk rá - a Béke Étterem vezetőségével együtt - két nagyon ügyes gitáros fiúra, Bódi Lacira és Szekeres Janira. Hárman nagyon jó csapatot alakítottunk, de nem találtunk igazán jó dobost. Major Balázst szemeltük ki, de ő akkor az FFK-ban dolgozott asztalosként. Végül sikerült megnyerni az ügynek, megkötötték a szerződés. Boldogok voltunk, hogy együtt zenélt velünk. Vendéglátós zenészversenyeken megmérettettünk, szép eredményeket értünk el. Sajnos erre az alkalomra Szekeres Janit nem találtuk meg, de Bódi Laci-val és Major Balázssal azóta is tartjuk a kapcsolatot, az együtt átélt évek alatt mondhatom örök, igaz barátság alakult köztünk. Sajnos ritkán találkozunk, de szemmel követjük, ki merre jár. Odafigyelünk egymás életének alakulására, ismerjük a családtagokat és velük is jó kapcsolatban állunk...Csodálatos embereket ismertünk meg a zene által, és olyan helyekre eljutottunk, ahová egyszerű, hétköznapi emberként be sem engedtek volna...Azután én egy kicsit elcsámborogtam... Amikor visszatértem már fölépült az „Új Béke” - a mostani Munkaügyi Központ épülete - és tulajdonképpen az új zenekarunk

Major Balázs egy nemzetközi fesztiválon napjainkban

avatta fel - Kun Öcsi, Major Bazsi és én. Velünk párhuzamosan, hol a kertben, hol a régi, hol az új Békében egyre többször megjelent a gépzene, a disco, ami az akkor felnövekvő ifjú generációt jobban vonzotta az élőzenénél. .. Kabos disco, Mihályi Csaba, Bencsik Gergő. Ezután a nagyobb fiammal (Magda Laci) gyesen voltam és azt követően már csak hétféteken volt szükség élőzenére. Ketten zenéltünk Balázssal. Szomorú érzés volt számunkra, hogy az „Új Békében” tömve volt minden este a „video-disco”, nálunk pedig néhány asztalnál üldögéltek. Éreztük, hogy az élőzenének egyre jobban befellegzett. Balázssal ketten éltük át ezt a szívszorító érzést. Sokat küzdöttünk együtt, elmondhatom, hogy mint két testvér úgy szerettük egymást, a jó munkatárs mellett igazi, őszinte barátokra leltem személyében. Úgy hívtuk egymást: „a kisgyerek” meg „a nagyjány”, murisan néztünk ki egymás mellett. ... Már jelentkezett a munkanélküliség saját bőrömmön tapasztaltam meg, egyszerre három munkahelyen dolgoztam: Földhivatal, este kisújszállási Strand Étterem, hétfégen pedig a Béke Étterem. Elváltam, új élethelyzetemben jól jött egy kiváló anyagi ajánlat a kisúji főnökömtől. Így léptem tovább, így ért véget a Béke Éttermi pályafutásom 1988-ban.”

Major Balázs majd külön fejezetet érdemel Mezőtúr zenei helytörténetében. Éppen ezért itt csak annyit: most Vácról érkezett haza a bulira. Ott kapott munkalehetőséget, de zenei pályafutása töretlen. A törökszentmiklósi Szabó Sándorral nagyon sok hazai és nemzetközi koncertre, fesztiválra kapnak felkérést, többször élvezhettük egyedi stílusukat Mezőtúron is. Most is hangos elismerés kísérté színpadra lépését. Honlapjának elérhetősége: www.balazsmajor.com

A Zeneiskola tanárai az alapítás utáni években: Herbály András, Puskás Dezső, Gergelyffy Gézáne, Oláh Emőd, Csider Lívia, Koós Andorné, Kőműves Milós, Hargittay Jenőné, Lakai Mátyás

Utóirat:

Kedves Margó!

A fenti fényképpel - melyen a pályátokat megalapozó zeneiskolai tanárok láthatók - is megköszönöm Neked (sokakkal együtt) az önzetlenséged, az őszinteséged, az empátiád, a fáradhatatlan törődésed, a kedves derűt amit sugárol a „Békében” és azon kívül. Klubokban szórakoztatva, időseket, betegeket átkarolva, vagy éppen a végső búcsúnál együttérezve.

Az október 13-i rendezvény minden jelenlévőnek feltöltődést jelentett. Olyan érzéseket, emlékeket mozgatott meg bennünk, amiről már teljesen megfeledkeztünk. Bevilágított lelkünk rejtett bugyraiba, megélhettük az élőzene felkavaró-megnyugtató erőteljes hatását. Köszönet érte Neked-Nektek, annak a sok-sok neves és névtelen támogatónak, akik boldogan dolgoztak együtt mindannyiunk öröméért! Innen biztatom a WATT'73 zenekar tagjait valami hasonlóra!

- Berczeliné Boldog Mária -

ÉJSZAKAI VENDÉG¹

Aznap este igen későn feküdtem le. Június eleje volt, az iskolában már az évfárra készülődtünk. 1953-at írtunk, hetedikbe jártam. Az évfárról akkoriban vizsgának hívták, ahol ünnepélyes keretek között szülők és az igazgató jelenlétében együtt volt a nyolc osztály és a tanító néni kérdegetett bennünket. Kivétel nélkül, mindenkit felszólított. Nagy szégyent hozott az szülei fejére, aki ilyenkor butaságot mondott. Én ekkor is a kitűnőre hajtottam, hiszen gimnáziumba készültem, ahol nagyon megválogatták a diákokat. Igaz, hogy nem csak a tanulmányi eredmény számított, hanem a család származása is.

Éjfél elmúlt, amikor elfújtam a 8-as lámpát, amelynél tanulgattam és írtam a sok-sok leckét. Délután nem értem rá, mert szüleimnek segítettem kukoricát kapálni és fattyalni. Közben szedtem néhány nagy öl folyófüvet a kukorica között a disznóknak. Imádtam tépni, felhalmozni és magamhoz ölelni ezt a hétköznapi futó növényt, melynek szerény, fehér kelyhei szinte lehelték felém kellemes illatukat. Lámpaoltás előtt még kimentem az udvarra és önkénytelenül is megcsodáltam a csillagos eget. Elképzeltem a föld elfordulási szögét a Göncöl-szekér éjszakai és esti állásából következtetve. Gyönyörű, holdvilágos éjszaka volt, semmi kedvet sem éreztem a lefekvéshez. Hunyorogtak a csillagok és fehéren bújt meg mögöttük a Tejútrendszer. Nagy, vöröses udvara volt a Holdnak, ebből esőt jószoltam. Játsoztam egyet a kutyánkkal, mely nagy örömmel vakogott körül, majd lábaim elé tett egy összeaszott békatetemet. Denevér csapott el a fejem felett és valamelyik fáról – talán álmában – csipantott egyet a kismadár. Illatozott a kiskert, mely léces kerítéssel volt körülvéve. Violák, estikék és a nagy virágú datúra ontották kelyheikből már-már bódító illataikat. A kerítés kiálló hosszabb lécein ott sötéttettek a szebbnél-szebb tejesköcsögök és a fejfő, más néven sajtár. Itt a friss levegőn jól kiszellőztek, megszűnt a tejszaguk. Nagyt sóhajtottam és az ég felé fordulva gondolatban fohászkodtam: „Légy velünk Istenem!” Azután bementem, ráakasztottam a nagy kacsot a külső ajtóra.

Szüleim a nagyszobában már régen aludtak, hiszen ők hajnalban mindig felkeltek. Az én gyerekágyam is itt állt, tanyán nem ismertünk gyerekasztalt, pedig két szobánk volt. Dehogyan szakítottak el bennünket szüleink maguktól. Édesanyánk minden mozdulatunkat észlelte. Nekünk is így volt jó, sőt arra áhítoztunk, hogy egy ágyban aludjunk szüleinkkel. Betegség esetén néha teljesült a kívánságunk. Amint a szobába értem édesapám felriadt.

- Ki az? – kiáltotta, mert idegenekre gondolt. Persze nemtetszését fejezte ki a hosszúra nyúlt tanuláson miatt.

- Tudod már te azt, ne tanulj annyit! – mondta és aludt tovább.

Én is gyorsan elaludtam. Álmomban Afrikában jártam és szelíd oroszlanok vettek körül. Gyakran álmodtam állatokkal. Akkoriban utazó és természetkutató szerettem volna lenni. Éppen egy szép sörényes oroszlan akartam megsimogatni, amikor valami fényesség vett körül és felébredtem. A lámpa fénye volt az, melyet édesapám gyújtott meg, s mellette nagyapa alakja rajzolódott ki a lidérces fényből. Jobban kinyitottam a szememet. Hogyan kerül ő ide éjszaka. Mezőtúrról, mely 12 km-re van tőlünk? De nem álmodtam, valóban ő volt. Halkan beszélgettek, hogy én ne ébredjek fel, de mindent jól hallottam.

- Segítsetek, segítsetek gyerekeim! Már a bútorokat is lefoglalták ezek a gazemberek. Nem tudtam kifizetni azt a szörnyű magas békekölcsönt – mondta anyai nagyapám sírva. Én nagyon megszeppenem, mert őt kétségbeesni soha nem láttam. Előtte nem volt lehetetlenség, csak tehetetlenség. Ügyes és szorgalmas volt, mindenhez értett.

- Jól van, nyugodjon meg édesapám, majd csinálunk valamit! – vigasztalta édesanyám és leültette egy székre. Nagyon fáradt lehetett. 70 éves létére gyalog jött ki a tanyára éjnek idején.

- De ezeknek még a héten kell a pénz, különben újra megvernek! – szólt újra elkeseredetten.

- Megverték édesapámat azok a pribékek? – kérdezte édesapám.

- Meg. Még többet is adtak volna, de köztük volt az egykori kanász gyerek és azt mondta nekik:

- Ne bántsátok, Sándor bácsi jó ember!

Így folyt a beszélgetés még egy ideig, azután lefektették nagyapát. Hamarosan hallottam halk szuszogását. Sokáig nem tudtam elaludni. Háborgott gyermeki lelkem, mert tudtam, hogy a békekölcsönt is erőszakkal jegyeztették vele. Nem akarta aláírni a nagy értékű papírt a városházán, ezért kiküldték a folyosóra: - Gondolkozzon el a dolgon! – felszólítással. Ő hiába gondolkodott, pénze nem volt, hiszen mindenét elvették. Egy párszor beszélgették az irodába:

- No, meggondolta már?

- Nem írom alá, nem tudom kifizetni! – mondta nagyapám.

Újra és újra kiküldték, hogy gondolkodjon. Amikor már ötödszörré mondott nemet, az egyik fiatal „elvtárs” megütötte az idős embert. Rettenetes belső feszültség uralkodott el rajta. A pillanatnyi helyzet miatt tehetetlen düh rontott rá. Hogyan sülyedhetek idáig ezek az emberek? Ugyanakkor eszébe jutott a családja. Összeszorult a torka, amikor a szomorú jövőre, a nincstelenségre gondolt. Egész életét kis vagyona megszerzésére tett fel (25 hold föld tanyával) és most azt nemcsak elveszítette, még pénzt is követelnek tőle. Miből? Tudta, hogy csak leánya és veje segíthetnek, bár ők is alig tengetik magukat. Végül mégis aláírta a békekölcsön jegyzését...

Pirkadat volt. Madárdal köszöntötte a reggelt. A fűrj már elpitypalattyolta nászadalát, a sárgarigó kezdett ébredezni. Szüleim nem feküdtek le, a konyhában beszéltek meg, hogy mit tehetnek. Azután mentek a jószágokat etetni. A Szedres azonnal nyerített egyet, amit meghallotta valamelyik ajtónak a csapódását, az öreg libák pedig hangos gágogással szaladtak édesanyám elé szárnyukat széttárva. A gúnár sziszegett nyakát jól előrenyújtva, a tojók pedig „hálálkodtak”. A disznóiban rőfögött két süldő, a hízőnakvalók. Az egyik saját levágásra majd télen, a másik eladásra ugyanakkor. Szüleim odamentek.

- Jaj pocák, meg kell válnunk tőletek! – szólt szomorúan édesanyám, majd hozzátette:

- Mit gondolsz apja, kifutják a kölcsönt?

- Talán! – volt a rövid válasz.

Következő nap piac volt Mezőtúron. Eladták a két szép jószágot, de valamennyivel pótolni kellett az értük kapott pénzt.

Nagyapa megnyugodott. Pillanatnyilag. Visszament gyalog a városba, mert dolgoznia kellett. Amikor beköltöztek Mezőtúrra a megerőltető paraszti munka után, nyugalomra vágytak. Ehelyett, hetven évén túl a Magasépítő Vállalatnál dolgozott. Téglát, maltert hordott fel az „állásra”. Fizikailag még bírta, lelkileg teljesen összetört. A „kis ember” – meg így hívták alacsony termete miatt – idejutott öreg korára.

Párévetélt még. Szívgyörcsök gyötörték, majd gyérelmeszedést kapott. Elborult pillanataiban a tanyára indult éjjel-nappal. Azt mondta: „aratni kell gyerekem az árpát, ellepi a konkoly!” A tanyára már nem ment ki soha. Elment örökre. Meglehet, hogy szelleme ott lebeg Póiszík szántóföldjei felett a pipacsmezőkkel ékesített rónán. Sírfenyővel benőtt hantjukra minden évszakban viszek egy-egy csokor mezei virágot.

- Tóth Boldizsárné Boldog Terézia -

Zoltán Sándor a nagyapapa

¹ Az írás, részlet Tóth Boldizsárné Boldog Terézia Pacsirtadal trilógia 3. kötetéből

ÉGJEN A PÁSZTORTŰZ!

Hajdan élt túri paraszti őseimhez hasonlóan én is „pásztortüzemhez” kuporodok, fényt, melegséget nyújtó emlékezésre, az általam megélt – közel 81 év alatti élménymorzsáimnak összecsipegetésére.

Kimondhatatlan hálával és szeretettel emlékezem anyai nagymamámra, Takács Ferencné Csala Klárára és a nagyapára, akik 11 gyermeket neveltek fel és bocsátottak szárnyukra. A nagymama korán özvegyen maradt. Mégis fáradhatatlan emlékidéző, mesélő volt. Élményeit, emlékeit soroló, múltat, elődeik harcát, sorsukat hittel átörökítő szülémmé vált. A munka becsületére nevelő, reménytelenséget nem ismerő, erős akaratú, kitartó, de csendes, szerény „ősanyává” lett.

Idős korában is nagy örömet lelte unokáiban. A nyári csillagfényes, tücsökmuzsikás estéken hangulatosan idézte a múltat, melynek eseményei szájhagyomány útján adódtak tovább nemzedékről-nemzedékre. A családi legendárium a nevelési- és szokásrendet is átörökítette. Szorgalmas, kitartó munkára, annak megbecsülésére, helytállásra nevelték gyermekeiket már kicsi koruktól kezdve.

Nagyszüleim félárvaként kerültek össze. Kitartó szorgalommal, egyetértésben munkálkodva, küzdve gyarapították vagyonkáikat, kiházasították 11 gyermeküket.

A fiúk nagyapától sajátították el látva, benne élve, dolgozva a gazdálkodás tudományát. A lányok a nagymama mellett tanulták meg a háztartás fortélyait, a gyermek és beteggondozás praktikáit is. Jó útravalóul a gyermek és beteggondozás praktikáit is.

Tisztelet őseink, déd-, nagyszüleink, szüleink emlékének. Megőrizték megművelve, ápoltan, tisztelettel és szeretetben az ősi földet, a magyar értékeket.

Szeretettel őrizzük meg emléküket. Fényt, meleget árásszon továbbra is a pásztortűz most különösen az anyák napjához közeledve.

*Lejegyezte: Horváth Kamillóné (Görgényi Mária)
egykori túri diák a Fürdő utcából*

Nagymamám, Takács Ferencné 87 évesen

PÁLYI ZSUZSANNA VERSEI

FÜGGÖNY MÖGÖTT

Látod-e kedves,
én függöny mögül szemlélem a tavaszt,
pedig szél szeretnék lenni
erős, vad, féktelen
meghajlítanám a fákat,
ellopnám az arany falevelet ősszel,
s kora tavaszi éjszakákon
elcsenném az ibolya illatát,
ha csókolózó szerelmespárt látok.

Látod-e kedves,
én egyedül vagyok,
pedig szél szeretnék lenni,
mégis itt ülök örök időktől,
bezárva önmagamba.

Látod,
előlem elfüggönyözték a világot,
s csak a pihenő fehér ágakat látom
rügy se pattant ki még
április közepén,
elszáradt talán a megkopott hárs,
s nem kíván több nyarat?

Szabó András: Múló pillanat (linó metszet)

VERSEIM

A verseim mind, mind
csak nekem szólnak
mást is terhelni nem illő.
Erre nem alkalmas az idő,
s nem trendi a lelkizés.
Kit érdekelhet,
ha megragad
egy múló pillanat,
s versbe fakad.

OLVASÓI ÉSZREVÉTEL

I.

A Lámpás című folyóirat 2012. első számának hátsó borító lapján egy érdekes képre lettem figyelmes. Szabó András elnök úrral egyeztettem a kép témájával kapcsolatban, amely a képeslap hátulján olvasható: Emlékkül az 1942. évi „Hubertus” vadászlovaglásról. A képen katonatisztek, egyenruhás gyermekek, fiatal asszonyok láthatók, szemmel láthatóan jó hangulatban. Furcsa kettősséget ad azonban a hátlapon olvasható szöveg: „Ezek a katona tisztek mind meghaltak.” Itt még ülnek, bort isznak, mosolyognak az Erzsébet ligetben. Idillikus a kép, talán csak a katona ruhák sejtetik velünk, hogy egy háború kellős közepén vagyunk és ezek a katonák bizony nem sokára elhunynak, hősi halált halnak.

Az észrevételem abból adódott, hogy van egy érdekes, alig olvasható aláírás ezen a lapon és elnök úrral beszélgetve kiderült, hogy az egyesületben is igyekeztek kideríteni a levél írójának kilétét, hiszen vélhetően ő ott van a képen.

Ekkor kezdtük a „nyomozó munkát”, amelynek az aláírás kiolvasása, a személy azonosítása volt a célja. Többszöri „kiolvasási” próbálkozásom nyomán végül Szabó András a Gajzágó Tibor nevet ismerősnek vélte, mondván ilyen vezetéknevű család élt Mezőtúron.

Innen már csak egy lépés volt az interneten megtalálni a hadisir.hu internetes oldalon Gajzágó Tibor százados halálhíréről szóló tájékoztatást: meghalt 1944. július 25-én.

A II. világháború mezőtúri áldozatainak emlékhelyén is szerepel a százados neve.

Nagyon érdekes és egyben szomorú is volt ez a rövid kutatás, hiszen előttünk bontakozott ki egy emberi sors utolsó fejezete: '42 őszén még Hubertusz lovaglás és felhőtlen mulatozás Mezőtúron az Erzsébet ligetben, rá alig két évre hősi halál idegen földön. Eltemetve Lengyelországban - Olchowka nevű településen.

Nyugodjon békében százados!

- Csányi Tamás -

Gajzágó Tibor százados

II.

Tisztelt Szerkesztőség!

A Ritter család nevében köszönetünket fejezzük ki, hogy a Bodoki Fodor Helytörténeti Egyesület Lámpás című közismereti, közművelődési és irodalmi lapjának első évfolyama első számában jelentős terjedelemben foglalkozott Erdős Gáspár írásaival, kiemelve, hogy a helyi zsidóság egyik szellemi vezetőjeként jelentős mértékben hozzájárult a település társasági és kulturális életének dokumentálásához. Kérjük, hogy az olvasók teljeskörű tájékoztatásához az alábbi pontosítást szíveskedjenek közölni:

„A zsidóüldözések idején, 1944 júniusában a mezőtúri gettóba kellett mennie feleségével és a többi mezőtúri családdal együtt, és csak a véletlennek köszönhető, hogy a szolnoki cukorgyárból nem Auschwitzba, a haláltáborba vitték őt és feleségét, hanem a haláltáboroknál valamivel jobb, de – a háborús viszonyokhoz képest is igen rossz életkörülmények között – ausztriai kényszermunkára.”

Köszönettel: Erdős Vera

III.

Helyesbítés:

Előző számunk 30. oldalán Kissné Mikes Éva visszaemlékező írásában Dr. Jaksits Dezsőné Botyánszky Lenke elhalálzásának helyes időpontja: 1989. július 27.

Szerkesztőség

A Nemzet Szálló a Bazár-épületből fotózva
(a képeslap kiadója: Török Ignác - Mezőtúr)

MEZŐTÚR ANNO...

Gellért Sándor borbély üzlete a Fóti és a Gorkij út sarkán, szemben a Fazekas kocsmával. Középen a mester két inasával; balról Lukács Gergely, jobbról Gál Imre; a jobb oldali rendőr D. Szabó István.

A mezőtúri Magyar Kir. Járásbírószék épülete a Kossuth úton, amely 125 éve épült (ma kórházként működik)

Sör-bor-pálinka kimérés - örmény kereskedő (a pipás úr) üzlete a Nemzeti Szálloda mögötti épületben

A Nemzeti Szálloda épülete, amelynek ünnepélyes átadása 1898-ban történt (a képeslap kiadója: Török Ignác - Mezőtúr; „futott”, azaz postai feladásának dátuma: 1906)

*Családi ház a Fuváros út 14. sz. alatt (ma Áchim András út 12.) (?...Balázs háza)
Fotó: Maksay László fényképész készítette az 1930-as években*

... és napjainkban (Fotó: Szabó András)